T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mülkiye Müfettişliği

MÜLKİYE TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

TEFTİŞ RAPORU

Tarihi ve Sayısı :15/09/2023 26/22
Teftişe Başlama Tarihi :11/09/2023
Teftişi Bitirme Tarihi :15/09/2023
Eski Teftiş Tarihi :30/08/2019

TEFTİŞ YERİ

İli :MANİSA
İlçesi :SOMA

TEFTİŞ EDİLEN

Birim : Soma Belediye Başkanlığı
İşler : Genel İş ve Yürütümü
Yıllar : 30/08/2019-15/09/2023
Görevli : Belediye Başkanı Ali TULUP

TEFTİŞ EDEN

Mülkiye Müfettişi: Serdar KAYA

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜFETTİŞİ 1923

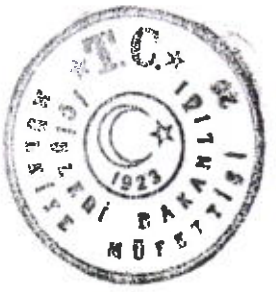

İÇİNDEKİLER

I- BAŞLANGIÇ: 1
II- ÖNCEKİ TEFTİŞ VE SONUCU : 1
III- BELEDİYE MECLİSİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER: 1
IV- BELEDİYE ENCÜMENİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER: 9
V- BELEDİYE BAŞKANI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER: 14
VI- İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ : 16
VII- HUKUK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ: 25
VIII- EVLENDİRME MEMURLUĞU İŞ VE İŞLEMLERİ: 28
IX- ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ: 30
X- İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUSATLARI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER: 35
XI- MALİ HİZMETLER İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER: 37
XII- İHALE VE SATINALMA İŞLEMLERİ: 45
a) 4734 sayılı Yasaya göre Yapılan İhaleler: 45
-Açık İhale Usulü İşlemler: 45
-Pazarlık İhale Usulü İşlemler: 48
b) Doğrudan Temin Usulü İle Yapılan İşler : 49
XIII- TAŞINMAZLARA İLİŞKİN İŞ VE İŞLEMLER: 50
-2886 Sayılı Yasa Hükmüne Göre Yapılan İş ve İşlemler: 51
XIV- İMAR İŞ VE İŞLEMLERİ: 54
a)-İmar Planı.Plan Revizyonu ve PlanTadilatları: 55
b)-İfraz.Tevhit veYola Terk İşlemleri: 55
c)-18'inci madde uygulamaları: 55
d)- Yapı Ruhsatları ve Yapı Kullanma İzin Belgelerine İlişkin İş ve İşlemler: 55
e)-Kaçak veya Ruhsata Aykırı Yapılar: 57
f)-Metruk Yapılar: 59
XV- ÇEVRE, DOĞA VE HAYVANLARI KORUMA HIZMETLERI : 59
a)-Veterinerlik ve Hayvanları Koruma İşleri : 59
b)-Çevre Ve Doğayı Koruma Hizmetleri: 61
XVI- GENEL DEĞERLENDİRME: 63
XVII-İNCELEMEYE ALINAN KONULAR: 64
XVIII- GÖREV VE SONUÇ: 64

I- BAŞLANGIÇ:

Soma Belediye Başkanlığı genel iş ve yürütümünün tarafımdan teftişi sonucunda görülebilen hata ve noksanlıklar ile tenkit ve tavsiyeye değer görülen hususlar aşağıda maddeler halinde açıklanmıştır.

II- ÖNCEKİ TEFTİŞ VE SONUCU :

1-Soma Belediye Başkanlığı Genel İş ve Yürütümünün bundan önce 30.08.2019 tarihinde Mülkiye Müfettişi Mehmet GÖK tarafından teftiş edildiği dairesinde bulunan 30.08.2019 tarih ve 200/36 sayılı Teftiş Raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır.

2023 yılı Teftiş Görev Emri gereği, bir önceki teftiş raporunda tenkit edilen hususların gereğinin yerine getirilip getirilmediği incelenmiştir. Henüz düzeltilmeyen hususlara rastlandığında bu raporun Genel Değerlendirme Bölümünde değinilecektir.

2-Soma Belediyesinin teftişinde Mülkiye Müfettişleri için teftiş defteri bulundurulduğu, defter sayfalarının numaralandırılarak mühürlendiği ve son sayfa şerhinin usulüne uygun olarak verildiği ancak teftişle ilgili olarak Bakanlıktan gönderilen emir ve genelgelerin tarih ve sayıları ile özetlerinin işlenmediği incelenmiştir.

02.06.2021 tarihli ve 31499 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mülkiye Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nin "Teftiş Defteri" başlıklı 58'inci maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda işlem yapılması sağlanmalıdır.

III- BELEDİYE MECLİSİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

Teftiş tarihi itibariyle Soma Belediye Meclisi ile ilgili iş ve işlemlerin Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından yürütüldüğü incelenmiştir.

3- Teftişe tabi dönemde Soma Belediye Meclisi'nin (2)'si olağanüstü toplantı olmak üzere toplam (52) toplantı yaptığı ve (630) adet karar aldığı anlaşılmış, teftişe tabi dönemde Belediye Meclisince alınan kararların konularına göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

MECLİS KARARLARI					
Yılı	Olağan Meclis Toplantısı		Olağanüstü Meclis Toplantısı		Toplam
	Birleşim Sayısı	Karar Sayısı	Birleşim Sayısı	Karar Sayısı	
2019*	4	56	-	-	56
2020	9	152	1	2	154
2021	12	146	1	1	147
2022	14	173	-	-	173
2023*	11	100	-	-	100
Toplam	50	627	2	3	630

KONULARINA GÖRE MECLİS KARARLARI						
YILLAR	2019	2020	2021	2022	2023	Toplam
Mali Konular	1	9	9	14	7	40
İmar Konuları	4	33	31	35	24	127

Yönetmelik	1	4	-	1	1	
İnsan Kaynakları	1	2	3	9	3	18
İmar Komisyonuna Havale	15	36	17	36	24	128
Plan Bütçe Komisyonuna Havale	13	13	9	5	2	42
Hukuk ve Tarifeler Komisyonuna Havale	-	10	16	16	8	50
Diğer	21	47	62	57	31	218
Toplam	56	154	147	173	100	630

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 20'nci maddesinin, "*Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır. Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle belde halkına duyurulur.*" hükmü ile,

09.10.2005 tarih ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin "Meclis toplantıları" başlıklı 6'ncı maddesi, "*Meclis toplantısı her ayın ilk haftası başlatılır ve ara verilmeden tamamlanır. Ancak ilk haftanın tamamının resmi tatile rastlaması halinde takip eden ilk çalışma günü toplantı günü olarak belirlenebilir. Resmi tatile rastlayan günlerde çalışmaya ara verilebilir. Meclis, toplantıların haftanın hangi günü yapılacağını genel olarak belirleyebileceği gibi, her toplantının sonunda gelecek ay toplantısının hangi gün yapılacağını da kararlaştırabilir. Meclisin bu konuda karar almaması halinde toplantı günü başkan tarafından tayin edilir.*" hükmü doğrultusunda işlem yapılmaya devam edilmelidir.

4-Teftişe tabi dönemde Belediye Meclis kararlarının süresi içerisinde ilan edildiği ve mahalli mülki idare amirine gönderildiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 23'üncü maddesinin "*...Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez. Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur.*" hükmü doğrultusunda işlem yapılmasına devam edilmelidir.

5- Belediye Meclis toplantılarının her ayın ilk haftasında düzenli olarak toplandığı ve genel olarak tek günde kararların alındığı memnuniyetle müşahede edilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 20 neci maddesinin, "*Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır. Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullerle belde halkına duyurulur.*" hükmü ile

09.10.2005 tarih ve 25961 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin "Meclis Toplantıları" başlıklı 6 acı maddesinin;

"Meclis toplantısı her ayın ilk haftası başlatılır ve ara verilmeden tamamlanır. Ancak ilk haftanın tamamının resmi tatile rastlaması halinde takip eden ilk çalışma günü toplantı günü olarak belirlenebilir. Resmi tatile rastlayan günlerde çalışmaya ara verilebilir. Meclis, toplantıların haftanın hangi günü yapılacağını genel olarak belirleyebileceği gibi, her toplantının sonunda gelecek ay toplantısının hangi gün yapılacağını da kararlaştırabilir. Meclisin bu konuda karar almaması halinde toplantı günü başkan tarafından tayin edilir."

Hükümleri doğrultusunda işlem yapılması ve mevzuat hükümlerinin itina ile uygulanmasının devamı sağlanmalıdır.

6- İhtisas Komisyonu ve Denetim Komisyonu üyeleri seçimine ilişkin belediye meclis kararlarında, ihtisas komisyonu üyelerinin ve denetim komisyonu üyelerinin hangi siyasi partilerden oluştuğu, ihtisas komisyonu üyelerinin görev sürelerinin ne olduğu meclis karar ve tutanağında belirtilmediği incelenmiştir.

2022 yılı Nisan ayı meclis toplantısında ihtisas komisyonlarının oluşturulmasına ilişkin alınan meclis kararlarından 05.04.2022 tarih ve 47 sayılı karar uygulamaya örnektir.

2022 yılı Ocak ayı meclis toplantısında denetim komisyonunun oluşturulmasına ilişkin alınan meclis kararlarında 04.01.2022 tarih ve 6 sayılı karar örnektir.

İhtisas Komisyonu ve Denetim Komisyonu üyeleri seçimine ilişkin belediye meclis kararların 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 24'üncü ve 25'inci maddelerine uygun olarak alınması sağlanmalıdır.

7- Teftişe tabi dönem içerisinde İhtisas Komisyonları tarafından düzenlenen raporlarının halka duyurulduğuna veya isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verildiğine ilişkin herhangi bir bilgi veya belge ibraz edilememiştir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 21'nci maddesi gereğince; komisyon raporlarının aleni olduğu, çeşitli yollarla halka duyurulacağı ve isteyenlere belediye meclisi tarafından belirlenecek bedel karşılığında verileceği hükme bağlanmıştır.

Belirtilen yönetmelik hükmüne uygun olarak ücret tarifesinin belediye meclisince belirlenmesi, komisyon raporlarının çeşitli yollarla halka duyurulması ve isteyenlere ücret karşılığında verilmesi sağlanmalıdır.

8- Örnekleme usulü bakılan işlemlerde, Belediye Meclisi'ne sunulan faaliyet raporunun meclis tarafından yeterli bulunup kabul edildiğine dair karar verildiği incelenmiştir.

Belediye Meclisi'nin 06/04/2021 tarih ve 48 sayılı kararı ile kabul edilen "Soma Belediyesi 2020 Yılı Faaliyet Raporu" örnektir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 26'ncı maddesi hükmü uyarınca Belediye Başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamaların "yeterli" görülüp görülmemesi konusunda karar alınması uygulamasına devam edilmelidir.

9-Faaliyet raporlarında orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde "*Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi*" başlığı altında "*Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ile Öneri ve Tedbirler*" alt başlıklarında teşkilat yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapıldığı incelenmiştir.

04.04.2023 tarihli ve 52 sayılı 2022 yılına ait Faaliyet Raporu örnektir.

Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmeliğin 18'inci maddesi, "*Kurumsal kabiliyet ve kapasitenin değerlendirilmesi: Bu bölümde, orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşılabilmesi sürecinde teşkilat yapısı, organizasyon yeteneği, teknolojik*

kapasite gibi unsurlar açısından içsel bir durum değerlendirmesi yapılarak idarenin güçlü ve zayıf yanlarına yer verilir. " hükmü doğrultusunda işlem yapılmaya devam edilmeli

10- Denetim komisyonu çalışmalarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Denetim Komisyonu Oluşturulduğu Tarih	Tarih ve Karar No	Denetim Komisyonu Toplantı Sayısı	Denetim Komisyon Raporunun Mecliste Okunduğu Tarih
2019	02.01.2019/4	20	07.04.2019
2020	07.01.2020/7	21	07.07.2020
2021	05.01.2021/4	21	06.04.2021
2022	04.01.2022/6	19	05.04.2022
2023	03.01.2023/7	18	04.04.2023

Teftişe tabi dönem içinde denetim komisyonlarının oluşturulduğu, raporlarının süresi içerisinde meclisin bilgisine sunulduğu incelenmiş ve kamuoyuna açıklandığı memnuniyetle müşahede edilmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesine göre işlemlerin sürdürülmesi sağlanmalıdır.

11- Denetim komisyonu çalışmalarında kamu personelinden ve diğer uzman kişilerden yararlanılmadığı anlaşılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 25'inci maddesi; "*...Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personelinden ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir... Denetim komisyonunun emrinde görevlendirilecek kişi ve gün sayısı belediye meclisince belirlenir. Uzman kişilerde aranacak nitelikler belediye meclisinin çalışmasına dair yönetmelikte düzenlenir.*" hükmü ile,

Denetim komisyonunda çalıştırılacak uzman kişilerde aranılacak nitelikler hakkında 09.10.2005 tarih ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin "*Komisyonlarda Çalıştırılacak Uzman Kişiler*" başlıklı 23'üncü maddesi hükmü gereğince,

Zorunluluk olmamakla birlikte yapılan denetimde etkinlik sağlanması açısından denetim komisyonu çalışmalarında kamu personelinden ve diğer uzman kişilerden yararlanılması sağlanmalıdır.

12- Belediye Meclisinin 03.01.2023 tarihli ve 8 sayılı kararı ile tam zamanlı olarak çalıştırılacak sözleşmeli personellerle sözleşme imzalanabilmesi için Belediye Başkanına yetki verilmiş olduğu incelenmiştir.

Bilindiği üzere Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve Belediye Encümeni belediyenin genel karar alma organlarıdır.

Belediye meclisinin görev ve yetkileri 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinde, belediye encümenlerinin görevleri de aynı kanunun 34. Maddesinde açıkça belirtilmiştir. Kanununun 38. Maddesinde ise belediye başkanının görev ve yetkileri sayılmış olup, maddenin birinci fıkrasının (j) bendine göre "Belediye personelini atamak" belediye başkanının görevidir.

Buna göre belediyeye ait norm kadroda karşılığı kadro bulunmak kaydıyla belediye başkanı hangi personelleri sözleşmeli olarak çalıştıracağına karar verecek, belediye meclisi de bu sözleşmeli personele ödenecek ücretleri tespit etme yönünde karar alacaktır.

Diğer yandan hem 5393 Sayılı Kanun hem de belediyeler ile ilgili diğer mevzuatta söz konusu organların birbirine görev ve yetki verebileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu sebeplerle Belediye Meclisi tarafından 5393 Sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinde belirtilen görev ve yetkilerin kullanılması, bu konularda karar alınması, görev ve yetki dışı kararlar alınmaması sağlanmalıdır.

13- Belediye meclis kararı ile amatör spor kulüplerine yardım yapılmasına karar verildiği ancak yasal limite tabi bu yardımlara dair meclis kararlarında yasal limiti geçip geçmediğine ilişkin bilgilere yer verilmediği incelenmiştir.

06.09.2022 tarih ve 124 sayılı meclis kararı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinin 2. fıkrasında *"Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez."* hükmü yer almaktadır. İdarenin şeffaf ve hesap verebilirliği ilkeleri gereğince meclis kararlarından kanun hükmüne riayet edilip edilmediğinin anlaşılabilmesi için gerekli mali bilgilere yer verilmesi sağlanmalıdır.

14- Belediye meclis kararı ile ek ödenek için karar alındığı ancak bu kararın büyükşehir belediyesine gönderilerek onaylandığına dair belgenin bulunmadığı incelenmiştir.

05.04.2022 tarih ve 48 sayılı meclis kararı örnektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 37.maddesinin 2.fıkrasında "*Ek ödenek ancak bütçe yılı içerisinde verilebilir. Ek ödenek verilmesi meclis kararı ile yapılır. Büyükşehir ilçe belediyelerinde ise belediye meclislerince kabul edildikten sonra büyükşehir belediye meclisince karara bağlanır.*" denilmektedir.

Belediye meclisi tarafından alınan kararlarda mezkur yönetmeliğin hükümlerine riayet edilmesi sağlanmalıdır.

15- Teftişe tabi dönem içerisinde örnekleme usulü bakılan işlemlerde, belediye hizmetleri hakkında bilgi edinme ve denetim yetkisine ilişkin olarak Belediye Meclis üyeleri tarafından soru önergesi verildiği incelenmiştir.

Belediye hizmetlerinin daha katılımcı, kaliteli, etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 26'ncı maddesi, *"Belediye meclisi bilgi edinme ve denetim yetkisini, faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.*

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare

amirine gönderilir." hükmü doğrultusunda belediye meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarını etkin bir şekilde kullanması adına işlem yapılmaya devam edilmelidir.

16- Bütçe ve kesin hesabın usulüne uygun mecliste görüşülmediği, toplu oylama yapıldığı incelenmiştir.

09.05.2022 tarihli 71 sayılı kararda 2021 mali yılı kesin hesabının tümü üzerinde oylama yapılması,

2023 bütçesinin görüşüldüğü 18.10.2022 tarih ve 143 sayılı kararda bütçe kararnamesinin, finansmanın ekonomik sınıflandırmasının birinci düzeyinin, ayrıntılı harcama programları ile finansman programları üç aylık dönemler itibariyle toplamları üzerinden birinci düzeyinin oylanmaması, konuya örnektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin "Bütçe tasarısının mecliste görüşülmesi" başlıklı 29. maddesinde *"Meclisin bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi plan ve bütçe komisyonu toplantı süresi de dâhil olmak üzere en çok yirmi gündür. Meclis bu süre içinde bütçeyi görüşüp karara bağlar.*

Meclis;

a) Bütçe kararnamesini madde madde, b) Yılı gider bütçesini, kurumsal kodlaması yapılan her birimin fonksiyonel sınıflandırmalarının birinci düzeyi, birim bazında kurumsal kodlama yapılmayan kurumlarda ise fonksiyonel sınıflandırmaların birinci düzeyi, c) Yılı gelir bütçesini, ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi, ç) Yılı finansmanın ekonomik sınıflandırmasının birinci düzeyi,

itibariyle toplamları üzerinden oylar ve kabul eder.

Ayrıntılı harcama programları ile finansman programları üç aylık dönemler itibariyle toplamları üzerinden birinci düzeyde meclisçe onaylanır.

Bütçenin tümü üzerinde ayrıca oylama yapılmaz.

Birim yetkilileri kendi bütçeleri görüşülürken, meclisin talep etmesi halinde toplantıda hazır bulunarak gerekli açıklamayı yaparlar.

Meclis üyeleri, program dışı ödenek konulmasını ve programlı işlere ait ödeneğin başka işlere aktarılmasını, projelerin gerçekleşmesini engelleyecek ödenek indirimlerini, ödeneği temin edilmemiş projelerin bütçeye dâhil edilmesini teklif edemezler.

Bütçe görüşmelerinde ad okumak suretiyle oy kullanılır. Meclis, bütçeyi bütünüyle reddedemez, aynen veya değiştirerek kabul eder. Meclis bütçeyi bütünüyle reddeder ve yasal süresi içerisinde bütçe çıkarılamazsa, durum üst yönetici tarafından 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 22 nci, 5393 sayılı Belediye Kanunun 30 uncu maddelerine göre değerlendirmek üzere Bakanlığa bildirilir.

Kabul edilen bütçe, mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer." hükmü yer almaktadır.

Bütçe kesin hesabının düzenlenmesi ve görüşülmesi ile ilgili hususlar için ilgili Yönetmeliğin 40. maddesine göre; kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır denilmektedir.

Belediye meclisi tarafından yapılacak görüşmelerde ilgili Yönetmelik hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

17- Teftişe tabi dönem içerisinde Soma Belediye Meclisince yangına hassas bölgelerin tespit edilmediği ifade edilmiş ve incelenmiştir.

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 2'nci maddesi, *"Su baskınına uğramış veya uğrayabilir bölgeler, İmar ve İskan Bakanlığının teklifi üzerine Devlet Su İşlerinin bağlı bulunduğu Bakanlıkça; yer sarsıntısı, yer kayması, kaya düşmesi ve çığ gibi afetlere uğramış veya uğrayabilir bölgeler ise, İmar ve İskan Bakanlığınca tespit ve bunlardan şehir ve kasabalarda meydana gelen ve gelebileceklerin sınırları imar planına, imar planı bulunmayan kasaba ve köylerde de belli*

edildikçe harita veya krokilere işlenmek suretiyle, afete maruz bölge olarak İmar ve İskan Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır ve bu suretle tespit olunan sınırlar, İmar ve İskan Bakanlığının isteği üzerine ilgili valiliklerce mahallinde ilan olunur.

Mahalli şart ve özellikler yangın afetine uğraması muhtemel olan sahalar, şehir ve kasabalarda belediye meclisleri, köylerde ihtiyar heyetleri tarafından tespit ve kaymakamların mütalaası alındıktan sonra valilerin tasvibi üzerine ilgili bölgelerde ilan olunur." hükmü uyarınca işlem yapılması sağlanmalıdır.

18- İhtisas Komisyonları toplantılarına gündemdeki konularla ilgili meclis üyeleri dışında olmak üzere mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin katılmadığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

5393 Sayılı Belediyesi Kanunu'nun 24'üncü maddesi, *"Mahalle muhtarları ve ildeki kamu kuruluşlarının amirleri ile ildeki kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve gündemdeki konularla ilgili sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, oy hakkı olmaksızın kendi görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşüldüğü ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir..."* hükmü doğrultusunda, İhtisas Komisyonlarında görüşülecek konularla ilgili olmak üzere kurum temsilcilerinin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, üniversitelerin ilgili bölümlerinin, sendikalar ve uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin davet edilmesinin daha katılımcı bir anlayışla karar alınacağı sonucunu doğuracağından, karar kalitesini artıracağı ve kararların uygulama sürecini kolaylaştıracağı unutulmamalıdır.

19-Meclis görüşmelerinin görevlilerce sesli ve görüntülü kayıt cihazları ile kaydedildiği, görüşmelerin tutanağa geçirildiği ancak teftişe tabi yıllarda ses ve görüntü kaydına ilişkin meclis kararının bulunmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun meclis toplantısı başlıklı 20'nci maddesinde; *"Meclis görüşmeleri görevlilerce tutanağa geçirilir, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanır. Toplantılar, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebilir."* hükmü bulunmaktadır.

Bundan böyle, kanun maddesine uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

20- Kararların çoğunluğunun oy birliğiyle alındığı, alınan kararlarda hangi üyenin ne yönde oy kullandığının belirtildiği görülmüştür.

Kararların tutanaklara dayalı olarak yazılacağı, başkan ve kâtip üyelerce imzalanacağı, meclis kararlarına her yıl birden başlamak üzere birbirini izleyen karar numarası verileceği, belediye başkanı tarafından geri gönderildiği için yeniden görüşülen kararlara yeniden karar numarası verileceği, kararların bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılacağı, ayrıca kararların aslının bir dosyada muhafaza edileceği hususları unutulmamalı bundan böyle de oy çokluğuyla alınan kararlarda hangi üyenin hangi yönde oy kullandığını mutlaka tutanağa geçirilmesi ve *"...'nin muhalefeti"* ifadesi yerine *"....Üyenin/üyelerin Karşı Oyuyla"* ifadesinin kullanılmasına devam olunmalıdır.

21- Görülebildiği kadarıyla belediye meclisi tarafından alınan kararlarda hukuki dayanaklarının belirtildiği görülmüştür.

Bundan böyle de meclis kararlarının alınması ve yazımında hukuki dayanaklarının belirtilerek 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun *"Meclisin Görev Ve Yetkileri"* başlıklı 18'inci maddesi kapsamında işlem tesisi sağlanmalıdır.

22- Belediye Meclisi üyelerinin mal bildirimlerinin Yazı İşleri Müdürlüğünce muhafaza edildiği ve anılan müdürlüğün söz konusu mal bildirimlerinin izlenmesi ile ilgili görevlendirildiğine dair herhangi bir kaydın ibraz edilmediği incelenmiştir.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun bildirimlerin verileceği mercileri gösteren 8/n maddesi, *"İl genel meclisi üyeleri için valiler, belediye meclis üyeleri için belediye başkanları, belediye başkanları için İçişleri Bakanlığı..."* gereğince söz konusu bildirimlerin verileceği yerler olarak saptanmış; bu hükümler aynı anlatım biçimi ile 90/748 karar sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin (n) bendinde de yer almıştır.

Öte yandan aynı Yönetmeliğin 7'inci maddesinde, *"6'ncı maddede belirtilen merciler, mal bildirimlerinin süresi içinde verilmesini sağlamakla sorumludurlar. Bu merciler mal bildirimlerinin verilmesini izlemek için birim veya personel görevlendirirler."* denilmiştir.

Buna göre belediye meclisi üyelerinin mal bildirimlerini muhafaza edecek ve bunlarla ilgili işlemleri takip edecek birimin bizzat Belediye Başkanı olduğu bilinerek, ayrıca Belediye Başkanınca mal bildirimlerinin verilmesini izlemek için birim veya personel görevlendirilmesinin yazılı olarak yapılması sağlanmalıdır.

23- Örnekleme usulü ile bakılan işlemlerde, Belediye Meclisi toplantı birleşimleri öncesinde toplantıya katılım çizelgesi düzenlendiği ve üyeler tarafından imzalandığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29'uncu maddesinde yer alan *"Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir."* hükmü doğrultusunda toplantıya katılmayan üyelerin mazeretlerinin muhakkak görüşülerek karara bağlanması ve toplantıya katılımı gösteren her birleşime ait hazirun cetvellerinin meclis üyeleri tarafından imzalanarak, katip üyeler tarafından onaylanması sağlanmalı ve ihmal edilmemelidir.

24- Meclis toplantılarının genellikle açık oturum şeklinde yapıldığı ve kapalı oturum yapılması yönünde herhangi bir talep olmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 20'nci maddesi ile Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinde; *"Meclis toplantılarının açık olduğu, meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebileceği, meclis görüşmelerinin görevlilerce tutanağa geçirileceği, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanacağı, toplantıların meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebileceği,"* denilmiştir.

Belediye meclis toplantılarına katılımın, belde sakinleri ve sivil toplum örgütleri için mümkün olduğuna dair vatandaşları bilgilendirme çalışmaları yapılmalı ve demokratik katılım seviyesinin yükseltilmesi sağlanmalıdır.

25- Teftişe tabi dönemde özürsüz ve izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantılarının yarısına katılmayan meclis üyesi bulunmadığı anlaşılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29'uncu maddesinde, *"Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur. Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir. Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir."*

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 9/A maddesi, "Meclis üyeliği, [illegible] ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir." denilmektedir.

Meclis üyelerinin istifa ve devamsızlık durumları takip edilmeli, düzenli ve sürekli olarak devamsızlık yapan meclis üyelerinin belediye çalışmalarını aksatacağı göz önüne alınarak yasal gereğinin yapılması sağlanmalıdır.

26- Belediye Meclisinde belediye personelinin performans ölçütlerinin görüşülmediği ve karara bağlanmadığı ifade edilmiştir.

5393 sayılı Kanunun 38/B maddesi " *Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak."*

Belediye Başkanın, personelin performans ölçütlerini hazırlayarak, Belediye Meclisine sunması, 5393 sayılı Kanunun 18/A maddesi " *Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.*" gereğince,

Belediye Meclisinin personelin performans ölçütlerini görüşerek karara bağlanması sağlanmalıdır.

27- Belediye tarafından etik komisyonunun oluşturulmadığı incelenmiştir.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 29.maddesinde "*Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulur.*

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmiş ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurul'a bildirilir. Etik komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır." denilmektedir.

Mezkur yönetmeliğin hükmü gereği etik komisyonunun kurulması tavsiyeye değer görülmüştür.

IV- BELEDİYE ENCÜMENİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

28- Teftişe tabi dönemde belediye encümenince alınan kararların konularına göre dağılımı, karar ve oturum sayıları aşağıda gösterilmiştir.

ENCÜMEN KARARLARI						
Yıllar	2019*	2020	2021	2022	2023*	Toplam
Mali Konular	11	19	9	9	4	52
İmar Konuları	43	113	106	116	82	460
İmar Kanunu Kapsamındaki Yaptırım Kararları	4	8	139	52	29	232

Diğer İdari Para Cezaları	21	100	132	151	103	507
Kamulaştırma	1	-	-	-	-	1
İhaleler	38	178	114	49	32	411
Ayni ve Nakdi Yardımlar	2	4	5	-	-	11
Özel Şahıs ve Kuruluşlardan Gelen Talepler	15	77	209	167	101	569
Ruhsatsız İşyerlerinin Kapatılması	-	-	-	-	-	-
Diğer	23	36	55	39	40	193
Toplam	**158**	**535**	**769**	**583**	**391**	**2436**

ENCÜMEN KARARLARI						
Yıllar	2019*	2020	2021	2022	2023*	Toplam
Karar Sayısı	158	535	769	583	391	2436
Oturum Sayısı	20	54	58	55	37	224

Tablonun incelenmesi sonucunda Soma Belediyesi Encümeni'nin aldığı kararların özel şahıs ve kuruluşlardan gelen talepler ve diğer idari para cezaları konusunda yoğunlaştığı görülmektedir.

5393 sayılı Kanunun 34'üncü maddesine göre "*Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:*

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek."

Belediye Encümenince alınacak kararlarda 5393 sayılı Kanunun 34'üncü maddesinde belirtilen çerçevede hareket edilmesi sağlanmalı, encümeninin görev alanına girmeyen konuların encümende görüşülmemesi hususunda gereken hassasiyet gösterilmelidir.

29- Belediye Encümeninin toplantı gün ve saatinin haftanın hangi güne ve saatte yapılacağına dair son olarak, 10.04.2022 tarihinde 158 sayılı Encümen Kararı ile encümen toplantısının her hafta Pazartesi günleri saat 14.00 olarak belirlendiği, belediye encümeninin

haftada en az bir kez üye tam sayısı ile toplanmış olduğu, genel olarak katılanların oy birliği ile karar aldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 35'inci maddesi, *"Belediye encümeni, haftada birden az olmamak üzere önceden belirlenen gün ve saatte toplanır. Belediye başkanı acil durumlarda encümeni toplantıya çağırabilir.*

Encümen üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar verir. Encümenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca ihale komisyonu olarak yapacağı toplantılarda da bu hüküm geçerlidir. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz..." hükmüne uygun olarak Belediye Encümeni'nin toplantı gün ve saatinin belirlenmesi ve belirlenen gün ve saatte toplanması uygulamasına devam edilmelidir.

30- Belediye Encümeni tarafından umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılış ve kapanış saatlerinin mahallin şartları dikkate alınarak, en son 18.11.2019 tarihli ve 339 sayılı karar ile belirlendiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34/h maddesi ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 33'üncü maddesi gereğince umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılış ve kapanış saatlerinin mahallin şartları dikkate alınarak Belediye Encümeni tarafından belirlenerek ilan edilmesi uygulamasına devam edilmelidir.

31- Teftişe tabi dönem içinde; 2019 yılı kesin hesabının 20.04.2020 tarih ve 194 sayılı Encümen kararıyla, 2020 yılı kesin hesabının 19.04.2021 tarih ve 271 sayılı Encümen kararıyla, 2021 yılı kesin hesabının 25.04.2022 tarih ve 166 sayılı Encümen kararıyla, 2022 yılı kesin hesabının 24.04.2023 tarih ve 193 sayılı Encümen kararıyla görüşüldüğü, Belediye Meclis toplantısında görüşülmek üzere Başkanlık Makamı'na sunulduğu incelenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 40'ıncı maddesinin *"Kesin hesap; mali hizmetler birimi tarafından mali yılın bitiminden itibaren hazırlanarak, üst yönetici tarafından il özel idarelerinde Mart, belediyelerde Nisan ayı içinde encümene sunulur. Encümen kesin hesabı en geç Nisan ayının sonuna kadar inceleyip, görüşü ile birlikte meclisin Mayıs ayı toplantısında görüşülmek üzere üst yöneticiye sunar."* hükmü doğrultusunda işlem yapılmaya devam edilmelidir.

32- Soma Belediyesi'ne ait Yıllık Çalışma Programı'nın yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34'üncü maddesi, *"...Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek."* hükmü yer aldığından ilgili madde hükmüne uygun hareket edilmesine dikkat edilmelidir.

33- Belediye Başkanı'nın encümen toplantılarına başkanlık ettiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediye Başkanı'nın görev ve yetkileri"* başlıklı 38'inci maddesinin d bendinde *"Meclise ve encümene başkanlık etmek.."* hükmü yer aldığından ilgili madde hükmüne uygun hareket edilmesine devam olunmalıdır.

34- Belediye Encümeninin gündeminin Belediye Başkanı tarafından hazırlandığı, başkan tarafından havale edilmeyen konuların encümende görüşülmediği, ayrıca encümen kararlarının toplantıya katılan başkan ve encümen üyeleri tarafından imzalandığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 35'inci maddesi, *"...Encümen gündemi belediye başkanı tarafından hazırlanır. Encümen üyeleri, başkanının uygun görüşü ile gündem maddesi teklif edebilir. Belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konular encümende görüşülemez.(...) Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklar..."* hükmüne uygun olarak Encümen gündeminin başkan tarafından hazırlanmasına devam olunmalıdır.

35- Belediye Başkanı tarafından Encümen'e havale edilen konuların zamanında Belediye Encümeni'nde görüşüldüğü incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Encümen toplantısı"* başlıklı 35'inci maddesinde Belediye Başkanı tarafından Encümen'e havale edilen konuların, Encümen'de (1) hafta içerisinde görüşülerek karara bağlanacağı hükmüne yer verildiğinden, bundan böyle de Belediye Başkanı tarafından encümene havale edilen konuların Belediye Encümeni'nde zamanında görüşülmesi uygulamasına devam olunmalıdır.

36- Belediye Encümeni'nin yetki ve görev dahilinde olmayan konularda karar aldığı incelenmiştir.

Belediye Encümeni'nin uzlaşma komisyonu üye seçimi konulu, 02.03.2020 tarihli ve 126 sayılı kararı örnektir.

Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği'nin 'Uzlaşma Komisyonlarının Teşkili' başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında; *Belediye bütçesine giren vergi,resim ve harçlar için; büyükşehir belediyesinde başkanın görevlendireceği genel sekreter, genel sekreter yardımcısı veya daire başkanının başkanlığında, belediye gelir şube müdürü, diğer belediyelerde ise başkanın veya görevlendireceği başkan yardımcısının başkanlığında mali hizmetler müdürü, mali hizmetler müdürü olmayan yerlerde muhasebeci ile belediye encümenince mali hizmetler biriminden seçilecek bir memur üyeden müteşekkil üçer üyeden, kurulur.* denilmektedir.

Mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere encümenin yetkisi; uzalaşma komisyonu üyelerinin hepsini değil, kanunda belirtildiği haliyle mali hizmetler birimi içerisinden bir memuru seçmektir.

Bundan böyle 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34'üncü maddesinde sayılan görev ve yetkiler ile değişik kanunlarla belediye encümenine verilen görevler dışında encümenin görev ve yetki alanına girmeyen konularda karar alınmaması sağlanmalıdır.

37- Belediye Encümenince yapılan ifraz, tevhit işlemleri ile ilgili taleplerin genellikle süresi içerisinde yerine getirildiği incelenmiştir.

06.03.2023 tarih ve 118 sayılı ve 10.04.2023 tarihli ve 177 sayılı encümen kararları örnektir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 16'ncı maddesi gereğince, Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki taşınmazların re'sen veya başvuru üzerine tevhit veya ifrazı, bunlar üzerinde irtifak hakkı kurulması veya hakların ortadan kaldırılmasının onaylanması için Encümen'den karar alınmasına ve onay işleminin (30) gün içinde sonuçlandırılmasına devam edilmelidir.

38- İfraz ve tevhit işleminin yapıldığı encümen kararlarının ekinde işlem ile ilgili kroki ve hesaplama cetvellerinin bulunmadığı incelenmiştir.

02.01.2023 tarih ve 17 sayılı encümen kararı ve 27.02.2023 tarih ve 99 sayılı encümen kararı örnek olmakla birlikte benzer kararlar mevcuttur.

3194 sayılı İmar Kanununun 15 ve 16. maddeleri ile Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 7. maddesi ifraz ve tevhit işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Belediye tarafından gerçekleştirilecek bu işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olması esas olup ifraz ve tevhit işlemlerini gerçekleştiren encümen kararlarına kroki ve hesaplama cetvelleri gibi evrakın eklenmesi sağlanmalıdır.

39- Taşınmazların kiralanması/satılması, kamulaştırma yapılması için alınan encümen kararlarında *"taşınmazların mahalli emlakçılardan alınacak fiyatlar göz önünde bulundurularak bedel takdiri yapılmak suretiyle..."* emlakçılardan alınan fiyatların ortalaması alınarak bedel tespiti yapıldığı incelenmiştir.

30.01.2023 tarih ve 47 sayılı encümen kararı örnek olmakla birlikte benzer kararlar mevcuttur.

3194 sayılı İmar Kanununun 17. maddesinin son fıkrasında *"Bu maddeye göre bedel takdirleri ve bu bedellere itiraz şekilleri 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılır."* hükmü yer almaktadır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 11. maddesi kamulaştırma bedelinin tespit esaslarını düzenlemektedir.

İlgili Kanun hükmünde *"taşınmaz mal veya kaynağın;*

a) Cins ve nevini,

b) Yüzölçümünü.

c) Kıymetini ektileyebilecek bütün nitelik ve unsarlarını ve her unsurun ayrı ayrı değerini,

d) Varsa vergi beyanını,

e) Kamulaştırma tarihindeki resmi makamlarca yapılmış kıymet takdirlerini,

f) Arazilerde, taşınmaz mal veya kaynağın mevkii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net gelirini.

g) Arsalarda, kamulaştırılma gününden önceki özel amacı olmayan emsal satışlara göre satış değerini,

h) Yapılarda, resmi birim fiyatları ve yapı maliyet hesaplarını ve yıpranma payını,

ı) her bir ölçünün etkisi açıklanmak kaydıyla bedelin tespitinde etkili olacak diğer objektif ölçüleri,

Esas tutarak düzenleyecekleri raporda bütün bu unsurların cevaplarını ayrı ayrı belirtmek suretiyle ve ilgililerin beyanını da dikkate alarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kabul edilen değerleme standartlarına uygun, gerekçeli bir değerlendirme raporuna dayalı olarak taşınmaz malın değerini tespit ederler." şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Encümen tarafından alınan kararda taşınmaz bedelinin tespiti için mahalli emlakçılardan fiyat alınarak yapılmasının doğru olmadığı, bu iş ve işlemlerinin Kamulaştırma Kanununun 11. maddesinde belirtilen usul ve esaslara uygun şekilde yapılması sağlanmalıdır.

40- Taşınmaz satışı için ihale yapılmasına dair encümen kararlarında taşınmazın satılmasına izin verilmesine ilişkin meclis kararlarına değinilmediği incelenmiştir.

21.01.2021 tarih ve 56, 60 ve 61 sayılı encümen kararları örnek olmakla birlikte benzer kararlar mevcuttur.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesinin (e) bendine göre taşınmaz satılmasına karar vermek yetkisi belediye meclisinin uhdesindedir. Aynı Kanunun 34. maddesinin (g) bendi gereğince taşınmaz mal satılmasına ilişkin meclis kararını encümen uygular. Bu kapsamda alınacak belediye encümen kararlarında, yasa gereğince alınması zorunlu olan belediye meclis kararlarına değinilmesi sağlanmalıdır.

41-Mali Hizmetler Müdürlüğünün yedek ödenek tertibinden Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğüne aktarma yaparken mevzuata uygun hareket edilmediği incelenmiştir.

30.09.2021 tarih ve 564 sayılı encümen kararında ekonomik koda göre ödenek aktarımı yapılması örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18. maddesinin (b) bendine göre fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak belediye meclisinin görev ve yetkileri arasındadır.

Mezkur Kanununun 34. maddesinin (d) bendi gereğince "bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak" encümenin görev ve yetkisindedir. Belediye Kanununun 38. maddesinin (i) bendine göre bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara (ekonomik koda göre yapılan aktarmalar) onay vermek belediye başkanının uhdesindedir.

Açıklanan mevzuat hükümleri ışığında örnekte belirtilen encümen kararında olduğu gibi fonksiyonel sınıflandırmanın birinci ve ikinci düzeyinde olmayan aktarmaların encümen

kararıyla değil belediye başkanı tarafından yapılması gerekmektedir. Bundan böyle bütçe 123 aktarmalarda mevzuat hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

V- BELEDİYE BAŞKANI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

42-Teftişe tabi dönemde Belediye Başkanı'nın 09.04.2019 tarih ve E.2555 sayılı, 13.01.2020 tarihli ve E.265 sayılı, 13.01.2020 ve E.271 sayılı, 18.01.2023 ve 20736 sayılı yazılarla Belediye Başkan Yardımcıları arasında yazılı görevlendirme yaptığı, "*İmza Yetkileri Yönergesinin*" Belediye Başkanı Ali TULUP tarafından hazırlandığı, Belediye Başkanı adına imza yetkisinin 07.08.2019 tarih ve E.5640 sayılı '*İmza Yetkisi Hk.*' konulu yazıyla Musa MAMAN, Baki KIRBAÇ ve Hakan AYDIN'a verildiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 42'nci maddesinde, "*Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.*" Hükmü dikkate alınarak Başkanlığa bağlı olarak hizmet yürütmekte olan birimlerin yapacakları yazışmalarda, yürütecekleri iş ve işlemlerde Belediye Başkanı adına imza yetkisi kullanma şekil ve şartlarını düzenleyen İmza Yetkileri Yönergesi'nin çıkartılmasına ve imza yetkisinin devrinin belediye hizmetlerinin daha etkin ve süratli yapılması açısından devam olunması sağlanmalıdır.

43-Teftişe tabi dönem içinde, Belediye Başkanı tarafından belediye personelinin performans ölçütlerinin hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi konusunda çalışma yapılmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Kanunun 38'inci maddesi (b) fıkrası gereği; "*Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.*" gereğince, Belediye Başkanın, personelin performans ölçütlerini hazırlayarak, Belediye Meclisi'ne sunması, 5393 sayılı Kanunun 18/A maddesi gereğince Belediye Meclisi'nin " *Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.*" görev ve yetkisi vardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesi (b) fıkrası hükmü doğrultusunda işlem yapılması sağlanmalıdır.

44- Teftişe tabi dönemde, Belediye Başkanı'nın evlendirme memurluğu iş ve işlemlerini denetlediği, Belediye'ye bağlı diğer birimleri denetlemediği anlaşılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38/k maddesinde "*Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.*" Belediye Başkanının görevleri arasında sayılmış, Evlendirme Yönetmeliği'nin 53'üncü maddesinde de Evlendirme Memurluğu iş ve işlemlerinin en az (3) yılda bir denetlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Belediye Başkanı'nın kurum amiri olarak mahalli müşterek ihtiyaçların kanun ve mevzuata uygun işlem yapılmak suretiyle karşılanmasından sorumlu olduğu bilinci ile bağlı birimleri sık aralıklarla denetlemesi, denetleme sonuçlarını bir rapora bağlayarak eksikliklerin giderilmesi için ilgili birimlere yazılı olarak göndermesi, kanun ve mevzuata aykırı ya da hatalı veya kusurlu davranışı görülen personel hakkında gerekli kanuni işlem yapması hususları tavsiyeye değer görülmüştür.

45- Belediye Başkanı'nın Encümen toplantılarına katıldığı incelenmiştir.

Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesi (d) bendi hükmü gereği Belediye Başkanı'nın "*Meclise ve encümene başkanlık etmek*" görev ve yetkisinin bulunduğu,

Belediye Kanunu'nun 33'üncü maddesi "*Belediye başkanının katılamadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.*" hükmünün Belediye Başkanı'nın katılamadığı toplantılar için söz

konusu olduğu bilinmeli, encümen toplantılarının Belediye Başkanı'nın başkanlığında yapılmasına devam olunmalıdır.

46- Belediye Başkanı'nın bütçe tasarılarını zamanında Belediye Encümeni'ne sunduğu memnuniyetle incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Bütçenin Hazırlanması Ve Kabulü*" başlıklı 62'nci maddesi gereğince işlem yapılmasına devam edilmelidir.

47- Teftiş tarihi itibariyle (01.09.2023) Soma Belediyesi'nin tahsil edilemeyen alacakları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ALACAĞIN TÜRÜ	ALACAĞIN MİKTARI (TL)
Bina Vergisi	6.792.280,54
Arsa Vergisi	655.526,78
Arazi Vergisi	346.331,34
Çevre Temizlik Vergisi	2.063.821,39
İlan ve Reklâm Vergisi	433.861,09
İşgal Harcı	484.249,74
Diğer Vergi Gelirleri	130.743,37
Su Hizmetlerine ilişkin Gelirler	324,00
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Kurumlar Hasılatı	0
Ecrimisil	102.021,58
Kira Geliri	920.166,03
Diğer teşebbüs ve mülkiyet gelirleri	16.090,17
Para Cezaları	4.900.667,35
Diğer Gelirler(gecikme faizi, yapılandırma faizi vb.)	4.101.521,94
Alacak Toplamı	20.947.605,32

Yukarıdaki tabloda da görüleceği şekilde; Soma Belediyesi'nin (20.947.605,32 TL) tutarında belediye gelirini tahsil edemediği görülmektedir.

Belediye gelir ve alacaklarının takip ve tahsili konusunda 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesi (f) fıkrası hükmü doğrultusunda Başkanlıkça gerekli tedbirler alınarak tahsilat oranlarının yükseltilmesi, tahsilat oranlarında düşüşün nedenleri araştırılmalı, tahsilat oranlarındaki düşüşe sebebiyet veren sorunların ortadan kaldırılması, ilgililerin belediyenin alacak ve gelirlerinin zamanaşımına uğramasına sebebiyet vermeden tahsil edilmesini sağlanmalıdır.

48- Teftişe tabi yıllar içerisinde Belediye faaliyet raporlarının düzenli olarak yayımlanmadığı ve Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı'na gönderildiği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilmediği incelenmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na yazılan ve 2022 yılı için yapılan faaliyet raporunun gönderildiği 02.05.2023 tarihli ve 23690 sayılı yazı örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 56'ncı maddesinde; '*Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.*' denilmektedir.

Bundan böyle de mevzuat hükümlerine uygun olarak işlem yapılması, şeffaflığın ve hesap verilebilirliğin bir göstergesi olarak faaliyet raporunun çeşitli vasıtalarla kamuoyuna açıklanması ve duyurulması ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilmesi sağlanmalıdır.

VI- İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ :

49- Soma Belediyesi'nin teftişe tabi dönemde personel ve kadro durumu yıllar itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

PERSONEL DURUMU							
YILLAR	MEMUR		SÜREKLİ İŞÇİ		İŞÇİ (696 sayılı KHK)	5393 S. K. 49. MD. GÖRE SÖZLEŞMELİ PERSONEL	TOPLAM ÇALIŞAN PERSONEL
	KADRO	MEVCUT	KADRO	MEVCUT			
2019*	183	70	40	10	325	4	409
2020	183	73	40	9	319	4	405
2021	183	73	40	9	331	4	417
2022	196	75	40	8	296	42	421
2023*	197	115	40	6	260	5	386

Norm kadroya göre en son (197) memur kadrosu olmasına rağmen memur kadrosunda (115) kişinin bulunduğu ve buna göre memur norm kadro doluluk oranının yaklaşık olarak (% 58) olduğu, sözleşmeli memur serbest pozisyon doluluk oranının yaklaşık olarak (% 26) olduğu, şirket (Soma Belediyesi Personel A.Ş.) personel oranının ise (%67) olduğu incelenmiştir.

Mevcut durum dikkate alınarak belediyenin memur kadrolu personel yönünden takviye edilmesi yönünde çalışma yapılması sağlanmalı, personel alımı veya görevlendirmelerinde Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi hükümleri ile diğer personel mevzuatı hükümlerine uygun işlem tesis edilmesi temin olunmalı, ayrıca memurlar eliyle yürütülmesi gereken görevlerin işçi statüsündeki personel tarafından yürütülmemesi hususuna azami hassasiyet gösterilmesi sağlanmalıdır.

50- Memurlar eli ile yürütülmesi gereken hizmetlerin bir kısmının daimi işçi statüsündeki personel tarafından yürütüldüğü incelenmiştir.

Soma Belediyesi Personel A.Ş.' de (Soma Bel İnş. Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. Tic. A.Ş) işçi kadrosunda olan M.V 'nin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü' nde, E.T' nin Yazı İşleri Müdürlüğü'nde, İ.Ç' nin Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'nde memurlar eliyle yürütülecek hizmetlerde istihdamı örnektir.

Memur kadosunun doldurularak, bu hizmetlerin memurlar eliyle yürütülmesi sağlanmalıdır.

51- Soma Belediyesi teşkilatı ve yönetici kadrolarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

SIRA NO	Birim İsmi	Bağlı Bulunduğu Başkan/Başkan Yardımcısı	Birim Sorumlusu İsmi	Atanma Şekli (Asil/ Vekil/ Tedviren)	Atanma Tarihi
1	Özel Kalem Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Hakan AYDIN	Asil	15.04.2013
2	Mali Hizmetler	Başkan	Eyüp ÖZTÜRK	Asil	16.06.2022

	Müdürlüğü	Yardımcısı			
3	Hukuk İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Elif Gülçin VERGÜN	Vekil	08.01.2015
4	Zabıta Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Ramazan ÇELİK	Asil	29.12.2009
5	İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Önder AYAN	Asil	15.09.2006
6	Destek Hizmetleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Hasan ALTIN	Asil	03.12.2021
7	Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Gafur ÇETİNKAYA	Asil	01.11.2021
8	Muhtarlık İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Hüseyin ÇETLENBİK	Asil	05.01.2022
9	Fen İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Hüseyin KOCAAYAN	Vekil	08.04.2022
10	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Serhat SEVİNÇ	Vekil	20.02.2017
11	Yazı İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Musa MAMAN	Asil	06.03.2015
12	Temizlik İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Ahmet GÜLLÜCE	Tedviren	13.01.2020
13	Park ve Bahçeler Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Öden YAPICI	Asil	15.12.2014
14	Emlak İstimlak Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Mustafa AYAN	Asil	13.01.2020
15	Bilgi İşlem Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Hakan AYDIN	Vekil	13.01.2020
16	Afet İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Ersin BÜLBÜL	Vekil	31.07.2023
17	İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Ersin BÜLBÜL	Vekil	07.07.2022
18	Koordinasyon İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Sabır TUNA	Vekil	13.12.2018
19	Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Ramazan ÇELİK	Vekil	10.01.2023
20	Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Haydar GÜLLÜ	Tedviren	05.01.2022
21	Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	İsmail ÖZEN	Vekil	05.01.2022
22	Gelirler Müdürlüğü	Başkan Yardımcısı	Mustafa MADEN	Asil	16.01.2023
23	Teftiş Kurulu Müdürlüğü	Belediye Başkanı	-	-	-

Teftiş tarihi itibarıyla Soma Belediyesi'nde; (23) adet müdürlükten (11) adet müdürlüğün vekaleten görevlendirilen personel tarafından yürütüldüğü, (11) adet müdürlükte asaleten atanmış müdürlerin bulunduğu, teftiş tarihi itibariyle belediyede bulunan (23) adet müdürlükten aktif olmayan (1) adet, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, bulunduğu; müdürlükler içerisinde tedviren

görevlendirme ile çalışan (7) adet müdürlüğe (6) adet müdür tarafından bakıldığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Belediye birim başkanlıkları sürekli ve asli görevler olduğundan güvenli ve istikrarlı görev yürütülebilmesi için birimlerden sorumlu kimselerin pozisyon güvencesine sahip personel olması önem taşımaktadır. Belediye Birim Başkanı olan müdür kadrolarının sürekli vekalet ile yürütülmesi Belediye içindeki çalışma ortamını güvensiz bir hale getirmekte ve iş ortamının gereği gibi motive edici olmasına imkân bırakmamaktadır. Bu durum hem bu kadroları vekâleten yürüten görevlileri güvencesiz bırakırken diğer taraftan bu kişilerin altında çalışan görevlileri de olumsuz etkilemektedir.

Belediye personelinin görevde yükselmelerinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/A, 33 ve 68'inci ve diğer ilgili maddeleri ve 04.07.2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik" gereğince işlem yapılarak, boş bulunan birim amirliklerine mevzuata uygun görevlendirme yapılmalı, Belediye Birim Amirlerinin vekaleten görevlendirilmesi uygulamasından vazgeçilmeli, bunun yerine Asil Birim Amirleri ile çalışılması sağlanmalıdır.

52-Teftiş tarihi itibari ile Soma Belediyesinde 657 Sayılı devlet Memurları Kanunu ile öngörülen oranda engelli personel istihdam edilmediği, bu Kanuna göre dolu kadro sayısı 120 (115 memur + sözleşmeli) olan belediyede 4 engelli personel çalıştırılması gerekirken (3) engelli personelin istihdam edildiği tespit edilmiştir.

657 sayılı DMK 'nın 53'üncü maddesi; "*Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır...*"

Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının "E-53773008-622.02-3610934 sayı ve 10.05.2022 tarihli yazılarında; 657 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi çerçevesinde engelli memur istihdamında kadro karşılığı çalıştırılan sözleşmeli personel de dâhil edilerek toplam dolu kadro sayısının %3 oranı ile 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde engelli işçi istihdamında ise toplam işçi sayısının %4 oranı esas alınmak suretiyle engelli personelin istihdam edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini her yılın Ekim ayının sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığına bildirmek zorundadır. Devlet Personel Başkanlığı kurum ve kuruluşların bildirimi üzerine, engelli kontenjanlarına yerleştirme yapabilir veya yaptırabilir." hükmü doğrultusunda öngörülen sayı kadar engelli personel istihdamı sağlanmalı, aksi halin ise hukuki sorumluluk doğuracağı unutulmamalıdır.

53- Soma Belediyesi Personel Alımı Şirketi olarak anılan Soma Bel İnş. Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. Tic. A.Ş' nin teftiş tarihi itibarı ile belediye adına çalışan toplamda (309) personel bulunduğu dikkate alındığında (12) engelli personelin çalışması gerektiği ancak (10) engelli personelin çalıştırıldığı ve (6) eski hükümlü işçi çalıştırılması gerekirken (2) eski hükümlü çalıştırıldığı anlaşılmıştır.

22.05.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Özürlü ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu" başlıklı 30' uncu maddesinde; "*İşverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.*"

Şeklinde olduğundan ilgili yasa hükümleri doğrultusunda işlem yapılması sağlanmalıdır.

54-Soma Belediyesi tarafından Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünce (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü) bakılan ve korunan çocukların istihdamı ile ilgili bir işlem yapılmadığı ifade edilmiştir.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 3413 sayılı Kanun ile eklenen Ek 1'inci maddesindeki, *"Ek Madde 1 – (Ek: 25/2/1988-3413/1 md.; Değişik: 6/2/2014-6518/20 md.) Bu Kanun veya 5395 sayılı Kanun uyarınca haklarında korunma veya bakım tedbir kararı alınmış olup fasılalı olarak geçen yararlanma süreleri dâhil iki yıldan az olmamak üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklardan reşit olduğu tarih itibarıyla bu hizmetlerden yararlanmaya devam edenlerin işe yerleştirilmeleri aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde yapılır:*

a) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından hangi statüde olursa olsun serbest kadro ve pozisyonları toplamının binde biri, bu Madde kapsamında istihdam edilecekler için ayrılır ve her yıl belirtilen oranda kişi istihdam edilir. Serbest kadro ve pozisyon toplamının binden az olması hâlinde dahi kamu kurum ve kuruluşlarında en az bir hak sahibi istihdam edilir.(...)" şeklindeki düzenleme gereğince işlem yapılması sağlanmalıdır.

55- Soma Belediyesi'nde teftiş tarihi itibariyle terör mağdurları için yapılması gereken boş kadro tahsisinin teftişe tabi dönem içinde yapılmadığı ve bu kapsamda herhangi bir atama da olmadığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 22'nci maddesine göre özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru işçilerin çalıştırılacağı boş kadrolara ait tahsisin yapılması ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Özürlü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştırma zorunluluğu"* başlıklı 30' uncu maddesinin; *"İşveren 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde her yılın Ocak ayı başından itibaren yürürlüğe girecek şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlarda özürlü ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1' inci Maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin toplam oranı % 6 dır. Ancak özürlüler için belirlenecek oran, toplam oranın yarısından az olamaz"* hükmü gereğince işlem yapılması sağlanmalıdır.

56- Örnekleme yoluyla bakılan memur özlük dosyalarının genel olarak usulüne uygun şekilde düzenlendiği, mal bildirim beyanlarının özlük dosyası dışında ayrı bir klasörde ve kilitli dolaplarda muhafaza edildiği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 109'uncu maddesinde yer alan, *"Memurlar, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esas alınarak kurumlarınca tutulacak personel bilgi sistemine kayıt olunurlar. Her memur için bir özlük dosyası tutulur.*

Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur." hükmü ve

Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanan ve 15/04/2011 tarih ve 27906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2 Seri No'lu Kamu Personeli Genel Tebliği'nin "Özlük dosyası tutulmasına ilişkin usul ve esaslar" başlığında belirtilen esaslar çerçevesinde uygulamaya devam edilmesi sağlanmalıdır.

57- Yapılan incelemede Mal Bildirim Beyan Formlarının İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü'nün odasında kilitli dolaplarda ve ayrı dosyalarda tutulduğu, "Mal Beyanı" belgelerinin özlük dosyaları dışında ayrı bir dosyada saklandığı, 2019 yılında yapılan teftişteki eleştiriler dikkate alınarak; incelenen dosyalarda sonu (0) ve (5) ile biten yıllarda Belediye personelinden düzenli mal bildirim beyannamelerinin alındığı, Mal Bildiriminde Bulunulması

Hakkında Yönetmeliğin 18. Maddesi hükmü gereğince genel ve ek bildirimlerin yetkili merciler tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırıldığı, bu madde hükmüne istinaden söz konusu karşılaştırmayı yapmak üzere komisyon kurulduğu, bir önceki dönemle tutarsızlıklar tespit edildiğinde personelden sözlü veya ispatlayıcı belgelerin talep edildiği, Mal Bildirimi Karşılaştırma Tutanaklarının yetkili komisyon tarafından imza altına alındığı incelenmiştir.

Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 18'inci maddesinde; "*Yeni ve ek bildirimler, 6'ncı maddede belirtilen yetkili merciler tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılır...(Ek:7/12/1999-13770 K.) 6' ncı maddenin (b) ve (c) bentlerinde belirtilen mercilerde toplanan mal bildirimlerinde yer alan bilgiler, Cumhurbaşkanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, kamu kurumları bilgisayarlarında mevcut bilgilerle bilgisayar ortamında ve gizliliği sağlanacak şekilde karşılaştırılır.*

Yapılan karşılaştırma sonucunda gerçeğe aykırı bildirimde bulundukları veya haksız mal edindikleri, kaçırdıkları veya gizledikleri anlaşılanlar hakkında yetkili mercilerce Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulur." hükmüne yer verildiği; Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün 13/07/2000 tarih ve 12084 sayılı (2000/16 no'lu) genelgesinde de bildirimlerin önceki bildirimlerle karşılaştırılmasının ve bu uygulamanın sürdürülmesinin istendiği dikkate alınarak uygulamanın devamı sağlanmalıdır.

58- Emekliye ayrılan memurlardan mal bildirim beyannamesi alındığı ifade edilmiş ve anlaşılmıştır.

3628 sayılı Kanunun "*Bildirimin zamanı*" başlıklı 6'ncı maddesinin "*(...) f) Görevin sona ermesi halinde, ayrılma tarihini izleyen bir ay içinde, Verilmesi zorunludur. (...).*" şeklindeki amir hükmü doğrultusunda emekliye ayrılan personelden mal bildirimlerinin yasal süresi içinde alınması uygulaması devam etmelidir.

59- Birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamaların Belediye Meclisi'nin bilgisine sunulduğu incelenmiştir.

07/02/2023 Tarihli Soma Belediye Meclisi'nin Şubat ayı toplantısına ilişkin tutanakta meclise bilgi verilmesi örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.*" hükmü gereğince işlem yapılmasına devam olunmalı ve ihmal edilmemelidir.

60- 2022 yılında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınavı için (3) Şef ve (1) Memur (3) Zabıta Amiri ve (2) Zabıta Komiseri kadrosu için sınav bildiriminde bulunulduğu, yapılan yazılı sınavda adaylar yeterli puanı alamadıkları için atama yapılamadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca 2023 yılında (1) memur kadrosu için Görevde Yükselme Sınavı açılmış olup, bir başvuru yapıldığı tespit edilmiştir.

Vekaleten yürütülen Müdür kadrolarının görevde yükselme sınavına dahil edilmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinde, "*(1) Görevde yükselme suretiyle atama yapılacak boş kadroların sınıfı, unvanı, derecesi, hangi birimde bulunduğu ve aranacak şartlar, her yılın 15 Ocak tarihine kadar duyurulur. İlgililerin müracaatları 1 Şubat tarihine kadar alınır. Duyuruda yazılı sınava ilişkin olarak Bakanlıkça belirlenen konu başlıklarına yer verilir.*" hükmüne yer verilmektedir.

Belediye müdürlük kadroların asil unvanlı personel tarafından yürütülmesi durumunda görevin daha güvenli ve istikrarlı şekilde yerine getirileceği, aynı zamanda müdürlük kadrosunda pozisyon güvencesinin olması personelin motivasyonunu yükselteceğinden Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliği'nin 11' inci maddesi hükmü gereğince vekâleten yürütülen ve boş olan kadroların duyurulması gerektiği değerlendirilmiştir.

61- Teftişe tabi dönemde sözleşmeli personel hareketleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Yılbaşı İtibariyle Dolu Kadro	Yılsonu İtibariyle Dolu Kadro	Yıl İçi İtibariyle Artış	Yıl İçi İtibariyle Azalış
2019	4	4	-	-
2020	4	4	-	-
2021	4	4	-	-
2022	4	42	38	-
2023	42	5	-	37

Teftiş tarihi itibarıyla Belediyede (5) adet tam zamanlı sözleşmeli personelin bulunduğu, Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik gereği sayı itibarıyla belediye için tespit edilen dışında kadro kullanılmadığı ancak tekniker kadrosuyla sözleşmeli olarak istihdam edilen "Acil durum ve Afet Yönetimi Teknikeri" kadrosunda çalıştırılmak üzere sözleşme yapılan, O.K.'nın Kültür ve Sosyal işler Müdürlüğünde Halk Oyunları Eğitmeni olarak istihdam edildiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu, Belediyelerin uzman ve teknik personeli yıllık sözleşme ile çalıştırılabilmesine imkân tanımaktadır. Kanun koyucu bu imkânı Belediyelerin uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren konularda gecikmeksizin ve ihtiyaç duyduğu süreyle personel istihdam edebilmesi için öngörmüştür. Uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren kadrolarda sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin, uzmanlık alanları ile hiçbir ilgisi olmayan işlerde çalıştırılması kanunla bağdaşmamaktadır.

Sözleşmeli personel istihdam edilmesinde, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49/3-5' inci maddesi hükümleri ile Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 21'inci maddesi hükmüne uygun davranılmalı, Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar'ın "*Personel, sözleşmelerinde belirtilen görev yeri dışında çalıştırılamaz.*" şeklindeki 4'üncü maddesi hükmü ile "*İlgililer sözleşmelerinde belirtilen görev dışında başka bir işte çalıştırılamaz.*" şeklindeki 6'ncı maddesi hükümleri doğrultusunda işlem yapılması sağlanarak, sözleşmeli personelin uzmanlık alanı veya teknik bilgisi dışındaki alanlarda çalıştırılmaması temin olunmalıdır.

62- İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü tarafından sözleşmeli personel için personel bilgi dosyası oluşturulduğu ve sözleşmeli personele kimlik kartı verildiği ifade edilmiş ve incelenmiştir.

2 Seri No'lu Kamu Personeli Genel Tebliği'nin "*Özlük dosyası tutulmasına ilişkin usul ve esaslar" başlığında yer verilen "657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B ve 4/C Maddelerine göre istihdam edilen personelin personel bilgi dosyasında; kronolojik sıraya göre sözleşmeler, öğrenim durumuna ilişkin belgeler, kurum içi yer ve unvan değişikliklerine ilişkin belgeler, izinler, sendika üyeliğine ilişkin bilgiler, sözleşme feshi ve hizmete yönelik diğer belgeler tutulur.*" düzenlemesi gereğince uygulamaya devam edilmelidir.

63- Teftişe tabi dönemde Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin beşinci fıkrasına istinaden sözleşme örneklerinin (30) gün içerisinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderildiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin beşinci fıkrasına göre işlemler sürdürülmelidir.

64- Örnekleme yoluyla bakılan memur, işçi ve sözleşmeli personel statüsünde çalışan personelin özlük dosyasında "Kamu Görevlileri Etik Sözleşme Belgesi'nin bulunduğu incelenmiştir.

5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve bu Kanunun 3'üncü ve 7'inci maddelerine dayanılarak hazırlanan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde yar alan; *"Kamu görevlileri, görevlerini yürütürken bu Yönetmelikte belirtilen etik davranış ilkelerine uymakla yükümlüdürler. Bu ilkeler, kamu görevlilerinin istihdamını düzenleyen mevzuat hükümlerinin bir parçasını oluşturur. Bu Kanun kapsamındaki kamu görevlileri, bir ay içinde, Ek' de yer alan Etik Sözleşme Belgesini imzalamakla yükümlüdürler. Bu belge personelin özlük dosyasına konur."* hükmü gereği personelin etik sözleşme belgesini imzalayarak özlük dosyasına konulmasına devam olunmalıdır.

65- Teftişe tabi dönemde 29 personele "Etik Davranış İlkeleri ve Bu ilkelere İlişkin Sorumluluklar" konulu hizmet içi eğitimin en son 05.08.2021 tarihinde verildiği incelenmiştir.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "Personeli bilgilendirme" başlıklı 24'üncü maddesinde *"Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen her düzeydeki personel, istihdama ilişkin koşulların bir parçası olarak etik davranış ilkeleri ve bu ilkelere ilişkin sorumlulukları hakkında bilgilendirilir."*

"Etik kültürün yerleştirilmesi ve eğitimi" başlıklı 25'inci maddesinde, *"Kurul, etik kültürün yerleştirilmesi ve geliştirilmesi konusunda her türlü çalışmayı yapar, yaptırır, araştırma, yayın, anket, kamuoyu yoklaması, bilimsel toplantılar ve benzeri etkinlikler düzenler, kamu görevlileri için eğitim programları hazırlar, koordine eder, yürütür veya bu konularda bakanlıklar, diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, mahalli idareler ve konusunda uzman sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.*

*Etik davranış ilkelerinin, kamu görevlilerine uygulanan temel, hazırlayıcı ve hizmet içi eğitim programlarında yer alması, kurum ve kuruluş yöneticilerince sağlanır."*şeklindedir.

İlgili yönetmelik hükümlerince çalışmalar sürdürülmelidir.

66- Soma Belediyesi tarafından Etik Komisyonu'nun en son 21/08/2023 - 26816 tarih ve sayılı olur ile oluşturulduğu incelenmiştir.

Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 29'uncu maddesinde, *"Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulur.*

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmiş ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurula bildirilir. Etik komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır." hükmü uyarınca işlemler sürdürülmelidir.

67- Belediye Başkanlığı tarafından Yönetmelik'te belirtilen etik davranış ilkeleri dışında ayrıca kendi kurumsal etik davranış ilkelerini belirlemediği ifade edilmiştir.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 26'ıncı maddesinin; *"Bu Yönetmelikle belirlenen etik davranış ilkeleri, kapsama dahil kurum ve kuruluşlarda uygulanır. Ayrıca, yürüttükleri hizmetin veya görevin niteliğine*

göre kurum ve kuruluşlar kendi kurumsal etik davranış ilkelerini düzenlemek üzere Kurulun inceleme ve onayına sunabilir." Hükmü, kurum ve kuruluşlara kendi kurumsal etik davranış ilkelerini düzenleme konusunda bir zorunluluk yüklememekte ise de, Belediyenin kendi kurumsal etik davranış ilkelerini belirlemesi tavsiyeye değer görülmüştür.

68- Teftişe tabi dönemde Soma Belediyesi'nin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Gerçekleşen Gelir		Yeniden Değerleme Oranları %	Yeniden Değerleme Hesaplanan Gelir	Gerçekleşen Personel Gideri		Personel Giderleri Toplamının Bütçe Gelirleri Toplamına Oranı %
2019	63.413.664,73	22,58	77.732.470,23	84	7.909.019,38	10.17
2020	70.315.125,87	9.11	76.720.833,84	86	9.580.041,37	12.49
2021	90.795.064,91	36,2	123.662.878,41	86	10.661.381,14	8,62
2022	169.430.922,82	122,93	377.712.356,24	125	22.886.386,86	6,06
2023*	176.407.817,18	54,60	272.726.485,36	126	31.157.189,07	11,42

*(*2023 yılı 31.08.2023 tarihine kadar veriler yazılmıştır. Yeniden değerleme oranı olarak 2023 Yılı Üçüncü Geçici Vergi Döneminde Uygulanacak Olan Yeniden Değerleme Oranı yazılmıştır.)*

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde yer alan *"Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın **yüzde otuzunu** aşamaz"* hükmü doğrultusunda teftişe tabi dönemde Soma Belediyesinin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın %30'unun aşmadığı incelenmiş olup, bu uygulamaya devam edilmelidir.

69- Teftişe tabi dönemde Soma Belediyesi personeli ile ilgili herhangi bir disiplin işlemi yapılmadığı incelenmiştir.

Soma Belediyesi Disiplin Kurulu'nun 15.03.2022 tarihli ve 12473 sayılı olur ile oluşturulduğu, disiplin kurullarına personelin üyesi olduğu sendika temsilcisinin de katıldığı incelenmiştir.

Disiplin Kurulu'nun, 29.4.2021 tarihli ve 3935 sayılı Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin, "Mahallî İdarelerin Disiplin Kurulu" başlıklı 13'üncü maddesinde;

"(2) Belediye disiplin kurulu; a) Büyükşehir belediyelerinde, genel sekreter veya büyükşehir belediye başkanı tarafından belirlenen genel sekreter yardımcısının başkanlığında, birim müdürü veya üstü yöneticiler, b) Büyükşehir belediyelerine bağlı kuruluşlarda, genel müdür veya belediye başkanı tarafından belirlenen genel müdür yardımcısının başkanlığında, birim müdürü veya üstü yöneticiler, c) İl ve ilçe belediyelerinde, belediye başkanı tarafından belirlenen belediye başkan yardımcısının başkanlığında, hiyerarşik konumları dikkate alınarak belediyedeki memurlar, arasından ilgili belediye başkanınca görevlendirilen dört üye ile varsa memurun üyesi olduğu sendikanın temsilcisinden oluşur." hükmüne uygun işlem yapılmasına devam edilmelidir.

70- Teftişe tabi dönem içerisinde, Soma Belediyesi'nde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin altıncı fıkrası kapsamında geçici olarak çalıştırılan personel

bulunmadığı, bununla birlikte 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında geçici görevle çalıştırılan personel bulunmadığı incelenmiştir.

71- Teftişe tabi dönemde Soma Belediyesinde boş bulunan 1.dereceli Özel Kalem Müdürlüğü kadrosuna 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59. Maddesine istinaden (3) açıktan atama, (1) kurum içinde atama yapıldığı incelenmiştir.

ADI SOYADI	ATAMA DURUMU	BİRİMİ	ATANMA TARİHİ	SON DURUM
Hüseyin KARLI	ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	01.06.2022	NAKİL
Hacer GÜZELSERT	ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	21.10.2021	NAKİL
Enes ÇERÇİ	ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	24.09.2019	NAKİL
Hakan AYDIN	ÖZEL KALEM MÜDÜRÜ	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	03.06.2022	ÇALIŞIYOR

Ataması yapılan (4) personelden (3) ünün Özel Kalem Müdürlüğü yapmayıp kısa sürede memuriyete atandığı akabinde farklı kurumlara nakillerinin yapıldığı incelenmiştir.

Teftişe tabi dönemde açıktan atama suretiyle Özel Kalem Müdürlüğü'ne yapılan atamalarda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan izin alındığı anlaşılmıştır.

İçişleri Bakanlığı'nın 2009/50 sayılı Bakanlık Genelgesi ile Özel Kalem Müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan atamaların İçişleri Bakanlığı'nın izni ile yapılacağının hüküm altına alınmış olup yine Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildikten sonra Cumhurbaşkanlığı'nın 2018/7 sayılı Genelgesi'nde de 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu ve 61/A maddelerine göre yapılacak açıktan atama işlemleri için Cumhurbaşkanlığı'ndan izin alınacaktır hükmü yer almaktadır. İlgili Genelge hükmü doğrultusunda açıktan atama suretiyle Özel Kalem Müdürlüğü'ne yapılacak atamalarda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan izin alınmasına titizlik gösterilmesine devam olunmalıdır.

Bunun yanı sıra İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün B.05.0.MAH.0.08.01.00/900-14626 sayı 03.06.2009 tarihli *"Özel Kalem Müdürü"* konulu Genelgesi'nde; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu maddesi kapsamında tanınan atama yetkisinin, sınırsız bir yetki olmadığı, bu yetkinin memuriyete sınavsız girişin bir yöntemi gibi kullanımına hukuken imkan bulunmadığı; bu sebeple özel kalem müdürlüğü kadrosuna atanacakların seçiminde, belediye başkanlarının bir seçim dönemi boyunca çalışabilecekleri ehliyet ve liyakat sahibi kişileri seçmelerinin esas olduğu belirtilmiştir.

Bu uygulama Sayıştay Genel Kurulu'nun 04.04.2005 tarih ve 5119/1 nolu kararında da değerlendirilmiştir. İlgili kararda; "*...bazı kişilerin 657 sayılı Kanun'un 59 uncu Maddesi hükmüne istinaden Devlet memurluğuna atanmalarından kısa bir süre sonra, Devlet memurluklarına atanacak olanlar için yapılmış bulunan sınavlara katılmadıkları ve dolayısıyla bu sınavlarda başarılı olmadıkları halde, diğer memurluklara naklen atandıkları anlaşılmaktadır. Ancak, açıktan istisnai memurluklara atananların diğer memur kadrolarına naklen atanabilecekleri kabul edilse bile, bu konuda açılmış olan sınavlara girmiş ve başarılı olmuş kişilerin atanmayı bekledikleri bir durumda, bu sınavlara girmediği halde bazı kişilerin istisnai memurluklar kullanılarak diğer memurluk kadrolarına atanmaları, Devlet memurluğu alımı için duyurulan sınava katılarak başarılı olmuş ve atanmayı bekleyen kişiler aleyhine haksız bir durum yaratmaktadır. Ayrıca, sınavlarda başarılı olarak atanmayı bekleyenler varken, istisnai memurluk kadrolarının sınavsız Devlet memuru teminine yönelik bir uygulamaya dönüştürülmesi, bu memuriyete atanmada tanınan kolaylığın istismarı anlamına*

da gelmektedir. Bu da, Anayasa'nın kişilerin kanun önünde eşitlik ve kamu hizmetine girmede eşitlik ilkelerini ihlal edici nitelikte bulunmaktadır." Denilmektedir. Sayıştay Genel Kurulu tarafından: "*...Sadece hizmetin gereği olarak kullanılması gereken istisnai memurluk kadrolarının, devlet memurluğuna girmede esas olan sınav sistemini aşmaya yönelik olarak diğer memur kadrolarına naklen atanma amacıyla kullanılması, Anayasa ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile getirilmiş bulunan kanun önünde eşitlik ile liyakat ilkesinin ihlali anlamına geldiğinden, bu yolla devlet memurluğu kadrolarının liyakat esasına uymayan ve bu kadroların gerektirdiği niteliklere sahip bulunmayan kişilerin atanmasına imkân sağlayabileceğinden, 657 sayılı Kanunun anılan 59' uncu Maddesi hükümleri uyarınca açıktan istisnai memurluk kadrolarına atananların bir müddet sonra devlet memurluğuna alınma için açılmış bulunan sınavlara katılmadan ve dolayısıyla bu sınavlarda başarılı olmadan diğer memurluk kadrolarına atanmaları hususu, uygulama ve sonuçları bakımından Hazine menfaatlerini zarar uğratıcı nitelikte bulunduğunun TBMM' ye sunulmasına...*" hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen İçişleri Bakanlığı Genelgesi ve Sayıştay Genel Kurulu kararından anlaşılacağı üzere; Belediye Özel Kalem Müdürlüğü'ne atama yetkisinin sınırsız bir yetki olmadığı, bu kadroya yapılacak atamaların bir takım esas ve usullerinin olduğu ayrıca bu kadronun memuriyete sınavsız atama yolu olarak kullanılamayacağı belirtilmiştir. Belediye özel kalem müdürlüğüne atanacakların öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesinin esas olduğu yine Belediye Özel Kalem Müdürlüğü kadrosuna atanan Özel Kalem Müdürü'nün bir seçim dönemi boyunca görev yapması amacıyla atanacağının esas olduğu belirtilmiştir.

Özel Kalem Müdürlüğü'ne yapılan atamalarda bu hususlara riayet edilmesi sağlanmalıdır.

VII- HUKUK İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ:

72- Hukuk İşleri Müdürlüğü Hukuk Biriminde, (1) avukat olduğu ayrıca (1) Soma Bel İnşaat Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. ve Tic. A.Ş. personeli bulunduğu, mevcut personel sayısının hizmetlerin yürütülmesi açısından yeterli olduğu beyan edilmiş ve incelenmiştir.

73- Teftişe tabi dönemde idare tarafından ve idare aleyhine açılan davalara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Kurumca Açılan	Kuruma Açılan	Adli Yargı	İdari Yargı	Lehte	Aleyhte	Kısmı Lehe	Temyiz	Devam Eden	İnfaz
2019	4	8	8	4	5	-	2	4	1	7
2020	31	65	73	23	28	28	26	7	7	82
2021	61	56	81	36	64	25	5	16	7	94
2022	126	56	157	25	100	15	-	15	52	115
2023	54	45	81	18	16	4	1	1	77	21
TOPLAM	276	230	400	106	213	72	34	43	144	319

Hukuk İşleri Müdürlüğünce Soma Belediyesi tarafından toplam (276) dava açıldığı; Soma Belediyesi aleyhine ise (230) dava açıldığı, Soma Belediyesi aleyhine açılan ya da Soma Belediyesi tarafından açılan davalardan; (213)'ünün belediye lehine, (72)'sinin belediye

aleyhine sonuçlandığı, Soma Belediyesi tarafından (362) dosyanın temyizde veya kesinleşmiş olduğu, toplam (144) davanın ise halen derdest durumda olduğu,

Derdest davalar içinde ise genellikle rücu, imar ve kamulaştırma konulu davaların yoğunlukta olduğu incelenmiştir.

Bundan böyle de, Soma Belediyesi'nin menfaatlerinin korunması için davaların en iyi şekilde takibine devam olunmalıdır.

74- Teftişe tabi dönem içerisinde Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından yapılan icra takiplerine ilişkin sayısal bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YILLAR	İcra Takibi Yapılan Dosya Adedi	İnfaz Edilen Dosya Adedi
2019*	6	6
2020	37	28
2021	33	27
2022	26	2
2023*	16	1
GENEL TOPLAM	**118**	**64**

Tablodan da anlaşılacağı üzere (118) adet icra takibi yapılan dosyadan sadece (64) adedinin infaz edildiği, (1.769.832,25 TL)'lik takip tutarına karşılık toplam (1.006.072,61 TL)'lik tahsilat yapıldığı, tahsilat tutarının çok düşük olmamakla birlikte toplam dosya sayısı ile infazı yapılan dosya sayısı birlikte değerlendirildiğinde Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından infazı tamamlanmamış olan icra dosyalarının infazının en kısa zamanda tamamlanması ihmal edilmemeli ve belediye alacak hak ve menfaatlerinin titizlikle takip edilmesi sağlanmalıdır.

75- Teftişe tabi dönemde, dava açılması veya icra takibinde bulunulmasını isteyen idare veya birimin dosyalarının doğrudan müdürlüğe yazı ile bildirildiği, davanın bu suretle açıldığı incelenmiştir.

659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 8'inci maddesinde "(1) *İdareler adına dava açma veya icra takibine başlama talebi, üst yönetici veya iş ve işlemle ilgili merkez veya taşra birim amiri tarafından yapılır. Merkez veya taşra birim amirince yalan talep üzerine davayı açmakla yetkili ve görevli olanlarca, maddi ve hukuki sebeplerle dava açılmasında kamu menfaati bulunmadığı yönünde görüş belirtilmesi halinde, üst yöneticinin talimatına göre işlem yapılır.*

(2) Dava açılması veya icra takibinde bulunulmasını isteyen idare veya birim, dava açılması talebi ile birlikte davaya dair bilgi ve belgeleri zamanaşımı ve hak düşürücü süreleri dikkate alarak hukuk birimine gönderir. Süresinde gönderilmeyen veya eksik ya da yanlış gönderilen bilgi ve belgeden kaynaklanan sorumluluk bunu gönderen idareye veya birime aittir.

(3) İdarelere karşı açılan davaların takibine, dava takipleriyle görevli ve yetkili merkez veya taşra birimlerince doğrudan başlanır.

(4) Üst yönetici bu maddedeki yetkilerini sınırlarını belirterek yardımcılarına veya hukuk birimi amirine devredebilir." denildiğinden;

Dava açılması veya icra takibinde bulunulmasını isteyen idare veya birim, dava açılması talebi ile birlikte davaya dair bilgi ve belgeleri zamanaşımı ve hak düşürücü süreler de dikkate alınarak madde hükmü doğrultusunda işlem yapılmaya devam edilmelidir.

76-- Hukuk İşleri Müdürlüğü'nden Belediye Başkanlığı ile diğer birimler tarafından değişik hukuki konular hakkında zaman zaman görüş istendiği anlaşılmıştır.

Belediye Başkanlığı ile diğer birimler tarafından değişik hukuki konular hakkında Hukuk İşleri Müdürlüğü'nden talep edilen görüş ve mütalaa sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Yıl	Mütalaa ve Görüş Sayıları
2019	1
2020	5
2021	3
2022	2
2023	1
TOPLAM	**12**

Teftişe tabi dönemde Hukuk İşleri Müdürlüğünce 2019 yılında (1), 2020 yılında (5), 2021 yılında (3), 2022 yılında (2), 2023 yılında (1) olmak üzere toplam (12) mütalaa verildiği incelenmiştir.

Belediyenin istenmeyen hukuki problemlerle karşılaşmaması açısından karar alınmadan ya da yönetsel eylem gerçekleştirilmeden evvel Hukuk İşleri Müdürlüğü'nden istişari mahiyette mütalaa alınması yolunun daha çok kullanılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

77- Soma Belediyesi tarafından diğer kişi ve kurumlar ile sözleşme ve protokol yapılırken genel uygulama olarak Hukuk İşleri Müdürlüğü'nden hukuki görüş alındığı, bu görüşlerin ise sözlü olarak verildiği ve yazılı bir belge bulunmadığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Belediye Başkanlığı tarafından diğer kişi ve kurumlar ile sözleşme ve protokol yapılırken idareyi zarara uğratmamak, iş ve işlemlerin hukuka uygun olmasını temin etmek, mevzuata uygun olmayan hükümlere yer verilmemesini sağlamak amacıyla Hukuk İşleri Müdürlüğü'nden yazılı hukuki görüş alınması uygulaması sağlanmalıdır.

78- 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na istinaden arabuluculuk görüşmelerinde idareyi temsil edecek Zorunlu Arabuluculuk Komisyonu'nun; 21.11.2017 ve E.7971 sayılı, 10.09.2019 tarihli ve E.6490 sayılı Arabuluculuk Komisyonu Hakkında konulu yazılar ile Önder AYAN (İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü), Elif Gülçin TUTAN (Hukuk İşleri Müdür V.), Özkan PINAR (Şef)'ın asil üye olarak belirlendiği görülmüş olup, özel hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin İhtiyari Arabuluculuk Komisyonu'nun ise bulunmadığı ifade edilmiştir.

6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na istinaden Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından yapılan arabuluculuk görüşmelerine ilişkin sayısal bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	2019*	**2020**	**2021**	**2022**	**2023***	**Toplam**
Toplam Arabuluculuk Dosyası	4	5	5	3	2	**19**
Anlaşma ile Biten Arabuluculuk Dosya Sayısı	2	2	2	-	-	**6**
Anlaşma Sağlanamayan Arabuluculuk Dosya Sayısı	2	3	3	3	2	**13**
Devam Eden Dosya Sayısı	-	-	-	-	-	-

Arabuluculuk Komisyonu'nun teftişe tabi dönemde (19) adet dosyayı görüştüğü, bu dosyalardan (6) âdetinin anlaşma ile sonuçlandığı, hali hazırda devam eden arabuluculuk dosyasının olmadığı incelenmiş olup, anlaşma ile biten arabuluculuk dosya sayısının gerek yıl bazında gerekse toplam da düşük kaldığı görülmüştür.

6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu kapsamında arabuluculuk müessesesinin etkin şekilde işletilmesi sağlanarak özellikle personel ile idare arasındaki uyuşmazlıklarda yargıya intikal sayısının minimuma indirilmesine gayret gösterilmelidir.

VIII- EVLENDİRME MEMURLUĞU İŞ VE İŞLEMLERİ:

79- Soma Belediyesi'nde evlendirme memurluğu iş ve işlemleri (2) memur (1) Soma Bel İnşaat Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. ve Tic. A.Ş. personeli tarafından ifa edildiği, personel sayısının iş ve işlemlerin düzenli bir şekilde yürütülmesi açısından yeterli olduğu ifade edilmiş ve incelenmiş, evrak ve dosyalama sistemlerinde evrak, dosyalama ve arşivdeki işlemlerin düzenli bir şekilde tutulduğu görülmüştür.

Teftiş dönemine ait evlenme kütükleri örnekleme yöntemiyle incelendiğinde, evlenme kütüklerinin İlçe Nüfus Müdürlüğü tarafından tasdik edildiği ve kütük defterlerinin son sayfasında, evlendirme memurları tarafından kütüğün kaç sayfa olduğuna dair tutanak düzenlendiği ifade edilmiş olup, bazı yıllara ait kütüklerde söz konusu tutanakların düzenlenmediği görülmüştür.

2022/2 nolu ve 20/04/2022 tarihli evlenme kütüğü bu duruma örnektir.

7/11/1985 tarih ve 18921 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Evlendirme Yönetmeliği'nin *Evlenme Kütüklerinin Tasdiki ve Arşivlenmesi* başlıklı 36'ncı maddesine göre kütüklerin tutulması sağlanmalıdır.

80-Evlendirme memurluğu için Kaymakam Gündüz Beder Salonunda (1000-1200) kişilik nikâh salonunun bulunduğu, evlenme törenlerinin burada yapıldığı, mevcut yerin hizmete elverişli ve yeterli olduğu ifade edilmiş ve görülmüştür.

Evlendirme Yönetmeliğinin 26'ıncı maddesi; *"Evlenme törenlerinin ilgili makamlarca bu iş için tahsis edilmiş olan resmi salon veya yerlerde yapılması esastır.*

Ancak tarafların isteği üzerine;

a) İkametgâhlarda, özel bina veya salonlarda,

b) Tutuklu veya hükümlüler için cumhuriyet savcılığınca izin verilmesi üzerine ceza veya tutukevinde,

c) Hastalar için baştabibin veya müdürün izin vermesi üzerine hastanelerde

Evlenme yapılabilir.

Evlenme töreninin yapılması istenen, ancak evlenmenin mahiyeti ile bağdaşmayan veya tarafların serbestçe iradelerini açıklamalarına imkân vermeyen yerlerde veya mabetlerde resmi evlenme töreni yapılamaz. Bu durumda evlendirme memuru evlenmeyi erteler..." hükmü doğrultusunda işlem yapılmaya devam edilmelidir.

81- Teftiş dönemi içerisinde, Soma Belediye Evlendirme Memurluğunca yapılan evlilik müracaatı ve bu müracaatlarla ilgili olarak yapılan işlemlere ilişkin tablo aşağıya çıkarılmıştır.

Yıllar	Müracaat	Yapılan Akit	Verilen İzin Belgesi	Tek Yabancı Evlilik	İmha Edilen Cüzdan
2019*	202	200	2	12	0
2020	662	635	27	19	0
2021	758	753	5	29	1
2022	797	792	5	27	0

2023*	556	553	3	23	
TOPLAM	2.975	2.933	42	110	1

Evlendirme memurluğunca, teftişe tabi dönemde 2019 yılında (200) adet, 2020 yılında (635) adet, 2021 yılında (753) adet, 2022 yılında (792) adet, 01/09/2023 tarihine kadar (553) olmak üzere toplam (2933) medeni hukuk sözleşmesi yapılmıştır. Örnekleme yöntemi ile yapılan incelemede evlenme müracaatlarının iki nüsha olarak düzenlenen evlenme beyannameleri ile yapıldığı, beyannamelerin usulüne göre evlendirme memuru tarafından onaylandığı, işlem dosyalarında bulunması gereken diğer belgelerin mevcut olduğu incelenmiştir.

Evlendirme Yönetmeliği'nin 18 ve 20'nci maddelerine uygun işlem yapılmasının devamı sağlanmalıdır.

82- Evlendirme Memurluğu imza örneklerinin İl Nüfus Müdürlüğü'ne düzenli olarak gönderildiği ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Evlendirme Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde; *"Evlendirme memurları, örneğine uygun olarak hazırlayacakları imza ve mühür örneklerini mahalli nüfus idarelerine göndermekle mükelleftirler. Evlendirme memurlarının değişmesi halinde, yeni örnekler en geç 3 gün içinde düzenlenerek gönderilir. Mahalli nüfus idarelerince bu imza örnekleri muntazam olarak dosyalanıp saklanır ve değişiklikler takip edilerek dosyaların güncel olması sağlanır. Gerekli görülen hallerde gönderilen belgelerdeki imza ve mühürler sirkülerdeki örneklerle karşılaştırılmak suretiyle doğruluğu tespit edilir."* denilmektedir.

Yönetmelik hükmüne göre işlem yapılması sağlanmalı ve ihmal edilmemelidir.

83- Teftişe tabi dönemde Evlendirme Memurluğu'nun iş ve işlemlerinin, İlçe Nüfus Müdürü Yaşar ÇELEBİ tarafından en son 16.11.2020 tarihinde denetlendiği, Belediye Başkanı Ali TULUP tarafından en son 03.01.2022 tarihinde denetlendiği incelenmiştir.

Evlendirme Yönetmeliği'nin 53'üncü maddesi; *" - Genel Müdür ve mülkiye müfettişleri bütün evlendirme daire ve memurluklarını; Genel Müdürlükçe görevlendirilecek yetkililer, valiler, kaymakamlar, il ve ilçe nüfus müdürleri ve belediye başkanları, ilgili evlendirme daire ve memurlarını denetlemeye yetkilidirler.*

(Değişik fıkra: 28/07/2003 - 2003/5996 S.Yön./10. md.) Denetim, yetkili olanlarca her zaman yapılabilir. Ancak her evlendirme memurluğunun üç yılda bir denetlenmesi gereklidir. Denetim sırasında tespit edilen tenkit ve tavsiyeyi gerektiren hususlar bir rapora bağlanarak örnekleri ilgili memura, il nüfus ve vatandaşlık müdürlükleri ile ilçe nüfus müdürlüklerine gönderilir." hükmüne göre Belediye Başkanı ve İlçe Nüfus Müdürlerince Evlendirme Memurluğu'nun iş ve işlemlerinin en az (3) yılda bir ve gerekli görülen zamanlarda denetlenmesi konusunda gereken hassasiyet gösterilmesi ve uygulamanın devam ettirilmesi sağlanmalıdır.

84- Evlendirme Memurluğunca yapılan evlenmelerin usulüne uygun düzenlenmiş evlenme bildirim formu ile evlenme tarihinden sonraki yasal süresi içinde Nüfus Müdürlüğü'ne elektronik imzalı olarak gönderildiği incelenmiştir.

Evlendirme Yönetmeliği'nin (Değişik: 08.12.2006- 26370 S.R.G. Yön./ 13.mad.) 32'nci maddesi gereğince; *"Yurt içinde yetkili Türk makamları önünde yapılan evlenmeler, usulüne uygun düzenlenmiş evlenme bildirimi formu ile evlenme tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde o yer nüfus idaresine bildirilir."* hükmü doğrultusunda işlem yapılması, bundan böyle de sağlanmalıdır.

85- Evlendirme Memurunun teftişe tabi dönemde İlçe Nüfus Müdürlüğünce verilen 02.12.2021 tarihinde hizmet içi eğitime katıldığı incelenmiştir

Evlendirme Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesinin; *"Evlendirme memurları, ihtiyaca göre vali ve kaymakamlarca yapılacak programa uygun olarak eğitime tabi tutulurlar. Bu eğitime katılacakların kanuni yollukları ilgili kuruluşların bütçesinden karşılanır. Meslek içi eğitimlerde Türk Medeni Kanunu, nüfus ve vatandaşlık mevzuatı, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve uluslararası sözleşmelerin evlenmeler ile ilgili hükümleri öğretilir."* hükmü uyarınca evlendirme memurunun periyodik olarak hizmet içi eğitime tabi tutulması sağlanmalıdır.

86- Evlendirme işlemlerinde, aile cüzdanı satış bedeli dışında mesai saatleri içerisinde yapılan nikâh işlemlerinden 695,00 TL, mesai saatleri dışında yapılan nikâh işlemlerinden 1945,00 TL, yabancı uyruklulardan ise yine 695,00 TL nikah ücreti alındığı ifade edilmiş incelenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesinde, *"Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve **ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri** her türlü hizmet (...) (2) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir."* hükmü bulunduğundan, evlendirme işlemlerinin belediyelerce görülmesi zorunlu bir hizmet alanı olduğu ve bu hizmet karşılığı herhangi bir ücret alınmasının yasal dayanağı olmadığı dikkate alınarak uygulama terk edilmelidir.

IX- ZABITA MÜDÜRLÜĞÜ:

87- Soma Belediye Başkanlığı Zabıta Müdürlüğü'nün, Kurtuluş Mahallesi Atatürk Caddesi No: 8 adresindeki Soma Belediyesi Hizmet Binasının 1. Katında yer aldığı, (1) müdür odası, (1) zabıta kalem odası, (1) zabıta toplantı odası olmak üzere toplam (3) odada çalışmalarını sürdürdüğü ayrıca Soma Belediyesi Hizmet Binası dışında zabıta hizmetlerinin yürütüldüğü; (1) mutfak, (1) lavabo ve (1) toplantı odası bulunan zabıta noktası binası Kurtuluş Mahallesi İstiklal Caddesi No: 50 adresinde Soma Katlı Pazar yerinde bulunmakta olduğu incelenmiş olup fiziki koşullarının hizmet gerekleri açısından yeterli olduğu,

Zabıta Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere (2) adet binek otomobil (1 adet Renault Express - 1 adet Dacia Duster marka), (2) adet kamyonet (1 adet Ford Courier – 1 adet Ford Transit Custom marka) kamyonet araç, olmak üzere toplam (4) aracın Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesinde belirlenen standartlara uygun olduğu incelenmiş olup mevcut araçların sayı itibariyle yeterli olduğu değerlendirilmiş ve genel olarak araç modellerinin iyi durumda olduğu, görülmüştür.

Belediye sınırları içerisindeki zabıta hizmetlerinin hızlı, kaliteli, vatandaş odaklı, etkin ve verimli yürütülebilmesi için zabıta araçlarının özenli ve doğru kullanımına devam edilmelidir.

88- Soma Belediyesi Zabıta Teşkilatı'nın kadro ve mevcut personel durumu tabloda gösterilmiştir.

Unvan	Kadro	Mevcut	Boş
Zabıta Müdürü	1	1	-
Zabıta Amiri	1	-	1
Zabıta Komiseri	4	3	1
Zabıta Memuru	23	11	12
Gıda Mühendisi	-	1	-
Sözleşmeli Memur	-	1	-

İşçi	-	1	
Şirket Personeli	-	17	-
TOPLAM	29	35	14

Zabıta Amiri olarak (1) adet ve zabıta komiseri olarak (4) adet kadronun olduğu ve bu kadroların da bazılarının boş olduğu, zabıta memuru olarak (23) kadronun olduğu ve bu kadrolardan (11) kadronun dolu olduğu (12) kadronun halen boş olduğu, sözleşmeli memur olarak (1) adet personelin bulunduğu, gıda mühendisi olarak (1) adet personelin ve şirket personeli olarak (17) adet personelin bulunduğu incelenmiştir.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik doğrultusunda belediye meclisince ihdas edilen ve boş tutulan zabıta memurluğu kadrolarına Zabıta Yönetmeliği'nin 13-15'inci maddelerine göre atama yapılması sağlanmalı, diğer yandan rütbeli personel eksikliği de aynı Yönetmeliğin 17-27'nci maddeleri uyarınca giderilmelidir.

89- Zabıta Memuru kadrosunda olduğu halde, belediyenin diğer birimlerinde görevlendirilen personel bulunmadığı incelenmiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 42'nci maddesi gereğince, *"Belediye zabıta görevlilerine zabıta hizmetleri dışında bir görev verilemez. Ancak, olağanüstü hallerde mülki amir veya belediye başkanının emri ile geçici olarak hizmetin gerektirdiği başka görevler de verilebilir."* hükmüne göre, belediyelerde zabıta memurlarının bu görevde iken başka bir görevle görevlendirilebilmeleri mümkün olmadığından (olağanüstü haller hariç) bundan böyle de uygulamanın mevzuata uygun şekilde, zabıta memurlarının zabıta hizmetleri dışında başka bir hizmette görevlendirilmemesi şeklinde sürdürülmesi sağlanmalıdır.

90- Belediye zabıta hizmetlerinin, resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere, günün 24 saati aksatılmadan sürdürüldüğü, çalışma saatlerinin ise Gündüz (08:00 - 17.00) saatleri arasında akşam (16.00 - 24.00) saatleri ve gece (00.00-08.00) saatleri arasında olmak üzere 24 saat kesintisiz hizmet ile çalışma saatlerinin *"Yılın 365 günü 7 gün 24 saat esasına göre çalışma"* şeklinde belirlendiği incelemiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun *"Zabıtanın görev ve yetkileri"* başlıklı 51'inci maddesinde zabıta hizmetlerinin kesintisiz olarak yürütüleceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca 11.04.2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde yer alan, *"Belediye zabıta hizmetleri resmi tatil günleri de dâhil olmak üzere, günün 24 saati aksatılmadan sürdürülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde aynı Kanunun 101'inci maddesi gereğince Devlet Personel Başkanlığı'nın uygun görüşü alındıktan sonra belediye zabıtasının en yüksek dereceli amirinin teklifi ve Belediye Başkanının onayı ile tespit olunur. Fazla çalışma ücretleri ile ilgili olarak 5393 sayılı Kanunda yer alan hükümler uygulanır. Zabıta personelinin çalışma saatleri vardiyalar halinde görevin gereğine göre 24 saat iş 48 saat istirahat veya 12 saat iş 24 saat istirahat şeklinde düzenlenebilir. Belediye zabıta memurlarının haftalık olağan çalışma saatleri 48 saati geçmeyecek şekilde düzenlenir. Ancak, personel sayısı az olan zabıtalarda 12 saat iş, 12 saat istirahat şeklinde düzenleme yapılabilir. Bu uygulamadan dolayı hizmetin sürekliliğini aksatmamak kaydıyla ve bir sıra dâhilinde personele 657 sayılı Kanunun 99'uncu maddesi göz önünde bulundurularak ayrıca haftada bir gün ilave izin verilebilir."* şeklindeki hüküm göz önünde bulundurularak,

Belirtilen kanun ve yönetmelik hükümleri uygulanarak zabıta personelinin çalışma saatleri hizmetin sürekliliği çerçevesinde tatil günleri dahil günün 24 saatinde sürdürülmesi ve haftada en çok 48 saat çalışılması hükmüne uygun işlem tesisi sağlanarak fiili çalışma durumunun Başkanlık Olur'una göre sürdürülmesi temin olunmalıdır.

91- Soma Belediyesi'nde (35) Zabıta personelinin görev yaptığı, zabıta personeline yönelik hizmet içi eğitimler verildiği ancak; "Savunma Amaçlı Ekipmanların Kullanımı" konusunda gerekli eğitimin gerçekleştirilmediği ifade edilmiş ve görülmüştür.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin "*Savunma amaçlı teçhizat*" başlıklı 45'inci maddesinde yer alan, "*Belediye zabıta personeline görevleri esnasında karşılaştıkları direniş ve fiili saldırı durumunda kullanılmak üzere göz yaşartıcı sprey, kask ve kalkan gibi savunma amaçlı teçhizat verilebilir.*" şeklinde yer alan düzenlemede, savunma amaçlı teçhizat verilip verilmeyeceği noktasında idareye takdir hakkı tanınmakla birlikte, olası bir olayda zabıta personelinin kendisini savunabilmesi için yönetmelikte belirlenen teçhizatın temin edilmesi ve bu teçhizatların kullanımına yönelik eğitim verilmesi tavsiyeye değer görülmüştür.

92- Zabıta personelinin kıyafetinde, belediye tanıtıcı işaretinin bulunduğu ancak sicil numarası bulunmadığı müşahede edilmiştir.

Belediye zabıtası kıyafetlerinin, "*Belediye Zabıta Yönetmeliği*"nin zabıta tanıtım işaretlerini belirleyen 34'üncü maddesine uygun olması sağlanmalıdır.

93- Teftişe tabi dönemde, zabıta teşkilatının Soma Belediye Başkanı tarafından her yıl denetlendiği ifade edilmiş ancak konuyla ilgili Müfettişliğime herhangi bir denetim raporu ibraz edilmemiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin "*Denetim*" başlıklı 30'uncu maddesi gereğince Belediye zabıta teşkilatı personelinin çalışmalarının Belediye Başkanı veya görevlendireceği bir personel tarafından denetlenmesi ve bu denetlemelerin rapora bağlanması, ayrıca bu denetimlerde tespit edilen eksikliklerin giderilmesinin takibi sağlanmalıdır.

94- Zabıta Müdürlüğünce, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında yapılan uygulamalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

KABAHATLER	2019*	2020	2021	2022	2023*
Emre Aykırı Davranış (32. Md)	21	80	107	147	90
Dilencilik (33. Md)	1	2	-	-	-
İşgal (38. Md)	3	3	-	-	1
Çevreyi Kirletme (41. Md)	-	-	-	-	-
Gürültü (36. Md)	-	-	-	-	-
Rahatsız Etme (37. md)	-	2	5	-	-
Afiş Asma (42. Md)	1	-	-	-	-
Kimlik Bildirme (40. Md)	-	-	-	-	-
Tütün Mam. Tüket. (39. Md)	-	-	-	-	-
TOPLAM	**26**	**87**	**112**	**147**	**91**

Tablo incelendiğinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun uygulanması kapsamında 2019-2023 yılları arasında Soma Kaymakamlığı uhdesinde oluşturulan "*Tütün Denetim Komisyonu*"nun denetimleri kapsamında görevlendirilen (1) asil (1) yedek personelin olduğu incelenmiştir.

Teftişe tabi dönemde "*Emre Aykırı Davranış*" fiilinden dolayı 2019 yılında (21) , 2020 yılında (80), 2021 yılında (107), 2022 yılında (147) ve 2023 yılında teftiş tarihi itibariyle (90) adet idari yaptırım bulunduğu, 5326/39'uncu madde kapsamında Tütün Mam. Tüketimi

eylemiyle ilgili teftişe tabi dönem içinde herhangi bir yaptırım kararı bulunmadığı, yine bu dönemde *"Çevre ve Şehircilik Bakanlığı"*nın görültüyle ilgi yetki devri yapılan il ve ilçelerin içerisinde Soma Belediye Başkanlığı olmadığından bölge içerisinde gelen şikâyetlerin genelge gereği Manisa Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na iletildiği, söz konusu işletmelere de 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyeti Kanunu 6/d hükmü uyarınca idari işlemlerin yapıldığı incelenmiştir.

Belediye Kanunu'nun 51/i maddesinde belirtildiği üzere *"Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli"* olup, mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımların kararlı bir şekilde uygulaması sağlanarak gerektiğinde idari yaptırım uygulamasından kaçınılmamalıdır.

95- Teftiş döneminde, Zabıta Müdürlüğü tarafından yapılan denetim faaliyetlerine ilişkin bilgiler aşağıdadır.

Denetim ve Cezalar	2019*	2020	2021	2022	2023*	Toplam
Denetlenen İşyeri Sayısı	113	163	456	380	253	**1365**
Kapatma Kararı Verilen İşyeri	2	4	7	20	13	**46**
İhtar Edilen İşyeri	77	77	316	217	151	**838**
Tanzim Edilen Zabıt Varakası	-	-	-	-	-	-

Soma Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde halen yaklaşık (5.125) adet işyerinin faaliyet gösterdiği, teftişe tabi dönemde denetimlerin rutin şekilde devam ettiği pandemi sürecinde denetimlerin arttığı anlaşılmıştır.

Yürütülen denetim ve kontrol hizmetlerine eğitici, kural ihlallerini caydırıcı ve verimli olacak şekilde ağırlık verilmesi sağlanmalı ve ihmal edilmemelidir.

96- Teftişe tabi dönemde görülebildiği kadarıyla 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gereğince yapılması gereken etiket denetimlerinin etkin ve verimli bir şekilde yapıldığı incelenmiştir.

21.07.2023 tarih ve 25864 sayılı yazı ile Manisa Ticaret İl Müdürlüğü'ne gönderilen Fiyat Etiketi Denetimi 'ne ilişkin tutanaklar buna örnektir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 54'üncü maddesi ile Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin a/12 fıkrası hükmü gereğince Fiyat Etiketi Yönetmeliği'nde belirtilen esaslar çerçevesinde denetimlerin sürekliliği sağlanmalıdır

97- Teftişe tabi dönemde Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 6'ncı ve 8'inci maddeleri kapsamında; 2020 yılında (1), 2021 yılında (3) ve 2023 yılında teftiş tarihi itibariyle (6) işyeri hakkında işlem yapıldığı incelenmiştir.

Umuma açık işyerleriyle ilgili olarak, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 6-8'inci maddeleri ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 37'nci maddesi uyarınca işlem yapılmaya devam edilmelidir.

98- Belediye Kanunu'nun 48'inci maddesine göre belediyenin kuruluşu zorunlu olan ve ana hizmet birimlerinden biri olan Zabıta Müdürlüğü'ne ait *Zabıta Müdürlüğü Kuruluş, Görev*

ve Çalışma Esasları Yönetmeliği'nin, 05.10.2021 tarih ve 101 sayılı Belediye Meclisi kararı ile kabul edildiği, yönetmelikte müdürlüğün çalışma düzeni, görev, yetki ve sorumluluklarına yer verildiği ve mahallinde ilan edildiği, yönetmelikte teşkilatlanmayla ilgili düzenlemenin olduğu ancak yönetmelik yapılmadan önce Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan görüş alınmadığı beyan edilmiş ve incelenmiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 52'nci maddesinde; *"(1) Belediyeler; Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın görüşünü alarak bu Yönetmeliğe aykırı olmamak üzere belediye meclisinin kararı ile düzenleme yapabilirler."* denildiğinden, bundan böyle yapılacak yönetmeliklerde ve/veya yönetmelik değişikliklerinde Bakanlıktan görüş alınması sağlanmalıdır.

99-Teftiş tarihi itibariyle, Belediye'ye ait şirkette işçi kadrosunda olup Zabıta Müdürlüğü'nde görevli (17) şirket personelinin (Soma Bel İnşaat Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. ve Tic. A.Ş.) bulunduğu beyan edilmiş ve görülmüştür.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 52'nci maddesinde; *"(...) Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usul ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir (...)"*

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 41'inci maddesi; *"(1) Zorunlu hallerde, belediye memurlarından ihtiyacı karşılayacak sayıda personel zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebilir. (2) Geçici görev süresi bir yıl içinde altı ayı geçemez."* denildiği,

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 31 ile 34'üncü maddelerinde zabıta personelinin kılık ve kıyafetine ilişkin kurallara yer verildiği ve aynı Yönetmeliğin *"Belediye zabıta kıyafetini kullanma yasağı"* başlıklı 35'inci maddesinde ise; *"Belediye zabıta personeli için bu Yönetmelikte şekli gösterilen resmi kıyafet ile işaretler başka bir özel veya kamu kuruluşu mensubu tarafından kullanılamaz."* şeklinde yasaklayıcı bir hükmün getirildiği,

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 264'üncü maddesinde; *"Bir rütbe veya kamu görevinin veya mesleğin, resmî elbisesini yetkisi olmaksızın alenen ve başkalarını yanıltacak şekilde giyen veya hakkı olmayan nişan veya madalyaları takan kimseye üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir. Elbisenin sağlayacağı kolaylık ve olanaklardan yararlanarak bir suç işlenirse, yalnız bu fiilden ötürü yukarıdaki fıkrada belirtilen cezalar üçte biri oranında artırılarak hükmolunur."* şeklinde düzenlemeler bulunduğu,

Öte yandan Anayasanın 128'inci maddesinde, *'Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği',*

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinde; *'kamu hizmetlerinin memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle görüleceği',*

Hüküm altına alınmıştır.

Beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olan belediye zabıtasının, bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygulama gücüne sahip olduğu, görevini yaparken zabıtaya karşı gelenlerin, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılacağı, zabıta tarafından yerine getirilen kamu hizmeti sırasında kamu gücünün kullanıldığı, bu nedenle asli ve sürekli görev

niteliğinde olan zabıta hizmetlerinin ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülebileceği, zorunlu hallere münhasır olmak üzere memur kadrosunda istihdam olunanların zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebileceği, bu görevlendirmenin de bir yıl içerisinde altı aydan fazla olamayacağı açık olduğundan uygulama ve müdürlük bünyesindeki istihdamın söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmesi sağlanmalı aksi durumun sorumluluk doğuracağı bilinmelidir.

100- Soma Belediyesince haftanın (7) günü muhtelif yerlerde semt pazarının kurulduğu, bu pazar yerlerinde (4) zabıta personelinin görev yaptığı, bulunması zorunlu olan çöp toplama yerlerinin bulunduğu ifade edilmiş olmakla birlikte semt pazarının akşam bitmesine müteakip Temizlik İşleri Müdürlüğünce gerekli temizliğin yapıldığı ifade edilmiştir.

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesi gereğince pazar yerlerinde bulunması zorunlu olan tesislerin imkânlar ölçüsünde tamamlanması sağlanmalı ve ihmal edilmemelidir.

X- İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUSATLARI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

Soma Belediye Başkanlığınca işyeri açma ve çalıştırma ruhsat iş ve işlemlerinin teftişine başlanmadan önce Müfettişliğimce Manisa Valiliği'nden uzman personel talebinde bulunulmuş, Valilik tarafından görevlendirilen İsmail COŞAN ve Cüneyt ALPER (Akhsiar Belediyesi Ruhsat Denetim Görevlisi) tarafından işyeri açma ve çalıştırma ruhsat iş ve işlemleri örnekleme yoluyla incelenmiş, tespit olunan hususlara ilişkin Müfettişliğime rapor sunulmuştur.

Teftişe tabi dönemde Soma Belediyesi tarafından ruhsat düzenlenen sıhhi ve gayrisıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin sayısal verileri aşağıda gösterilmiştir:

Yıllar	Sıhhi İşyeri	Umuma Açık İşyerleri	Gayrısıhhi İşyerleri (2.ve 3.sınıf)	Toplam
2019*	109	13	22	144
2020	218	33	57	308
2021	311	18	78	407
2022	353	16	72	441
2023*	151	18	21	190
GENEL TOPLAM	1142	98	250	1490

I.Sınıf Gayrisıhhi işyeri ruhsatlarının Manisa Büyükşehir Belediye Başkanlığınca düzenlendiği, İlçe Belediyesince sadece ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhi işyeri ruhsatı düzenlendiği anlaşılmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda;

101- Soma Belediyesince düzenlenen sıhhi, umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile gayrisıhhi müessese dosyalarında alınması zorunlu bulunmayan (vergi levhası, vergi yoklama fişi, kira sözleşmesi, yangın tüpü faturası vb.) evrakların alınmış olduğu tespit edilmiştir.

Uygulama genel olmakla beraber, 30.03.2021 tarih ve 79 sıra numaralı ruhsat dosyası örnektir.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 12. Maddesinde *"İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı*

sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenemez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır" denilmekte olduğundan, ruhsat müracaatı esnasında başvuru sahibinden istenilmemelidir.

102- İdare tarafından düzenlenen bazı sıhhi işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının başvuru formunda yazılan tarihte düzenlenmesi gerekirken aynı gün ve tarihte düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Uygulama genel olmakla beraber, 19.03.2021 tarih ve 72 sıra numaralı ruhsat dosyası örnektir.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin *"Ruhsatın düzenlenmesi"* başlıklı **Madde 12-** *Sıhhî işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1'de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir.* Hükmüne göre uygulama yapılması gerekmektedir.

103-10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğinde 9/6/2020 tarih ve 31150 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ek düzenlemelerle *EK-2 GAYRİSIHHÎ MÜESSESELER LİSTESİ((C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSIHHÎ MÜESSESELER, 8-DİĞERLERİ alt başlıklı 8.14*_İkinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerlerine ilişkin ana gayrimenkulün kayıtlı bulunduğu tapu kütüğünde, mesken olarak gösterilen bağımsız bölüm bulunmayacağı, açık ve kapalı faaliyet alanı büyüklüğü, en az altmış metrekaresi teşhir alanı olmak kaydıyla seksen metrekareden az olmayacağı, çevreye, altyapıya ve trafiğe getirdiği yük ile can ve mal güvenliği riskine ilişkin Valilik görüşü alınacağı, açık ve kapalı faaliyet alanı dışında yol, kaldırım ve benzeri yerlerde motorlu karą taşıtı teşhir edilmeyeceği gibi ek düzenlemeler getirildiği;

Soma ilçesinde mevcutta ilgili değişikliklerden önce verilmiş (24) adet, ilgili değişiklikten sonra verilen ise (6) adet 3.sınıf GayrıSıhhi Müessese ruhsatıyla çalışan oto galericileri olduğu; ilgili galerin çoğunun ilçenin ana caddelerinden olan Gazi Osman Paşa caddesinde yoğunlaştığı ve bu cadde de kaldırımların işgal edildiğinin görüldüğü; İlçe Belediyesince ise ilçe dışında galericiler sitesi yapılacak yerin belirlediği ve planlarının hazırlanarak ihale edileceği anlaşılmıştır.

İçişleri Bakanlığının İkinci El Oto Galerileri Hakkında 19.11.2008 tarih ve 29579 sayılı Genelgesi uyarınca İlçe Belediye Başkanlığınca, oto galericilerin şehirdışına çıkarılması yönündeki çalışmaların süretle tamamlanmasına gayret edilmelidir.

104-Soma Belediyesince 27.03.2008 tarihli (10) sayılı, ekmek ve pide fırını konulu, Fatma SÜLER adına, 3.sınıf gayrı sıhhi müessese ruhsatı düzenlendiği, ardından ASG Sefa Life Organizasyon Tic.Ltd.Ştti'nin ilgili işyerini devir almak üzere Soma Belediyesine 31.08.2020 tarihli dikçeyle başvurduğu;

Ruhsat ve Denetim Müdürü (Baki KIRBAÇ) tarafından imzalı 01.09.2020 tarihli, Başkanlık Makamına hitaplı yazıda ise özetle;

"ASG Sefa Life Organizasyon Tic.Ltd.Ştti'nin ilgi tarihli dilekçesi ile İstasyon Mah. İstasyon Meydanı 6 (Ada: 56-Parsel: 4) adresindeki ekmek ve pide faaliyet konulu Fatma SÜLER' ait işyerini devir almak istemektedir.

Konu incelenmiş olup, dosyada m^2 den adet yapı kullanma izin belgesi bulunmakta olup tapuda kavgır dükkan ve kahvehane görünmekte olup bitişik olduğu ve müstakil bina olmadığı tespit edilmiştir. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin "Geçici Madde 3

(Ek10/11/2014-2014/7002 K.) *Bu maddenin yayımı tarihinden önce ruhsatı ve kullanma izin belgesi özel yapı şekline uygun olarak düzenlenen ve bu haliyle tapu tescil edilen yapılarda açılacak fırınlarda ayrık nizamda müstakil bina aranmaz. Açma ve çalışma ruhsatı bulunan ancak ayrık nizamda müstakil binada bulunmayan fırınları devredilemez.*" denilmektedir.

Ayrıca aynı yönetmeliğin Ek-2 Gayri Müesseseler Başlıklı C) Üçüncü Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler fıkrasının bendinde (Değişik: 19/3/2007-2007/11882 K.) Günlük üretimi 1000 kg/günden az olan ekmek, pide ve ekmek çeşitleri üreten büyükşehir belediyesi sınırları içinde en az 250 büyükşehir belediyesi olmayan illerde en az 200 m2, köy, belde ve belediye sınırları içinde en az m2 olması zorunlu yerler," denildiğinden işyeri açma çalışma ruhsatı verilmesinin mümkün olmadığı"şeklinde değerlendirilme yapılmasına rağmen;

31.08.2020 tarih ve (5983) sayılı İlçe Belediye Başkanı tarafından Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünün sevk ve idarsiyle görevlendirilen Başkan Yardımcısı Abdullah EKŞİ tarafından; ***"Yukarıdaki konu tarafımdan incelenmiş olup, her türlü kanuni sorumluluk tarafıma ait olmak üzere işyeri ruhsatı verilmesini rica ederim."*** Şeklinde el yazısıyla yazılarak imzalandığı ve aynı işyerine ilişkin olarak 29.09.2020 tarih ve (43) sayılı, fırın konulu, ASG Sefa Life Organizasyon Tic.Ltd.Şti. adına, 3.sınıf gayrı sıhhi müessese ruhsatı düzenlendiği ve Başkan Yardımcısı Abdullah EKŞİ tarafından imzalandığı,

Ayrıca Soma Belediyesince 2020 yılında verilen (56) adet Gayrı Sıhhi Müessese ruhsatı Ruhsat Denetim Müdürü ve İlçe Belediye Başkanı tarafından imzalanmış iken yalnızca yukarda bahsedilen işyeri ruhsatı tek olarak Başkan Yardımcısı Abdullah EKŞİ tarafından imzalandığı incelenmiştir.***(İNCELEME).***

XI- MALİ HİZMETLER İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

105- Teftişe tabi dönemde Soma Belediye Başkanlığı'nın bütçe hazırlık sürecinin 2022 yılına kadar Mali Hizmetler Müdürlüğü tarafından yürütüldüğü

Haziran ayı içinde Mali Hizmetler Müdürlüğü tarafından belediye birimlerine gider bütçelerini hazırlamak üzere bütçe çağrısı yaptığı ve bütçenin hazırlanmasında uyulacak ilke ve hedefleri belirlediği incelenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 22'nci maddesindeki; *"Kurumlarda üst yönetici, her yıl Haziran ayının sonuna kadar stratejik plân ve performans programına uygun olarak gider bütçelerini hazırlamak üzere birimlere çağrı yapar."* hükmü uyarınca bütçe çağrısının yapılması ve yönetmeliğin 23'üncü maddesi gereğince birimlerin bütçe fişini hazırlamasına devam edilmelidir.

106- Örnekleme usulü bakılan işlemlerde, Soma Belediyesi tarafından bütçeye ilişkin işlemlerin düzenli bir şekilde yürütüldüğü, hazırlanan bütçe taslağının Belediye Başkanı'na sunulduğu, Belediye Başkanı tarafından incelenmek üzere Ağustos ayı sonuna kadar Encümen'e sevk edildiği, bütçeyle ilgili encümen kararı alınarak üst yöneticiye verildiği ve süresi içinde mecliste görüşülmek üzere belediye başkanı tarafından meclise gönderildiği, meclisin ilk oturumunda Plan Bütçe Komisyonu'na havale edildiği, komisyonun süresi içerisinde görüşünü bildirdiği, daha sonra mevzuatta belirtilen süre içinde mecliste görüşülerek bütçenin kabul edildiği incelenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği 24, 26, 27, 28 ve 29'uncu maddelerinde yer alan hükümler doğrultusunda yapılan işlemlere devam edilmesi sağlanmalıdır.

107- Soma Belediyesi tarafından hazırlanan bütçe taslağının Bakanlığa gönderildiği ifade edildiği ancak buna ilişkin bir kayıt veya evrak olmadığı incelenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25'inci maddesinde "*Encümence sunulan bütçe tasarısı ve izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri ile bir önceki yıl ve içinde bulunulan yıla ait (bütçe hazırlığının yapıldığı ay itibariyle) bütçe gerçekleşmeleri, Bakanlıkça belirlenecek şekil ve içerikte Eylül ayının ilk haftası içinde, 5018 sayılı Kanun uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere İçişleri Bakanlığı (Çevre ve Şehircilik Bakanlığına) gönderilir. Bakanlık, bütçe rakamlarının elektronik ortamda gönderilmesini isteyebilir.*" hükmü gereğince bundan sonra hazırlanan bütçe taslağının Bakanlığa bildirilmesi sağlanmalıdır.

108- Muhtaç asker ailelerine yardım için 2020 yılında Özel Kalem Müdürlüğü'nde ödenek ayrıldığı ancak sonraki yıllarda ödenek ayrılmadığı incelenmiştir.

(11.08.1941) tarih ve 4887 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun'un 11'inci maddesi gereğince "*Muhtaç asker ailelerine yapılacak yardıma, belediye ve hususi idareler bir sene evvelki nakdi tahsilat yekûnunun azami yüzde ikisi nispetinde iştirake mecburdurlar*"

4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun'un 11'inci maddesi gereğince muhtaç asker ailelerine yardım için bütçede ödenek ayrılması sağlanmalıdır.

109- Soma Belediyesi tarafından teftişe tabi dönem içerisinde kurumsal mali durum ve beklentiler raporunun hazırlanmadığı incelenmiştir.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 30'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasında; "*Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Maliye Bakanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar.*" hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla Belediye tarafından her yıl, yılın ilk altı aylık dönemine ilişkin bütçe uygulamaları ile ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini içeren "*Mali Durum ve Beklentiler Raporu*"nun hazırlanarak, saydamlık ilkesi gereğince kamuoyuna açıklanması sağlanmalıdır.

110- Soma Belediyesi'nde iç kontrol biriminin bulunmadığı, herhangi bir denetçi kadrosunun istihdam edilmediği anlaşılmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesinde, İç kontrolün amacı izah edilmiştir. Ayrıca, 31.12.2005 gün ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de İç Kontrol Ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul Ve Esaslar yayımlanmıştır.

İçişleri Bakanlığı 2021-2022 iç kontrol standartları uyum ve eylem planında;

"*Üst yöneticiler, iç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesinden, harcama yetkilileri ise görev ve yetki alanları çerçevesinde, idari ve malî karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün işleyişinden, sorumludur. İdarelerin malî hizmetler birimi, iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapar ve ön malî kontrol faaliyetini yürütür. Muhasebe yetkilileri, muhasebe kayıtlarının usulüne ve standartlara uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve diğer yöneticiler, mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunmasından, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesinden, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanmasından, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesinden, kapsamlı bir yönetim anlayışıyla uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanmasından görev ve yetkileri çerçevesinde sorumludurlar. Üst yöneticiler ve bütçe ile ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri, her yıl, iş ve işlemlerinin amaçlara, iyi malî yönetim ilkelerine, kontrol düzenlemelerine ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirildiğini içeren iç kontrol güvence beyanını düzenler ve birim faaliyet raporları ile idare faaliyet*

raporlarına eklerler. İç kontrol düzenlemeleri ve iç kontrol sisteminin işleyişi, yöneticilerin görüşü, kişi ve/veya idarelerin talep ve şikâyetleri ile iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlar dikkate alınarak yılda en az bir kez değerlendirmeye tâbi tutulur ve gerekli önlemler alınır." denilmektedir.

İç kontrol biriminin belirtilen hükümler doğrultusunda kurulması ve gerekli istihdamın yapılması sağlanmalıdır.

111- Teftişe tabi dönemde amatör spor kulüplerine yapılan nakdi yardım miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	İller Bankası Payı	Oran	Amatör Spor Kulüplerine Yardım Yapılabilecek Miktar	Yapılan Harcama	Oran%
2019	31.011.844,99	0,012	372.142,13	339.000,00	91,09
2020	37.068.780,79	0,012	444.825,37	15.000,00	3,37
2021	51.002.538,39	0,012	612.030,47	45.000,00	7,35
2022	97.352.268,27	0,012	1.168.227,21	152.500,00	13,05
2023*	97.021.137,26	0,012	1.164.253,65	-	

Tablodaki verilerden teftişe tabi dönemde 2019-2023 yılları arasında amatör spor kulüplerine yapılan nakdi yardımlarda mevzuatta öngörülen limitlerin aşılmadığı incelenmiştir

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyenin Görev ve Sorumlulukları"* başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; *"...Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir..."* denilmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise; *"Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler **için binde on ikisini geçemez**."* hükmü yer almaktadır.

Belediyeler amatör spor kulüplerine yapacakları yardımlarda, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanun'un *"Bütçelerden Yardım Yapılması"* başlıklı 29'uncu maddesi hükümlerine de uymak zorundadır.

Ayrıca, *"Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik"* in 5'inci maddesi uyarınca, mahalli idare bütçelerinden spor kulüplerine yardım yapılabilmesi için; Mahalli idare bütçesinde bu amaçla ödenek tefrik edilmiş olması, yardımlarda kamu yararı gözetilmesi, yardımların öncelikle toplumun ihtiyaçlarına ve sorunlarına çözüm sağlaması ile toplumsal gelişmeye katkıda bulunulmasına yönelik olması, Spor kulübünün, yardımı yapacak idarenin görev alanına giren konularda faaliyet göstermesi, spor kulübü ile yardım yapacak mahalli idare arasında protokol yapılması gerekmektedir.

Anılan Yönetmeliğin *"Yardımların kullanılması, izlenmesi ve denetlenmesi"* başlıklı 7'nci maddesinde; teşekküllerin, yardımları kamu yararı gözeterek veriliş amacına uygun olarak kullanmak zorunda olduğu, yardım alan teşekküllerin, yardımın amacına uygun olarak harcanıp harcanmadığına ilişkin bilgi, belge ve kayıtların birer örneği ile faaliyet raporlarını, faaliyetin bitimini müteakip bir ay içinde veya devam eden faaliyetlerine ilişkin bilgi, belge ve

raporlarını takip eden yılın ilk ayı içerisinde yardım yapan idareye göndermek zorunda olduğu, yardım yapan idarelerin, yapılan yardımla sınırlı olmak üzere gerekli gördüğü her türlü inceleme, kontrol ve denetimi yapmaya yetkili olduğu, denetim sırasında görevli memur tarafından istenecek bilgi, belge ve kayıtların gösterilmesi, verilmesi, sorulan soruların yazılı ve/veya sözlü olarak cevaplandırılmasının zorunlu olduğuna ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Belediye bütçesinden spor kulüplerine yapılan nakdi yardımların kanunda belirtilen limitler içinde kalmasına ve yapılan yardımların izlenmesi için gereken hassasiyet gösterilmelidir.

112- Soma Belediyesi'nin, 2019-2023 mali yılları bütçelerine ilişkin gelir ve giderlerin gerçekleşme oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiş olup, bütçe gelir ve gider tahminleri ve gerçekleşmeler arasında bazı yıllarda farklılıklar bulunduğu, gelir bütçe tahmini ile gerçekleşen gelir rakamları incelendiğinde genel olarak isabetli olup en yüksek sapmanın 2022 yılında gerçekleştiği, bütçe gider tahmini ile gerçekleşen gider rakamları incelendiğinde ise oransal olarak en yüksek sapmanın 2020 yılında gerçekleştiği incelenmiştir.

Bütçe Gelir Gider Gerçekleşme Oranları						
Yıllar	**Bütçe Gelir Tahmini**	**Gerçekleşen Gelir**	**%**	**Bütçe Gider Tahmini**	**Gerçekleşen Gider**	**%**
2019	81.000.000,00	63.413.664,73	%78,28	81.000.000,00	63.153.956,69	%77,97
2020	87.000.000,00	70.315.125,87	%80,82	87.000.000,00	63.637.005,36	%73,15
2021	104.200.000,00	90.795.064,91	%87,14	111.100.000,00	95.047.261,58	%85,56
2022	220.770.000,00	169.430.922,82	%76,75	220.770.000,00	195.516.534,97	%88,56
2023*	497.000.000,00	176.407.817,18	%35,49	497.000.000,00	175.852.450,15	%35,38

Bundan böyle bütçe hazırlanırken ve gelir tahminlerinde bulunurken, son üç yılın gelir artış oranlarından istifade edilerek gerçekçi gelir rakamlarına yer verilmesi, geçmiş yıllarda yapılan tahsilât tutarı ile yapılan harcamaların göz önünde bulundurulması, fazla gelir ve harcama söz konusu olduğunda ek bütçe yapılarak bütçesiz harcamalara meydan verilmemesi, bütçe hazırlanmasında, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 13'üncü maddesindeki ilkelere uygun olarak isabetli tahminlerde bulunulması sağlanmalıdır.

113- Kesin Hesap rakamlarına göre Belediyenin öz gelirleri ile kanuni pay ve merkezden gönderilen gelirlerin mukayeseli cetveli aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	**Gerçekleşen Gelir**	**Öz Gelir**	**%**	**Kanuni Pay**	**%**	**Diğer Gelirler**	**%**
2019	63.413.664,73	31.832.202,37	50,20	31.011.844,99	48,90	569.617,37	0,90
2020	70.315.125,87	31.141.473,80	44,29	37.068.780,79	52,72	2.104.871,28	2,99
2021	90.795.064,91	39.571.710,89	43,58	51.002.538,39	56,17	220.815,63	0,24
2022	169.430.922,82	70.141.816,19	41,40	97.352.268,27	57,46	1.936.838,36	1,14
2023*	176.407.817,18	71.201.818,98	40,36	97.021.137,26	55	8.184.860,94	4,64

Teftişe tabi yıllar birlikte değerlendirildiğinde; Belediyenin öz gelirlerinin toplam gelirlere oranının yıllar itibariyle ortalama yaklaşık % 40,36 ile % 50,20 aralığında olduğu, gerçekleşen gelirin önemli kısmını kanuni payların oluşturduğu görülmektedir. Belediyeler

mevzuatla kendisine verilen görevleri yerine getirirken ve yerel hizmetleri ifa ederken elde ettiği ve etmesi gereken öz gelirlerle paralel olarak bu amaçlarını gerçekleştirebilirler. Merkezi idareden gönderilecek paylara endeksli olan bir bütçenin istenilen ve arzulanan ölçülerde, beldenin ihtiyaçlarına cevap verebilmesi düşünülemez.

Bu bağlamda; belediyenin öz gelirlerini öncelikli olarak artırması gerektiği gibi, ayrıca kendisine yeni kaynaklar oluşturması gerekmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin vergi gelirlerini, kiralarını, kanuni tarife ve harçlarını maksimum düzeyde tahsil etmesi mecburiyeti bulunmaktadır. Öz gelirlerin arttırılması doğrultusunda Belediye idaresinin gerekli tedbirleri mutlak surette alması gerekmektedir.

Bundan böyle, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 59'uncu maddesinde yer alan gelirlerin tahsil edilmesi için gayret gösterilmeli ve öz gelirlerin bütçe gelirleri içindeki oranının yükseltilmesi sağlanmalıdır.

114- Soma Belediyesi'nin yıllar itibariyle cari harcamalar, yatırım harcamaları ve transfer harcamalarının bütçeler içerisindeki yerleri ve bütçe rakamlarına oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablodan da görüleceği üzere yatırım harcamasının % 9,87 ile - % 23,95 arasında seyrettiği, cari harcamaların oransal olarak çok yüksek gerçekleştiği 2020 yılında % 88,10'a ulaştığı ,teftiş yılı ve tarihi itibariyle bu oranın % 83,93 olduğu görülmektedir.

Yıllar	Gerçekleşen Gider	Cari Harcamalar	%	Yatırım Harcamaları	%	Transfer Harcamaları	%
2019	63.153.956,69	50.808.245,31	80,45	10.955.376,03	17,35	1.390.335,35	2,20
2020	63.637.005,36	56.065.374,84	88,10	6.280.932,48	9,87	1.290.698,04	2,03
2021	95.047.261,58	71.720.340,14	75,46	20.355.383,55	21,42	2.971.537,89	3,13
2022	195.516.534,97	143.419.615,75	73,35	46.830.953,56	23,95	5.265.965,66	2,69
2023*	175.852.450,15	147.591.540,86	83,93	21.023.391,01	11,96	7.237.518,28	4,12

Belediyelerin sürdürülebilir bir hizmet yapısına kavuşturulması, kanunlarda tanımlanmış görevlerini yapabilmesi amacıyla cari giderlerin düşürülmesi, geleceğe dönük yatırım giderlerinin arttırılması önem arz etmektedir. Dolayısıyla cari harcamalarının düşürülerek yatırım harcamalarının arttırılması sağlanmalıdır.

115- Soma Belediyesi'nin cari giderlerinin yıllar itibariyle cari gider dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Gider Dağılım Miktarları						
YILLAR	Aylıklar	Yolluk	Temsil-Ağır.	Tük. Mal.	Demirbaş.	Toplam
2019	8.955.352,15	14.320,76	1.786.493,49	7.115.701,10	1.441.908,42	19.313.775,92
2020	10.829.018,83	18.174,17	620.625,00	7.768.904,23	1.485.191,49	20.721.913,72
2021	12.098.109,13	14.183,46	1.258.362,33	8.942.176,67	3.462.789,02	25.775.620,61
2022	26.026.535,12	22.299,01	4.577.561.39	23.490.940,58	4.617.493,84	54.157.268,55
2023*	34.732.385,43	74.206,86	3.261.972,15	20.197.640,86	3.199.167,22	61.465.372,52

(*Aylıklar (Personel Gideri + SGK)

Cari giderler içerisinde yer alan, tüketim malzemesi ve demirbaş alımı ile temsil ağırlama giderleri gibi harcamalarda tasarruf tedbirlerinin hassasiyetle uygulanması sağlanmalıdır.

116- Soma Belediyesi tarafından bütçe denkliğinin ve yatırımların gerçekleştirilebilmesi için bazı dönemlerde borçlanma yoluna gidildiği incelenmiş olup 28/08/2023 tarihi itibariyle Belediye borçları aşağıda gösterilmiştir.

SOMA BELEDİYESİNİN 28.08.2023 TARİHİ İTİBARİYLE BORÇ DURUMU	
BORCUN TÜRÜ	**BORÇ MİKTARI**
S.G.K	182.096,15 SON ÖDEME TARİHİ 30.09.2023
Emekli Sandığı	-
Vergi Dairesi	285.018,23 SON ÖDEME TARİHİ 26/09/2023
Kültür Varlıklarını Koruma Katkı Payı	85.449,95 SON ÖDEME TARİHİ 10/09/2023
Yapılandırılmış Kamu Borçları	-
Sendikaya ait emanetler	3.459,92
Resmi Kurumlara Olan Toplam Borç	**556.024,25**
İller Bankası	2.609.799,22
Ticari Bankalar	-
Faiz	179.456,83
Doğrudan Temin ile Alınan Borçlar Dahil Bütçe Emanetleri	33.404.253,49
Alınan Depozito ve Teminatlar	3.272.666,59
Emanetler Hesabı	371.554,52
Toplam	**39.837.730,65**
Genel Toplam	**40.393.754,90**

Borç tablosu incelendiğinde, Soma Belediyesi'nin toplam borcunun (40.393.754,90) TL olduğu, bunun ağırlıklı kısmının İller Bankası'na olduğu anlaşılmıştır.

Müfettişliğime sunulan bilgiye göre teftiş tarihi itibariyle toplam borcun yıllık gelire (2022 yılı gerçekleşen gelir) oranının %23,84 olduğu, bundan böyle mümkün olduğunca yeni borçlanmaya gidilmemeli, yapılandırılmış ve mevzuat gereği öncelikli ödenmesi gereken borçların ifası ihmal edilmemeli ve 5018 sayılı Kanunun 34'üncü maddesi gereğince, diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlarla, tarifeye bağlı ödemelere öncelik verilmesinin zorunlu olduğu unutulmamalı,

Uzun dönemde sürdürülebilir bir mali yapı için harcama kalemlerinde özellikle de cari harcamalarda tasarruf yapılması, yeni borçlanma yapılması halinde 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesi ile getirilen sınırlama ve prosedüre göre iş ve işlem yapılmasına devam edilmesi sağlanmalıdır.

117- Soma Belediyesi'nin 2019-2023 yıllarında 5393 sayılı Kanunun 49'uncu maddesinde belirtilen yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktara ilişkin oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Bütçe Geliri/Personel Gideri Oranı						
YIL	Gerçekleşen Bütçe Geliri	Yeniden Değerlendirme Oranı (%)	Personel Harcamasına Esas Miktar	Personel Sayısı	Yapılan Personel Harcaması	Personel Harcamasının Bütçeye Oranı (%)
2019	63.413.664,73	22,58	77.732.470,23	84	7.909.019,38	10.17
2020	70.315.125,87	9.11	76.720.833,84	86	9.580.041,37	12.49
2021	90.795.064,91	36,2	123.662.878,41	86	10.661.381,14	8,62
2022	169.430.922,82	122,93	377.712.356,24	125	22.886.386,86	6,06
2023*	176.407.817,18	54,60	272.726.485,36	126	31.157.189,07	11,42

Soma Belediyesi'nin 2019-2023 yıllarında 5393 sayılı Kanunun 49'uncu maddesinde belirtilen yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın %30 oranını aşmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince personel giderlerinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın %30 oranının aşılmamasına dikkat edilmelidir.

118- Soma Belediyesince tahakkuku yapılan Emlak Vergisi tahsilat oranının % 45,73 ile % 72,67 arasında, İlan ve Reklam Vergisi tahsilat oranının % 13,54 ile % 26,28 arasında, Çevre Temizlik Vergisi tahsilat oranının ise % 23,90 ile % 39,01 arasında seyrettiği incelenmiştir.

Yıllar	Emlak Vergisi			Çevre Temizlik Vergisi			İlan ve Reklâm Vergisi		
	Tahakkuk (Devir Dâhil)	Tahsilât (Net Tahsilat)	%	Tahakkuk (Devir Dâhil)	Tahsilât (Net Tahsilat)	%	Tahakkuk (Devir Dâhil)	Tahsilât (Net Tahsilat)	%
2019	11.900.916,99	8.577.123,59	72,67	1.718.572,71	660.028,86	38,41	1.187.768,85	240.561,61	20,25
2020	13.101.724,14	8.008.931,83	61,13	2.021.481,45	588.851,93	29,13	1.202.678,99	162.828,38	13,54
2021	15.466.865,56	9.662.759,15	62,47	2.293.564,79	746.941,97	32,57	902.264,34	190.169,81	21,08
2022	19.473.870,78	12.954.275,39	66,52	3.169.217,58	1.236.296,44	39,01	1.065.141,15	279.911,83	26,28
2023*	29.294.813,26	13.397.900,48	45,73	5.567.358,02	1.330.538,72	23,90	1.227.577,52	209.934,00	17,10
TOPLAM	89.238.190,73	52.600.990,44	58,94	14.770.194,55	4.562.657,92	30,89	5.585.430,85	1.083.405,63	19,40

(*2023 yılı Teftiş tarihi itibariyledir)

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri"* başlıklı 38'inci maddesinde, "*Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır: a) Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak. (...) f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek*" denilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Gelirlerin toplanması sorumluluğu"* başlıklı 38'inci maddesinde; "*Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.*"

Aynı Kanun'un *"Muhasebe Hizmeti ve Muhasebe Yetkilisinin Yetki ve Sorumlulukları"* başlıklı 61'inci maddesinde ise "*Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir.*"

Hükümleri doğrultusunda üst yönetici ve muhasebe yetkilisi sorumlu tutulmuş olup, Belediye'nin gelirlerinin tahakkuku takibi ve tahsilatı konusunda yeterli özenin gösterilmesi sağlanmalıdır.

119- Teftiş tarihi itibariyle, Belediye'nin tahsil edilemeyen alacakları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ALACAĞIN TÜRÜ	ALACAĞIN MİKTARI (TL)
Bina Vergisi	6.792.280,54
Arsa Vergisi	655.526,78
Arazi Vergisi	346.331,34
Çevre Temizlik Vergisi	2.063.821,39
İlan ve Reklâm Vergisi	433.861,09
İşgal Harcı	484.249,74
Diğer Vergi Gelirleri	130.743,37
Su Hizmetlerine ilişkin Gelirler	324,00
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Kurumlar Hasılatı	
Ecrimisil	102.021,58
Kira Geliri	920.166,03
Diğer teşebbüs ve mülkiyet gelirleri	16.090,17
Para Cezaları	4.900.667,35
Diğer Gelirler(gecikme faizi, yapılandırma faizi vb.)	4.101.521,94
Alacak Toplamı	20.947.605,32

Belediyenin tahsil edilemeyen alacaklarından; arsa vergisine ilişkin alacakların ilk sırada yer aldığı anlaşılmış olup teftiş tarihi itibariyle Soma Belediyesi'nin (20.947.605,32 TL) alacağının bulunduğu, bahse konu alacaklardan zamanaşımına uğrayan bir alacağın bulunmadığı, beyan edilmiş ve incelenmiştir.

Bundan böyle, belediyenin bütün alacaklarının tahsil edilmeye çalışılması, tahsil edilemeyen bütün belediye alacaklarının yasal takibinin yapılması ihmal edilmemeli, aksi durumun sorumluluk doğuracağı unutulmamalıdır.

120- Belediyenin kasa ve veznesinde bulunan hazır değerler, menkul kıymet ve varlıklar ile teminat mektubu gibi değerlerin ve banka mevcudunun mali yılın son günü

itibariyle sayıldığı Mali Hizmetler Müdürlüğü bünyesine muhasebe yetkilisi başkanlığında kurulan sayım komisyonu tarafından incelendiği anlaşılmıştır.

31/12/2022 tarihli sayım tutanakları örnektir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Sayımlarda kullanılacak tutanaklar"* başlıklı 494'üncü maddesi hükmü gereğince,

Belediyenin kasa ve veznesinde bulunan hazır değerler, menkul kıymet ve varlıklar ile teminat mektubu gibi değerler ve banka mevcudunun mali yılın son günü itibariyle muhasebe yetkilisinin başkanlığı altında veznedar ve diğer memurlardan oluşturulacak sayım kurulları tarafından sayılması ve bu sayımlarda Yönetmelik'te belirtilen cetvellerin düzenlenmesine bundan böylede devam edilmelidir.

XII- İHALE VE SATINALMA İŞLEMLERİ:

a) 4734 sayılı Yasaya göre Yapılan İhaleler:

Soma Belediye Başkanlığınca 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerince yapılan işlerin teftişine başlanmadan önce ihale iş ve işlemleri konularında Müfettişliğime yardımcı olmak üzere Manisa Valiliği'nden personel talebinde bulunulmuş, Valilikçe Akhisar Belediye Başkanlığın'ndan Mehmet Fatih ÇETİNKAYA (Uzman), Güven YILMAZ (V.H.K.İ), görevlendirilmiş, ilgili personel tarafından ihale dosyaları kısıtlı zamandan dolayı örnekleme yöntemiyle refakatimde incelenmiş olup, tespit edilen hata ve eksiklikler aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

İlgili müdürlüklerce tespit edilen ihtiyaçların teknik şartname hazırlaması, yaklaşık maliyetin araştırılması ve tutanağa bağlanmasını takiben Belediye Başkan Yardımcısından alınan ön izin belgesi ile birlikte Destek Hizmetleri Müdürlüğü'ne gönderildiği; onay belgesinin düzenlenmesinden sözleşmenin imzalanmasına kadar olan sürecin Destek Hizmetleri Müdürlüğü tarafından yürütüldüğü, sözleşmenin imzalanmasının ardından ihale dosyasının kontrol, muayene ve kabul işlemlerinin yürütülmesi ve işin tamamlanmasını takiben ödemenin yapılması için ilgili Müdürlüğe gönderildiği tespit edilmiş, dosyalar üzerindeki incelemeler bu hususlar göz önünde bulundurularak yapılmıştır.

-Açık İhale Usulü İşlemleri:

121- Soma Belediyesi tarafından gerçekleştirilen; 4734 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulüyle yapılan ihaleler ve incelenen ihale dosya sayıları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Yıllar	Toplam İhale Dosyası	Örnekleme Usulüyle İncelenen
2019*	8	8
2020	10	10
2021	15	15
2022	16	16
2023*	12	12
Toplam	**61**	**61**

Açık İhale usulü yapılan ihalelerde ihale ilanlarının mevzuat açısından tam olduğu, ihale süreçlerinde belirlenen sözleşme ve itiraz sürelerine uyulduğu, damga vergisi ve karar pulu tahakkuklarının özenli yapılmış olduğu görülmüş olup,

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun *Temel İlkeler* başlıklı 5' inci maddesinin dördüncü bendinde temel ihale usuü olarak *"Açık İhale Usülü"* belirtildiğinden, bu ihale usulünün esas alınması sağlanmalıdır

122- İhale işlem dosyalarında Onay Belgelerinde karalama, daksilleme suretiyle düzeltmeler yapıldığı ayrıca yer alması zorunlu olan; *Kullanılabilir Ödenek Tutarı* bilgisinin bazı onay belgelerinde eksik olduğu görülmüştür.

2023/247724 Dekoratif Aydınlatma Direği Alımı,2020/483771 Lisans Yenileme Hizmet Alımı ,2020/137748 Yol Ve Tretuvar Düzenleme Yapım İşi örnektir.

İhale Onay Belgesi, standart form şeklinde İhale Uygulama Yönetmelikleri'nin eki olarak Kamu İhale Kurumu tarafından standardize edildiğinden, İhale Onay Belgelerinin İhale Uygulama Yönetmelikleri'nde yer alan hükümler çerçevesinde ve eksiksiz olarak hazırlanması sağlanmalıdır.

123- İhale işlem dosyalarının ihale komisyonunda görev alacak tüm asil ve yedek üyelere tebliğ edildiğine dair belgelerde tebliğ/imza eksikleri olduğu tespit edilmiştir.

2020/569280 Akaryakıt Alımı,2021/457400 Bülent Ecevit Parkı Çevre Düzenleme Yapım İşi,2022/1449842 İnönü Mahallesi Sosyal Tesis Mekanlarının Düzenlenmesi Ve Çevre Düzenleme Yapım İşi Örnektir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun *İhale Komisyonu* başlıklı 6'ncı maddesinin 3'üncü bendinde *"Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir."* hükmü yer aldığından Kanun'da belirtile süre içerisinde İhale İşlem Dosyası'nın bir örneğinin İhale Komisyonu'na teslim edilmesi ve bu durumun kayıt altına alınması sağlanmalıdır.

124- İncelenen ihale dosyalarının bazılarında ödenek bakımından uygunluk denetimi yapılmadığı görülmüştür.

2020/400924 Bülent Ecevit Parkı Aperatif Dükkanlar Wc ve Çevre Düzenleme Yapımı, 2023/247724 Dekoratif Aydınlatma Direği Alımı İşi örnektir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanununun 58.Maddesinde 'Ön malî kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar. Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur. Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür' denmekte olup harcama öncesi ödenek denetimi yapılması sağlanmalıdır.

125- İncelenen ihale dosyalarının bazılarının Sosyal Güvenlik Kurumuna sözleşme bildiriminin yapılmadığı görülmüştür.

2019/51482 Otobüs Kiralama Hizmet Alımı, 2020/483771 Lisans Yenileme Hizmet Alımı örnektir.

5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunun 90. Maddesi 'Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve bankalar, ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanları ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.' denildiğinden sözleşmelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimi sağlanmalıdır.

126- İncelenen ihale dosyalarının bazılarında İhale Dokümanının imzasız olduğu, ihale komisyon tutanaklarında imza eksikleri bulunduğu, Ekaptan çıktı olarak alınacak bazı belgelerin bulunmadığı tespit edilmiştir.

2021/716469 Göktaş Mahallesi Trafo Tesisi Ve Enh Yapım İşi, 2023/295854 Değirmen Cafe Mobilya Malzemeleri Mal Alımı Örnektir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhale İşlem Dosyası" başlıklı 7'nci maddesi; "İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur." hükmü ne göre, ihale işlem dosyalarının düzenlenmesi ve tüm belgelerin bu dosya içerisinde bulundurulması sağlanmalıdır.

127- Bazı ihale dosyalarında sözleşme imzalama aşamasında istenen evraklardan bazılarının ihale tarihi itibariyle alınmadığı görülmüştür.

2022/1449842 Soma Belediyesi İnönü Mahallesi Sosyal Tesis Mekanlarının Düzenlenmesi ve Çevre Düzenleme Yapım İşi , 2021/110884 Hazır Beton Alımı örnektir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunun 10.Maddesinde '*Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:*

a) İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

b) İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

c) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan.

d) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan.

e) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.

f) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen.

g) İhale tarihi itibariyle, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan.

h) Bu maddede belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilen.

i) 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılan.

j) 17 nci maddede belirtilen yasak fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilen.' şeklinde olduğundan belgelerin ihale tarihi itibariyle alınması sağlanmalıdır.

128- İncelenen ihale dosyalarında başvuru veya teklifi ya da sözleşmeyi imzalayanlara ait yasaklılık teyitlerinin alınmadığı görülmüştür.

2022/1449842 Soma Belediyesi İnönü Mahallesi Sosyal Tesis Mekanlarının Düzenlenmesi Ve Çevre Düzenleme Yapım İşi, 20207490728 Metal (Galvaniz Saç) Çöp Konteyneri Alımı, 2021/586483 Soma Belediyesi İstasyon Mahallesi Ek Hizmet Binası Yapım İşi örnektir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 30.5 Maddesi Teyit işlemleri kısmında '4734 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin sekizinci fıkrasında, ihale kararlarının ihale yetkilisince onaylanmadan önce idarelerin, ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en

avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını Kurumdan teyit ederek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorunda oldukları belirtilmiştir. Buna göre teyit belgesi alınmaması halinde ihale sürecinin tamamlanması mümkün olmayacaktır.

4734 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde, sadece ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin, 42 nci maddesinde de sadece ihale üzerinde kalan isteklinin yasaklı olup olmadığının Kurumdan teyit ettirilmesinden söz edilmiş ise de, 11 inci maddede ihalelere katılmaktan yasaklanmış olanların hiçbir şekilde ihalelere katılmamalarının sağlanmasının amaçlandığı dikkate alındığında, ihale tarihi itibariyle ihaleye katılan tüm isteklilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının sorgulanması ve teyit edilmesinin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple:

I- Başvuru veya ihale tarihi itibariyle tüm aday ve istekliler için, ihale kararı ihale yetkilisince onaylanmadan önce ihale üzerinde kalan istekli ve varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi için, sözleşmenin imzalanacağı tarihte ise sadece ihale üzerinde kalan istekli için ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı sorgulanacak ve Kurumdan teyit ettirilecektir,

II- Yasaklılık teyidi yapılırken aday ve istekliler ile bunların şahıs şirketi olmaları halinde tüm ortakları, sermaye şirketi olmaları halinde sermayesinin yarısından fazlasına sahip ortakları (Ek ibare: 31/03/2018-30377- R.G./3. md.) ve hisseleri toplamı şirket sermayesinin yarısından fazlasını teşkil eden ortakları ile başvuru veya teklifi ya da sözleşmeyi imzalayan, başka bir ifade ile ihaleye katılan vekil ve temsilcilerinin de ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı sorgulanacak ve Kurumdan teyit ettirilecektir' denmekte olup yasaklılık teyitlerinin eksiksiz alınması sağlanmalıdır.

129- İncelenen yapım işleri ihale dosyalarının, birim fiyatı ile ihale edilenlerinde olması gereken teklif türünün belirlenmesine ilişkin KİK 001.3Y tutanağının olmadığı incelenmiştir.

2021/237474 Soma Belediyesi Sorumluluk Alanları İçerisinde İhtiyaç Duyulan Yaya, Araç Yollarının Ve Park Alanlarının, 8 Cm'lik Ve 6 Cm'lik Parke Taşı, Kare Taş, Hissedilebilir Yüzey, Bordür Ve Yağmur Oluğu İle Döşetilmesi Yapım İşi, 2020/137748 Yol, Tretuvar Ve Muhtelif Yapım İşleri örnektir.

Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 21'nci maddesi gereğince, teklif türünün belirlenmesine ilişkin (KİK 001.3Y Standart Formunun) ihale dosyasında bulunması sağlanmalıdır.

-Pazarlık İhale Usulü İşlemleri:

130-Soma Belediyesi tarafından gerçekleştirilen; Kanun'un 21 maddesine göre pazarlık usulüyle yapılan ihaleler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Yıllar	Toplam İhale Dosyası	Örnekleme Usulüyle İncelenen
2019*	2	2
2020	2	2
2021	7	7
2022	-	-
2023 *	-	-
Toplam	11	11

Soma Belediyesince 2022 ve 2023 senelerinde Pazarlık usulü ihale yapılmaması memnuniyetle müşahede edilmiş olup, bundan sonra da açık ihale usulünün esas alınması sağlanmalıdır.

131- İlan yapılmadan pazarlık usulü kullanılarak ihale edilen ihalelere ait işlem dosyalarında davet edilenlere ilişkin belgelerin olduğu ancak *"İhale Onay Belgelerinin"* ekinde yer alması zorunlu olan *Davet Edilenler Listesi* olmadığı görülmüştür.

2019/512141 Astar ve Boya Alımı, 2020/128175 Prefabrik Bina Alımı,2021/537851 Dikiş Makineleri Alımı işleri örnektir.

İhale Uygulama Yönetmelikleri'nin eki olan "Standart Form Ek – 1 İhale Onay Belgesinin" 3 nolu dipnotunda "4734 sayılı Kanunun 21'inci maddesinin (b), (c) ve (f) bentlerine göre yapılacak ihalelerde ilan yapılmaması durumunda davet edilenlerin listesi bu belgenin ekinde yer alacaktır. Pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde bu usulün kullanılmasının gerekçesi açık olarak burada belirtilerek, bu hususa ilişkin bilgi ve belgeler onay ekine konulacaktır." düzenlemesi yer almaktadır.

İhale Onay Belgesi hazırlanmadan, belgenin ekine bırakılması zorunlu olan Davet Edilecekler Listesi ile Gerekçe Raporunun idare tarafından hazırlanması, İhale Yetkilisine onaylattırılması ve İhale Onay Belgesinin eki olarak ihale işlem dosyası içerisinde muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

b) Doğrudan Temin Usulü İle Yapılan İşler :

Soma Belediyesi tarafından 4734 sayılı Kanunun 22 maddesine göre doğrudan temin usulüyle yapılan alımlar ve örnekleme yöntemiyle incelenen dosya sayıları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Yıllar	Toplam Doğrudan Temin Dosyası	Örnekleme Usulüyle İncelenen
2019*	377	30
2020	947	20
2021	967	22
2022	1068	24
2023 *	604	12
Toplam	**3963**	**108**

132- Bazı doğrudan temin onay belgelerinde kullanılabilir ödenek tutarlarında karalama suretiyle düzeltmeler yapıldığı görülmüştür.

2019/532 Lastik Alımı ve 2020/21 Hırdavat Malzemesi Alım işi örnektir.

Onay Belgesi, standart form şeklinde Uygulama Yönetmelikleri'nin eki olarak Kamu İhale Kurumu tarafından standardize edildiğinden, Onay Belgelerinin Uygulama Yönetmelikleri'nde yer alan hükümler çerçevesinde ve eksiksiz olarak hazırlanması sağlanmalıdır.

133- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesine göre yapılan bazı mal alım işi dosyalarında Taşınır İşlem Fişi düzenlenmediği incelenmiştir.

2019/648 Hırdavat Malzemesi Alım İşi,2020/137 Boya malzemesi Alım İşi örnektir.

Taşınır Mal Yönetmeliğine göre; alımı yapılan mallar için Taşınır İşlem Fişleri düzenlenmesi sağlanmalıdır.

134- Teftişe tabi dönem içerisinde 4734 sayılı Kanun'un (21) maddesi ile (22-d) maddesi kapsamında yapılan ödemelerin gerçekleşen bütçelere oranları aşağıda gösterilmiştir.

4734 Sayılı İhale Kanununun 21 ve 22. Maddeleri Kapsamında Yapılan Harcamalara Ait Bütçe Oranları					
YILI	ALIM TÜRÜ	GENEL BÜTÇE	22/d-21/f LİMİTİ (%10)	HARCAMA MİKTARI TL	ORAN
2019*	Mal Alımı	13.832.000,00 TL	1.383.200,00 TL	3.333.539,47 TL	24,10
	Hizmet Alımı	21.495.000,00 TL	2.149.500,00 TL	589.356,02 TL	2,74
	Yapım İşi	19.102.000,00 TL	1.910.200,00 TL	1.564.206,60 TL	8,19
2020	Mal Alımı	15.529.000,00 TL	1.552.900,00 TL	7.559.333,07 TL	48,68
	Hizmet Alımı	26.740.000,00 TL	2.674.000,00 TL	1.977.723,53 TL	7,40
	Yapım İşi	21.580.000,00 TL	2.158.000,00 TL	2.381.682,12 TL	11,04
2021	Mal Alımı	25.061.104,00 TL	2.506.110,40 TL	10.083.789,00 TL	40,24
	Hizmet Alımı	32.725.636,25 TL	3.272.563,63 TL	4.922.410,89 TL	15,04
	Yapım İşi	19.370.896,00 TL	1.937.089,60 TL	3.217.820,98 TL	16,61
2022	Mal Alımı	30.023.000,00 TL	3.002.300,00 TL	18.025.260,49 TL	60,04
	Hizmet Alımı	67.220.000,00 TL	6.722.000,00 TL	6.398.890,47 TL	9,52
	Yapım İşi	74.448.000,00 TL	7.444.800,00 TL	5.258.221,71 TL	7,06
2023*	Mal Alımı	83.347.000,00 TL	8.334.700,00 TL	14.036.021,72 TL	16,84
	Hizmet Alımı	157.846.000,00 TL	15.784.600,00 TL	10.679.018,52 TL	6,77
	Yapım İşi	127.535.000,00 TL	12.753.500,00 TL	7.209.135,49 TL	5,65

Tablodan da anlaşılacağı üzere; Soma Belediyesince teftişe tabi tüm yıllarda mal alımlarında; 2021 yılında hizmet alımı işlerinde, 2020 ve 2021 yıllarında ise yapım işlerinde Kamu İhale Kurumu'ndan uygun görüş alınmadan % 10 limitinin aşıldığı tespit edilmiştir.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar başlıklı 62'nci maddesinin (ı)" bendinde *"Bu Kanunun 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz."* hükmü yer aldığından; idarenin % 10 limit kapsamına giren alımlarda Kanun'un yukarıda zikredilen maddesine uygun işlem tesis etmesi sağlanmalıdır.

XIII- TAŞINMAZLARA İLİŞKİN İŞ VE İŞLEMLER:

Teftişe tabi dönemde, Soma Belediye Başkanlığınca 2886 sayılı Kanun ve Belediyeye ait Taşınmazlara ilişkin diğer iş ve işlemlerin teftişine başlanmadan önce Müfettişliğime yardımcı olmak üzere Manisa Valiliği'nden personel talebinde bulunulmuş, Valilikçe Milli Emlak Uzmanı Berivan ÇEVİK ve İdari Büro Personeli Fatih Seçkin ÇÖL görevlendirilmiş, ilgili personel tarafından 2886 İhale Kanunu çerçevesinde taşınmaz mal satış ve kiralama işlemleri incelenmiş olup, tespit edilen hata ve eksiklikler aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

135-Soma Belediyesi Adına Kayıtlı Taşınmazların Kullanım Durumu aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Kayıt Türü	Taşınmaz Sayısı	Toplam Alan (m^2)
Bina Ve Tesisler	99	49.234,53 m^2
Arsalar	635	544.803,45 m^2
Araziler	313	3.130.433,87 m^2
Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri	3	345,02 m^2
Park ve Yeşil Alan	18	17.132,76 m^2
Pazar Yeri	0	0
Baraj ve Baraj Koruma Alanı	0	0
Gölet Alanı	0	0
Yol ve Kavşak Alanı	60	27.486,02 m^2

Otopark Alanı	11	4.226,62 m²
Mezarlık Alanı	0	0
Meydan	0	0
Kentsel Dönüşüm Alanı	0	0
Su Deposu, Trafo,Teknik Alt Yapı Alanı vb.	8	1670,93 m²
Konutlar	0	0
Diğer Konutlar	191	147.256,57 m²
Dükkan ve İşyeri	21	31.334,06 m²
Toplam	**1.359**	**3.925.923,83** m²

02/10/2006 tarih ve 26307 sayılı Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin ikici bölümünde belirtilen *"Kayıt ve Kontrol"* hükümleri çerçevesinde işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

2886 Sayılı Yasa Hükmüne Göre Yapılan İş ve İşlemler:

a)-Ecrimisil ve Tahliye İşlemleri:

136-Soma Belediyesine ait taşınmazlardan ecrimisil karşılığında kullandırılan taşınmazlar aşağıda gösterilmiştir:

Sıra No	Fuzuli Şagil (İşgalci)	ADA/PARSEL/ADRES	CİNSİ	VERİLİŞ ŞEKLİ	AYLIK BEDELİ	ECRİMİSİL BAŞLAMA TARİHİ
1	Egemenlik Otomotiv	-/2880Turgutalp Mah. Kepekli Mevki	Arsa	Ecrimisil	14.517,00 TL	01.01.2016
2	Atatürkçü Düşünce Derneği	-/2880 Kurtuluş Mah. Bülent Ecevit Parkı içi	İşyeri	Ecrimisil	2.460,00 TL	24.07.2023

Soma Belediyesince ecrimisile ilişkin kıymet takdirinde kurulan takdir komisyonu aracılığıyla belirlenerek, encümende karara bağlandığı incelenmiştir.

2886 sayılı Kanunun 75'inci maddesinde, ecrimisil; taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerleme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.

Belediyeye ait yerlerin sürekli ecrimisil alınarak idare edilmemeli ve ecrimisilin kira niteliğine dönüştürülmemeli, ayrıca idarece yapılacak kıymet takdirinin 2886 sayılı kanunun 9 ve 13 madde hükümlerine göre yapılması sağlanmalıdır.

b-)-Satış İşlemleri:

137-Teftişe tabi dönemde, Soma Belediye Başkanlığınca 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre satışı yapılan taşınmazlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

SIRA NO	YIL	ADA/ PARSEL	YÜZÖLÇÜMÜ	SATILAN GAYRİMENKUL SAYISI	KATILIMCI SAYISI	TAHMİNİ BEDEL	SATIŞ BEDELİ
1	2019	.../118	1.475,00m²	1	3	9.000,00 TL	22.150,00 TL
2	2019	.../199	5.700,00m²	1	1	49.000,00 TL	55.000,00 TL

3	2019	.../179	650,00m²	1	2	10.500,00 TL	12.250,00 TL
4	2019	.../1292	2.050,00m²	1	3	40.000,00 TL	53.000,00 TL
5	2019	.../415	8.080,00m²	1	4	70.000,00 TL	106.900,00 TL
6	2019	.../215	2.836,00m²	1	3	11.000,00 TL	35.000,00 TL
7	2020	.../3243	135,00m²	1	2	350.000,00 TL	355.000,00 TL
8	2020	.../3243	135,00m²	1	2	350.000,00 TL	356.000,00 TL
9	2020	.../3243	135,00m²	1	1	345.000,00 TL	345.150,00 TL
10	2020	.../3243	135,00m²	1	2	350.000,00 TL	350.400,00 TL
11	2020	.../3243	135,00m²	1	1	345.000,00 TL	350.000,00 TL
12	2020	.../3243	135,00m²	1	2	345.000,00 TL	355.200,00 TL
13	2020	.../3243	135,00m²	1	2	340.000,00 TL	340.300,00 TL
14	2020	.../360	645,11m²	1	4	7.500,00 TL	19.000,00 TL
15	2020	109/1	2.008,00m²	1	2	4.750,00 TL	5.000,00 TL
16	2020	104/17	1.111,00m²	1	1	1.000,00 TL	1.050,00 TL
17	2020	107/14	3.300,00m²	1	2	8.800,00 TL	9.000,00 TL
18	2020	104/31	810,83m²	1	1	1.100,00 TL	1.500,00 TL
19	2020	103/16	11.886,22m²	1	2	12.750,00 TL	40.000,00 TL
20	2020	.../35	625,00m²	1	2	2.100,00 TL	2.500,00 TL
21	2020	.../52	1.375,00m²	1	1	4.500,00 TL	5.000,00 TL
22	2020	110/44	1.184,00m²	1	1	8.500,00 TL	9.500,00 TL
23	2020	.../299	1.266,25m²	1	2	23.500,00 TL	24.000,00 TL
24	2020	107/29	6.817,24m²	1	2	8.500,00 TL	10.000,00 TL
25	2020	107/18	4.699,08m²	1	1	5.500,00 TL	7.500,00 TL
26	2020	107/12	8.007,29m²	1	1	9.500,00 TL	12.500,00 TL
27	2020	.../143	740,00m²	1	3	4.700,00 TL	15.060,00 TL
28	2020	.../911	6.680,00m²	1	1	133.000,00 TL	144.000,00 TL
29	2020	.../140	244,00m²	1	4	2.000,00 TL	20.200,00 TL
30	2020	107/32	1.169,21m²	1	1	1.500,00 TL	2.000,00 TL
31	2020	.../407	2.300,00m²	1	1	16.600,00 TL	18.000,00 TL
32	2020	.../1460	1.920,00m²	1	1	26.800,00 TL	28.000,00 TL
33	2020	.../629	598,00m²	1	1	12.500,00 TL	12.750,00 TL
34	2020	.../170	1.300,00m²	1	4	10.000,00 TL	15.500,00 TL
35	2020	.../1296	1.160,00m²	1	2	13.850,00 TL	16.250,00 TL
36	2020	.../1459	16.740,00m²	1	1	250.800,00 TL	252.000,00 TL
37	2020	155/2	982,00m²	1	4	22.100,00 TL	36.100,00 TL
38	2020	107/8	405,00m²	1	1	780,00 TL	1.000,00 TL
39	2020	111/3	5.280,00m²	1	2	22.500,00 TL	23.000,00 TL
40	2020	.../431	6.375,00m²	1	2	31.800,00 TL	37.550,00 TL
41	2020	123/29	4.061,13m²	1	1	11.750,00 TL	13.500,00 TL
42	2020	120/23	7.900,00m²	1	2	7.250,00 TL	8.000,00 TL
43	2020	111/20	14.098,74m²	1	1	13.500,00 TL	15.000,00 TL
44	2020	.../280	550,00m²	1	1	3.850,00 TL	4.500,00 TL
45	2020	.../17	288,00m²	1	1	2.000,00 TL	2.250,00 TL
46	2020	.../21	844,00m²	1	2	5.000,00 TL	5.400,00 TL
47	2020	.../16	872,00m²	1	1	8.250,00 TL	8.500,00 TL
48	2020	.../22	1.290,00m²	1	2	15.000,00 TL	15.350,00 TL
49	2020	.../117	2.240,00m²	1	1	8.000,00 TL	10.000,00 TL
50	2020	.../936	475,00m²	1	5	2.500,00 TL	12.560,00 TL
51	2020	.../403	840,00m²	1	1	2.250,00 TL	2.500,00 TL
52	2020	.../608	1.999,00m²	1	2	11.500,00 TL	30.100,00 TL
53	2020	.../200	1.650,00m²	1	2	6.500,00 TL	6.750,00 TL
54	2020	125/3	900,00m²	1	1	8.500,00 TL	10.000,00 TL
55	2020	134/28	3.288,00m²	1	8	34.250,00 TL	75.001,00 TL
56	2020	120/8	443,06m²	1	1	2.900,00 TL	3.000,00 TL
57	2020	.../1404	1.750,00m²	1	4	8.400,00 TL	22.200,00 TL
58	2020	.../280	3.060,00m²	1	2	14.700,00 TL	18.500,00 TL
59	2020	.../509	2.825,00m²	1	2	20.500,00 TL	20.650,00 TL
60	2020	.../325	1.250,00m²	1	3	14.600,00 TL	18.500,00 TL
61	2020	.../140	4.938,00m²	1	9	52.750,00 TL	116.060,00 TL
62	2020	.../177	1.713,00m²	1	10	18.600,00 TL	66.000,00 TL
63	2020	.../897	2.063,00m²	1	5	31.100,00 TL	39.500,00 TL
64	2020	.../867	163,00m²	1	1	1.500,00 TL	1.600,00 TL
65	2020	.../834	424,00m²	1	6	7.250,00 TL	17.500,00 TL
66	2020	.../874	1.355,00m²	1	3	8.000,00 TL	20.000,00 TL
67	2020	.../745	3.050,00m²	1	6	25.200,00 TL	60.000,00 TL
68	2020	.../821	2.100,00m²	1	4	13.500,00 TL	45.000,00 TL

69	2020	.../823	962,50m²	1	5	8.500,00 TL	30.000,00 TL
70	2020	.../840	1.638,00m²	1	5	9.800,00 TL	30.000,00 TL
71	2020	107/15	9.800,00m²	1	1	22.400,00 TL	26.000,00 TL
72	2020	108/14	9.500,00m²	1	1	18.900,00 TL	20.000,00 TL
73	2020	109/7	8.600,00m²	1	1	14.100,00 TL	15.000,00 TL
74	2020	108/19	11.500,00m²	1	1	19.800,00 TL	22.500,00 TL
75	2020	107/3	1.300,00m²	1	3	8.600,00 TL	13.000,00 TL
76	2021	.../575	4.856,00m²	1	1	66.500,00 TL	67.000,00 TL
77	2021	.../312	4.320,00m²	1	7	37.650,00 TL	81.300,00 TL
78	2021	.../763	2.560,00m²	1	5	26.500,00 TL	41.000,00 TL
79	2021	168/4	160,58m²	1	2	820,00 TL	1.000,00 TL
80	2021	.../554	688,00m²	1	1	8.700,00 TL	9.000,00 TL
81	2021	.../47	2.740,00m²	1	1	28.200,00 TL	29.000,00 TL
82	2021	.../534	1.194,00m²	1	1	13.250,00 TL	13.500,00 TL
83	2021	.../651	1.075,00m²	1	1	15.250,00 TL	15.500,00 TL
84	2021	.../601	1.525,00m²	1	2	13.750,00 TL	20.000,00 TL
85	2021	.../322	2.140,00m²	1	4	17.100,00 TL	42.100,00 TL
86	2021	172/2	1.227,51m²	1	3	2.390,00 TL	2.600,00 TL
87	2021	111/2	1.487,00m²	1	2	3.100,00 TL	4.500,00 TL
88	2021	109/30	9.534,00m²	1	1	16.100,00 TL	19.000,00 TL
89	2021	119/19	2.678,00m²	1	2	4.000,00 TL	4.150,00 TL
90	2021	169/4	6.534,21m²	1	2	138.000,00 TL	155.000,00 TL
91	2021	.../844	24,00m²	1	1	2.000,00 TL	2.500,00 TL
92	2021	103/44	1.868,89m²	1	2	3.100,00 TL	3.200,00 TL
93	2021	113/18	1.799,26m²	1	1	2.900,00 TL	3.200,00 TL
94	2021	112/5	1.622,62m²	1	1	2.600,00 TL	2.700,00 TL
95	2021	159/22	277,48m²	1	1	800,00 TL	1.200,00 TL
96	2021	123/27	1.191,54m²	1	3	2.250,00 TL	2.500,00 TL
97	2021	101/220	2.380,57m²	1	2	2.700,00 TL	3.200,00 TL
98	2021	163/4	420,61m²	1	2	2.000,00 TL	2.500,00 TL
99	2021	112/34	7.768,00m²	1	3	8.000,00 TL	18.000,00 TL
100	2021	112/44	1.602,00m²	1	3	2.000,00 TL	5.250,00 TL
101	2021	135/9	3.511,00m²	1	2	4.250,00 TL	6.000,00 TL
102	2021	108/1	1.499,07m²	1	4	2.700,00 TL	7.500,00 TL
103	2021	.../1747	2.560,00m²	1	1	18.500,00 TL	20.000,00 TL
104	2021	107/7	6.600,00m²	1	3	9.300,00 TL	25.350,00 TL
105	2021	107/3	1.181,91m²	1	2	2.250,00 TL	2.400,00 TL
106	2021	183/12	18.812,26m²	1	1	27.500,00 TL	29.000,00 TL
107	2021	139/12	1.276,00m²	1	1	8.250,00 TL	8.750,00 TL
108	2021	101/8	876,00m²	1	1	3.500,00 TL	3.750,00 TL
109	2021	123/27	789,00m²	1	4	2.200,00 TL	5.680,00 TL
110	2021	124/10	714,00m²	1	5	1.200,00 TL	3.500,00 TL
111	2021	125/1	768,00m²	1	5	1.300,00 TL	7.560,00 TL
112	2021	148/7	9.600,00m²	1	2	16.750,00 TL	33.157,00 TL
113	2022	114/7	1.623,24m²	1	3	11.450,00 TL	20.000,00 TL
114	2022	.../1594	3.820,00m²	1	7	25.700,00 TL	120.000,00 TL
115	2022	125/30	1462,46m²	1	2	8.650,00 TL	9.500,00 TL
116	2022	125/31	420,99m²	1	2	3.025,00 TL	3.300,00 TL
117	2023	.../262	1.480,00m²	1	4	129.000,00 TL	202.750,00 TL
118	2023	430/8	267,53m²	1	1	400.000,00 TL	440.000,00 TL
119	2023	107/2	13.293,86m²	1	3	435.000,00 TL	445.500,00 TL
120	2023	102/8	30.008,02m²	1	3	984.000,00 TL	995.000,00 TL
121	2023	.../1167	488,00m²	1	1	15.000,00 TL	16.000,00 TL
122	2023	.../566	170,00m²	1	1	120.000,00 TL	121.000,00 TL

Soma Belediyesince 122 adet taşınmaz satışınında 2886 sayılı Kanunun 45 maddesine açık arttırma usulü hükümlerine göre yapıldığı incelenmiştir.

Bundan sonrada , 2886 Sayılı Kanun'un 35'inci maddesinde ihale usullerinin neler olduğunun düzenlendiği, dolayısıyla kamu kaynaklarının korunması adına idarelerince en uygun usulün seçimi sağlanmalıdır.

c-)-Kiralama İşlemleri:

138-Soma Belediyesine ait taşınma kiralarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YILI	MÜLKİYET SAYISI	TAHSİ EDİLMESİ GEREKEN MİKTAR (TL)	TAHSİL EDİLEN MİKTAR (TL)	İCRAYA VERİLEN MİKTAR (TL)	İCRADAN TAHSİL EDİLEN MİKTAR (TL)
2019*	87	833.225,20	768.139,14		
2021	98	741.578,03	528.281,17		
2022	120	3.170.925,99	2.575.338,68		
2023*	113	3.234.067,01	1.780.511,63		

Belediyeye ait taşınmazların kiralama işlemlerinin genelinde 2886 sayılı Kanunun 45. maddesine göre açık arttırma usulüne göre yapıldığı incelenmiştir.

Kiralama işlemlerinde; zeytinli tarla vasıflı taşınmazların kiralama ihalesi eğer tohur ihalesi yapılacak ise 2886 sayılı Kanunun 51 maddesinin (a) fıkrasına göre her yıl pazarlık usulü ihalesi yapılmalı, eğer taşınmaz 2886 sayılı Kanunun 45 maddesine göre açık arttırma usulü 3 yıl kiralama yapılacak ise kıymet taktir kararının, zemin bedeli üzerine muhdesat bedelinin eklendikten sonra taşınmaz ihalesine çıkılması sağlanmalıdır.

139-Soma Belediyesince yapılan bazı kiralama ihalelerinin aynı saate konulduğu incelenmiştir.

Avdan Mahallesi 817, 923, 1194 ve 1076 nolu parsel; Kozanlı Mahallesi 240 nolu parsellere ilişkin ihaleler örnektir.

Aynı saatte sadece bir taşınmazın kiralama ihalesi yapılmasına özen gösterilmelidir.

XIV- İMAR İŞ VE İŞLEMLERİ:

140- İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün Belediye Başkanlığı hizmet binasının 2. katında hizmet verdiği; hizmet binasında, İmar ve Şehircilik Müdürü, İmar Durumu ve Şehircilik Bürosu, Mimari ve Statik Proje Tasdik Bürosu, Yapı Denetim ve İskân Bürosu, Kayıt ve Arşiv Şefliğinin bulunduğu,

Müdürlük emrinde 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi; (2) Harita Mühendisi (1'i Müdür Vekili), (4) Mimar, (2) İnşaat Mühendisi, (1) Elektrik Elektronik Mühendisi, (1) Makine Mühendisi, (1) Şehir ve Bölge Plancısı, (2) Harita Teknikeri (3) İnşaat Teknikeri (3) Yapı Denetim Teknikeri Memur bulunduğu, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine tabi sözleşmeli personel statüsünde, (1) Şehir ve Bölge Plancısı memur bulunduğu, şirket personeli olarak ise (3) hizmet alımı personelin müdürlük bünyesinde görev yaptığı, bu personellerden (2) sinin arşiv personeli (1)'inin büro destek personeli olarak çalıştığı ifade edilmiş ve müdürlükte çalışan toplam personel sayısının (23) olduğu incelenmiştir.

Soma Belediyesince teftişe tabi dönemde yapılan düzenlenen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgeleri ve diğer imar iş ve işlemleri teftişine başlanmadan önce Müfettişliğimce Manisa Valiliği'nden uzman personel talebinde bulunulmuş olup, Valilik tarafından Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nde görevli Gurbet TÜRKYILMAZ (İnşaat Mühendisi), Zelal YAVUZKILIÇ (İnşaat Mühendisi), Şule Yüksel AYDIN(Mimar), Ahmet DÖNMEZ (Harita Mühendisi) ve İlknur TOPRAK (Harita Mühendisi) Müfettişliğim refakatine görevlendirilmiş ve ilgililer tarafından tarafıma rapor sunulmuştur. Şehircilik ilkeleri, planlama kriterleri ve

ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan inceleme sonrasında sunulan rapor çerçevesinde, tespit edilen hususlar Müfettişliğimce aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

a)-İmar Planı, Plan Revizyonu ve Plan Tadilatları:

141- 2023 Yılı Yaz Teftiş Görev Emrinin *"**E. MAHALLİ İDARELERİN TEFTİŞLERİ"*** üst ve *"**Mahalli İdarelerin Teftiş Raporlarında Yer Verilmesi Gereken Konular:**"* alt başlıklı bölümünün 1'inci maddesinde, *"Büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinde yapılacak teftişlerde raporlarda yer alması istenen ana konular **imar, personel, ihale iş ve işlemleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatları** şeklinde belirlenmiş olup, bu dört ana konu dışında raporda yer verilecek diğer konular müfettişlerimizin takdirine bırakılmıştır.*

Ancak, büyükşehir ilçe belediyelerinin imar planları ile plan tadilatlarına ilişkin meclis kararları büyükşehir belediye meclislerinin onayına tabi olduğundan, bu hususlar, ilçe belediyelerinde yapılan teftişte incelenmeyecek yalnızca büyükşehir belediyesi teftişi yapan müfettişlerce incelenecektir." denildiğinden görev emri kapsamında imar planları ile plan tadilatlarına ilişkin meclis kararları iş bu raporda kapsam dışı bırakılmıştır.

b)- İfraz, Tevhid ve Yola Terk İşlemleri:

Teftişe tabi dönemde 2019 yılına ait (28) adet, 2020 yılına ait (111) adet, 2021 yılına ait (94) adet, 2022 yılına ait (92) adet, 2023 yılına ait (71) adet olmak üzere toplam (396) adet ifraz, tevhit, yola terk ve yoldan ihdas işlemlemi olduğu anlaşılmış olup aşağıda yer alan hususlar tespit edilmiştir.

142-İfraz ve tevhid işlem dosyalarında *1/1000 ölçekli aslı gibidir onaylı uygulama imar planı* olmadığı incelenmiştir.

Uygulama genel olduğundan örneklendirilmemiştir.

Arazi Ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 8'inci maddesi nin birinci fıkra (b) bendinde belirtilen 1/1000 ölçekli aslı gibidir onaylı uygulama imar planının olması sağlanmalıdır.

143- Bazı ifraz, tevhid ve yola terk işlem dosyalarında *durum haritasının* imzasız olduğu incelenmiştir.

Cuma Mahallesi 836 ada 7 parsel nolu taşınmazın ifraz dosyası, Namazgah Mahallesi 976 ada 1 parsel numaralı taşınmazın yola terk dosyası ve Turgutalp Mahallesi 312 ada 2, 3, 11, 12 parsel numaralı taşınmazların tevhid ve yola terk dosyası örnektir.

Arazi Ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 8'inci maddesi (g) bendine göre işlem yapılmalıdır.

c-) 18. Madde Uygulamaları:

144-Soma Belediyesince teftişe tabi dönemde, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18'inci maddesine göre 2019 yılında (2) adet, 2023 yılında (1) adet olmak üzere toplam (3) adet 18'inci madde uygulaması yapıldığı, görülebildiği kadarıyla işlemlerde eksik olmadığı anlaşılmıştır.

İmar Kanunun 18 maddesine göre yapılacak işlemlerde ilgili madde ve Arazi Ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına devam olunmalıdır.

d)- Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgelerine İlişkin İş ve İşlemler:

Soma Belediye Başkanlığınca teftişe tabi dönemde düzenlenen yapı ruhsatları ile yapı kullanma izin belgelerine ilişkin sayısal veriler aşağıda belirtilmiştir.

Yılı	Yapı Ruhsatı	Yapı Kullanma İzin Belgeleri
2019*	148	76
2020	272	173
2021	378	213
2022	408	210
2023*	214	78
TOPLAM	1420	750

Teftiş tabi dönemde toplam (1420) yapı ruhsatı ile (750) adet yapı kullanma izin belgesi düzenlenmiş olup, dosya sayısının fazla ve sürenin kısıtlı olmasından dolayı dosyalar örnekleme usulüyle incelenmiş olup tespit edilen hususlar aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir:

145- Bazı yapı ruhsat eki projelerinde bitişik parsele saçak yapılarak, çatı eğimi verilmiş olduğu tespit edilmiştir.

529 ada 21 parselde kayıtlı 15.01.2020 tarihli ve 7 sayılı yapı ruhsatı ve 08.09.2020 tarihli ve 132 sayılı yapı kullanma ruhsatı örnektir.

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği' nin 42'nci maddesinin ikinci fıkrası; "*Saçaklar parsel sınırlarını aşamaz.*" ve aynı yönetmeliğin 40'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında;"Mahya yüksekliği 5.00 metreyi geçmemek kaydıyla; ayrık binalarda kırma, ikili blok binalarda bloğu ile müşterek kırma, *iki taraftan da bitişik binalarda ise ön ve arka cepheye akıntılı beşik çatı kurulacağı varsayılarak belirlenir.*" denildiğinden bu maddelere göre işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

146- Bazı işlem dosyalarda kullanıma konu edilen ortak alan niteliğinde olmayan dubleks kat teraslarının emsal hesabına dahil edilmediği tespit edilmiştir.

1052 ada 54 parselde kayıtlı, 02.11.2020 tarihli 212 sayılı yapı ruhsatlı ve 22.12.2021 tarihli ve 206 sayılı yapı kullanma ruhsatı örnektir.

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği' nin 5'nci maddesinin sekizinci fıkrası; "*22 nci maddeyle veya ilgili idarelerin imar yönetmelikleri ile getirilebilecek emsal harici tüm alanların toplamı; parselin toplam emsale esas alanının % 30'unu aşamaz. Ancak; 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik gereğince yapılması zorunlu olan, korunumlu ya da korunumsuz normal merdiven dışındaki yangın merdiveni ve korunumlu koridorun asgari ölçülerdeki alanı ile yangın güvenlik holünün 6 m² si, (Değişik ibare:RG-25/7/2019-30842) son katın üzerindeki herhangi bir kullanıma konu edilmeyen ortak alan niteliğinde teras çatılar, yapının ihtiyacı için bahçede yapılan açık otoparklar, konferans, spor, sinema ve tiyatro salonları gibi özellik arz eden umumi yapılarda düzenlenmesi zorunlu olan boşluklar, (Ek ibare:RG-31/12/2022-32060) taşıyıcı sistemi kesme taş yığma bina olarak tasarlanan zemin dâhil 3 katı geçmeyen geleneksel mimari öğeler barındıran binalarda tasarım gereği taşıyıcı yığma taş iç duvarların genişliği 12.50 cm'den, taşıyıcı yığma taş dış duvarların genişliği 25 cm'den fazla olan kısımları, deprem yalıtımı uygulanması amacıyla Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin eki Esaslara göre yalıtım birimlerinin yerleştirildiği ara yüzden oluşan, herhangi bir kullanıma konu edilemeyen, iç yüksekliği hiçbir noktada 1.4 metreyi aşmayan, yapının plan veya*

yönetmelikle belirlenen yüksekliğini geçmemek kaydı ile teşkil edilen depreme dayanıklı kat, alışveriş merkezlerinde yapılan atrium boşluklarının her katta asgari ölçülerdeki alanı ile binaların bodrum katlarında yapılan; emsal haricidir. " denildiğinden bu maddelere göre işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

147- Bazı ruhsat dosyalarda ruhsat eki evraklarından zemin etüt raporu ve statik proje hesap dosyalarında uyumsuzluklar tespit edilmiştir.

473 ada 170 parselde kayıtlı 03.06.2020 tarihli ve 75 sayılı inşaat ruhsatı ve 20.01.2021 tarihli ve 12 sayılı yapı kullanma ruhsatında sahip işin zemin etüt raporunda tespit edilmiş olan T_A ve T_B değerleri (tasarım spektrum karakteristik periyotları) statik hesap dosyasında hesaplardan kullanılan değerler tam olarak uyumlu olmaması ile 1145 ada 266 parselde kayıtlı, 20.12.2021 tarihli ve 348 sayılı yapı ruhsatı olan binanın zemin etüt raporunda tespit edilmiş olan yatak katsayısı 2700 tf/m^3 olmasına rağmen statik hesaplarda 2000 tf/m^3 olarak kullanılması örnektir.

Statik hesaplarda kullanılması gereken değerlerin gerek AFAD veri tabanından gerekse de yerinde yapılacak jeolojik ve jeofizik incelemelerden sonra, ilgili idare tarafından onaylanan zemin etüt raporuna uygun olarak kullanılması sağlanmalıdır.

148- Bazı ruhsat dosyalarda mimari proje ve kesitlerinde gösterilen ısı yalıtım malzeme cinsi ve miktarlarının ısı yalıtım hesaplarında projelendirilmiş olanlardan farklı olduğu incelenmiştir.

459 ada 136 parselde kayıtlı, 09.10.2020 tarihli ve 191 sayılı yapı ruhsatlı ve 30.11.2021 tarihli ve 194 sayılı yapı kullanma ruhsatlı işte, mimari projede dış duvarlar BİMS olmasına rağmen ısı yalıtım hesabında tuğla duvar ve mantolama şeklinde projelendirilmesi örnektir.

Isı yalıtım hesabı, ısı yalıtım projesi ve mimari proje ve detayların ve buna benzer şekilde tüm proje ve hesaplamaların birbiriyle uyumlu olması sağlanmalıdır.

149- Manisa Büyükşehir Belediyesi' nin 12.01.2016 tarih ve 13 Sayılı Manisa İli' nde Köylerden Mahalleye Dönüşen Alanlarda Uygulanacak Usul Ve Esaslar Başlıklı Meclis Kararının 20. Maddesi' nde, "*Köylerden mahalleye dönüşen kırsal yerleşmeler ve mezraların yerleşik alanlarında, civarında yapılacak konut, entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile köyde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, köy fırını, köy kahvesi, köy lokantası, tanıtım ve teşhir büfeleri ve köy halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatiflerin işletme binası gibi yapılar için **yapı ruhsatı aranmaz**.*" ibaresine rağmen Soma Belediyesi sorumluluk sahasında bu gibi yapılar için yapı ve yapı kullanma ruhsatlarının düzenlediği tespit edilmiştir.

(0) ada 1548 parselde kayıtlı 30.04.2020 tarihli ve 49 sayılı yapı ruhsatı, 15.12.2021 tarihli ve 201 sayılı yapı kullanma ruhsatı buna örnektir.

Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57'nci maddesine göre işlem yapılması sağlanmalıdır.

e) Kaçak veya Ruhsata Aykırı Yapılar

Teftiş dönemi içinde 3194 sayılı Kanun'un 32' nci ve 42'nci maddesine göre, ruhsatsız olarak başlayan veya ruhsata aykırı olarak yapılan binalarla ilgili, uygulanan idari işlemlerin icmalini gösteren tablo aşağıya çıkarılmıştır.

Kaçak Veya Ruhsata Aykırı Yapılaşmalar İcmal Cetveli							
Yıllar	Yıkım Cezası Verilen Yapı Sayısı	Yıkılan Yapı Sayısı	Oran %	Para Cezası Verilen Yapı Sayısı	Toplam Ceza Miktarı	Tahsil Edilen Miktar	Oran %
2019*	-	-	-	-	-	-	-
2020	2	1	50	2	56.621,03 TL	53.771,57 TL	94,97
2021	58	6	10,34	83	2.581.609,31 TL	971.978,57 TL	37,65
2022	30	7	23,33	20	1.623.261,89 TL	620.922,96 TL	38,25
2023*	6	4	66,67	23	1.351.460,59 TL	505.899,92 TL	37,43
TOPLAM	96	18	18,75	128	5.612.952,82 TL	2.152.573,02 TL	41,66

3194 sayılı İmar Kanunun 32' nci ve 42'nci maddelerine göre, ruhsatsız olarak başlayan veya ruhsata aykırı olarak yapılan binalarla ilgili toplam 128 adet idari işlem dosyasından 47 adedi örneklem olarak incelenmiş olup aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

150- Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere teftişe tabi dönem içinde, 2020 yılında (2) adet, 2021 yılında (58) adet, 2022 yılında (30) adet, 2023 yılında (6) adet kaçak yapı ile ilgili yıkım kararı alındığı, yıkılmasına karar verilen yapıların (18) tanesinin yıkımının gerçekleştirildiği, (78) yıkımın gerçekleştirilmediği, para cezalarının tahsilat oranının toplamda yaklaşık (%40) oranında olduğu incelenmiştir.

"Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesi (f) ve (h) bendi hükümleri doğrultusunda bizzat Belediye Başkanı tarafından konunun takibi sağlanmalıdır.

151-Teftişe konu dönem içinde yapı kayıt belgesi iptal edilen yapılar için düzenlenen yapı tatil zabıt tutanaklarında kaçak yapıların hali hazır durumu ile yapı özelliklerinin açık bir şekilde belirtilmediği, *"yapı kayıt belgesi iptali 140 m²"* gibi genel ifadelerle yetersiz tanımlama yapıldığı ve zabıt raporlarında krokilendirme yapılmadığı görülmüştür.

Sarıkaya Mahallesi 134 ada 48 parsel 27.10.2021 tarih 5 cilt 19 sahife numaralı zabıt raporu, Beyce Mahallesi 125 ada 3 parsel 2 cilt 8 sahife numaralı zabıt raporu ile Türkali Mahallesi 176 ada 8 parsel 3 cilt 18 sahife numaralı zabıt raporları örnektir.

Yapı mühürleme ve yapı tatil tutanaklarında ruhsata aykırı imalatın ne olduğuna dair açık ve net ifadeler kullanılarak ayrıntıya girilmesi (kaçak kat çıkıldığı,su veya ısı yalıtımının yapılmadığı,bağımsız bölüm sayısı arttırıldığı vb.), yapı sınıfının doğru seçilerek idare para cezalarının doğru hesaplanması sağlanmalıdır.

152- Zafer Mahallesi 1026 ada 8 parsel için düzenlenmiş 5 cilt 13 sahife numaralı zabıt raporu ile yapı kayıt belgesi iptal edilen yapıya 3194 sayılı imar kanunun 32 ve 42. maddeleri kapsamında 25.10.2021 tarih ve 640 sayılı encümen kararı ile toplam 16.102,91 TL idari para cezası tahakkuk ettirildiği,

Yapı sahibi L. Ç. tarafından idareye verilen 08.12.2021 tarihli dilekçe ile cezaya konu yapıyı yıktığı tarafına tahakkuk edilen para cezasında indirim uygulanması hususunda talepte bulunduğu, talebe ilişkin belediye encümenince alınan 20.12.2021 tarih ve 747 sayılı karar ile 16.102,91 TL' lik para cezasının imar kanunun 42. Maddesinin 'ç' bendine göre belirlenen 4.365,66 TL lik tutarın iptal edilmesi gerekirken imar kanunun 42. Maddesnin 'a' ve 'c' bendlerine göre belirlenen 11.737,25 TL' lik tutarın iptal edildiği, ilgili işlemden 7.371,59 TL'lik kamu zararı oluştuğu, konunun ilgili İmar ve Şehircilik Müdürlüğüne bildirilmesi

üzerine sorumluları tarafından Belediye hesabına yasal faiziyle birlikte 10.549,[illegible] ödendiği 15.09.2021 tarih ve 19510 sıra sayılı makbuzun incelenmesinden anlaşılmıştır.

Aykırılığa konu yapının 30 gün içinde yıkılması yada ruhsata bağlanması durumunda uygulanması gereken işlemlerde, imar kanunun 42 maddesinin "ç" bendine riayet edilmesi sağlanmalıdır.

153-Teftişe tabi dönem içinde düzenlenen bazı yapı tatil zabıtlarında mal sahibine tebliğin yapılmadığı, yapı tatil zaptının yapı mahalline asılmadığı ve mahalle muhtarına tebliğ edilmediği görülmüştür.

İnönü Mahallesi 1071 ada 8 parsel 26.07.2021 tarih 3 cilt 15 sahife numaralı zabıt raporu, Beyce Mahallesi 125 ada 3 parsel 2 cilt 8 sahife numaralı zabıt raporu ile Cuma Mahallesi 354 ada 8 parsel 08.07.2021 tarih 3 cilt 7 sahife numaralı zabıt raporları örnektir.

İmar kanunun *'Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar'* başlıklı 32'nci maddesine göre işlem tesisi sağlanmalıdır.

154- Teftişe tabi dönem içerisinde, Soma Belediyesi tarafından kaçak yapılara ilişkin olarak İmar Müdürlüğünce Hukuk İşleri Müdürlüğüne bildirilen toplam (94) kaçak veya ruhsata aykırı yapıyla ilgili Soma Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulduğu, ayrıca katılma kararı alındığı ve Hukuk İşleri Müdürlüğü tarafından davaya müdahil olunduğu ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Bundan böyle de Belediye'nin menfaatleri doğrultusunda gerektiğinde TCK.184 kapsamında *"İmar Kirliliğine Neden Olmak"* suçuyla ilgili olarak suçtan zarar gören sıfatıyla mahkemeden davalara katılma talebinde bulunulması sağlanmalı ve ihmal edilmemelidir.

f)Metruk Yapılar:

155-Teftişe tabi dönemde, Soma Belediyesince toplam (22) adet metruk yapı tespitinin yapıldığı, tespit edilen metruk yapılardan (11) adedinin Soma Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü tarafından yıkıldığı, (3) adedinin yapı sahibi tarafından yıkıldığı, (4) adedinin yapı sahipleri tarafından metrukluğunun giderildiği, (2) adedinde Fen işleri müdürlüğünce güvenlik önlemi alındığı, (1) adedinin malmüdürlüğü tarafından güvenli hale getirildiği, (1) metruk yapıya ilişkin de mail-i inhidam raporu düzenlendiği görülmüştür.

İmar Kanunu'nun 39'uncu maddesi gereğince işlemler sürdürülmelidir.

XV- ÇEVRE, DOĞA VE HAYVANLARI KORUMA HIZMETLERI

a) Veterinerlik ve Hayvanları Koruma İşleri :

156- Belediye Veterinerlik Hizmetleri ve Hayvanları Koruma İşleri'nin Zabıta Müdürlüğü bünyesinde hizmet verdiği, bu hizmetleri yürütmekle görevli, birim bünyesinde (1) Veteriner Hekim, (5) Soma Bel İnşaat Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. ve Tic. A.Ş. personeli olmak üzere toplam (6) personelin bulunduğu, Zabıta Müdürlüğü tarafından ağırlıklı olarak sokak hayvanlarına yönelik hizmetler ve ekolojik yaşam ile ilgili hizmetlerinin yürütüldüğü anlaşılmıştır.

Hizmetlerin daha verimli, etkin ve düzenli yürütülmesi için belediye bünyesinde müstakil olarak veterinerlik müdürlüğünün kurulması, veteriner hekim sayısının artırılarak, imkanlar ölçüsünde kalifiye personel takviyesi sağlanmalıdır.

157- Belediye bünyesinde hali hazırda faaliyet gösteren hayvan bakımevi; Cumhuriyet Mahallesi No: 5-A adresinde bulunduğu ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Başta hayvan hastalıklarıyla mücadele olmak üzere hayvanların korunması konusunda 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu ve Yönetmeliği ile İçişleri Bakanlık

Makamı'nın 26.02.2003 gün ve ÖKM 11-12/410 sayılı "Hayvan Barınakları Genelgesi" uyarınca işlem yapılmaya devam edilmelidir.

158- İl Hayvanları Koruma Kurulu toplantılarına Soma Belediye Başkanı'nın genelde katılmadığı, genel olarak veteriner hekimlerin katıldığı ifade edilmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun *"İl Hayvanları Koruma Kurulu"* başlıklı 15'inci maddesi gereği olarak belediye başkanının anılan kurula bizzat katılması sağlanmalı ve ihmal olunmamalıdır.

159- Belediye Veterinerliği tarafından sahipsiz hayvanların sahiplendirilmesi için duyuru işlemlerinin yapılmadığı, sahiplendirme işleminin hayvan bakımevine başvuru suretiyle yürütüldüğü ve bu kapsamda (318) hayvanın sahiplendirildiği ifade edilmiş ancak işlemlerin yapıldığına dair bir belge ibraz edilememiştir.

Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği'nin *"Belediyelerin Alacağı Tedbirler"* başlıklı 7/c maddesinde yer alan; *"Geçici bakımevinde bulunan tüm hayvanların sahiplendirilmesi için belediye ilan panoları ile belediye internet ortamı ve diğer tüm yayın organlarında duyuru yapılmasıyla... ilgili hususlarda gerekli tedbirleri alır."* Hükmü uyarınca işlem yapılması sağlanmalıdır.

160- Belediyenin hayvan hastalıkları ile mücadele için mali imkânlarını ve hayvan varlığını göz önüne alarak her yıl bütçede ödenek ayrıldığı, teftiş dönemi içerisinde karşılaşılan kuduz vakası olmadığı incelenmiştir.

Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları İle Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmeliğin 27'nci maddesi gereğince; belediyenin hayvan hastalıkları ile mücadele için mali imkânlarını ve hayvan varlığını göz önüne alarak her yıl bütçesine yeterli miktarda ödenek koyması, kuduz vakalarında mali imkân, vasıta ve personeli ile hastalığın söndürülmesi çalışmalarına iştirak etmesi ihmal edilmemesine devam edilmelidir.

161- Soma Belediyesi tarafından hastalık çıkan yerlerde hastalıktan ölen, öldürülen ve imha edilecek hayvanlar için su, yol ve meskenlerden uzak gömülme yerleri tespit edilmediği fakat hayvan bakımevi çevresinde bu işlem için uygun alanın belirlendiği beyan edilmiş ve incelenmiştir.

Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmeliğin 22'nci maddesinde yer alan; *" Hastalık çıkan yerlerde hastalıktan ölen, öldürülen ve imha edilecek hayvanlar için belediye ve köy ihtiyar heyeti su, yol ve meskenlerden uzak gömülme yerleri tespit etmekle yükümlüdürler."* hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

162- Gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri ve hastaneler kurarak onların bakımlarının ve tedavilerinin sağlanması ve ortak eğitim çalışmaları yapılması hususlarında Soma Belediyesi tarafından ilgili gönüllü kuruluşlarla iletişime geçilmediği beyan edilmiş ve incelenmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 4'üncü maddesi ve 15.07.2021 tarih ve 7332 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çerçevesinde 5199 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) ve (k) bendine ilişkin olarak yapılan değişiklikler gereğince işlem yapılması sağlanmalıdır.

163- Soma Belediyesi bünyesinde Veteriner İşleri Birimi bulunmadığından sahipli hayvanların kayıt altına alınabilmesi için herhangi bir çalışma yapılmadığı beyan edilmiş ve incelenmiştir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 17'nci maddesindeki "*yönetimler, ev ve süs hayvanları ile sahipsiz hayvanların kayıt altına alınması ile ilgili işlemleri yapmakla yükümlüdürler.*" hükmünün gereği olarak sahipli hayvanların tamamının envanterinin çıkarılarak kayıt altına alınmaları sağlanmalıdır.

164- Ev ve süs hayvanı satan kişilere bu hayvanların bakımı ve koruması ile ilgili olarak Belediye tarafından eğitim programı düzenlendiği ve sertifika verildiği ifade edilmiş ve incelenmiştir.

23.12.2021 tarih ve 9914 sayılı 'Ev ve Süs Hayvanı Satan Kişilere Yönelik Eğitim Programı' konulu yazı örnektir.

01.07.2004 tarih ve 25509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 5/3 maddesindeki; *"Ev ve süs hayvanı satan kişiler, bu hayvanların bakımı ve korunması ile ilgili olarak yerel yönetimler tarafından düzenlenen eğitim programlarına katılarak sertifika almakla yükümlüdürler."* hükmü uyarınca daha sık bu proğramların yapılması sağlanmalıdır.

165- Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için Sokak Hayvanları Geçici Bakım Evi Birimi bulunmadığı ifade edilmiş ve anlaşılmıştır.

Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması konusunda 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nun 4'üncü maddesi gereğince işlem yapılmasına dikkat edilmelidir.

b) Çevre Ve Doğayı Koruma Hizmetleri

166- Temizlik İşleri Müdürlüğü bünyesinde Kent içi Atık Toplama –Toplama ve Taşıma işlemlerinin müdürlük tarafından yapıldığı ancak *"Atık Yönetimi ve Bertaraf"* işlemlerinin Büyükşehir Belediyesi tarafından yerine getirildiği; müdürlük bünyesinde 657 Sayılı Devlet Memurları Kanuna tabi memur statüsünde (2) personel, Soma Bel İnşaat Maden Tarım Gıda Sağlık Emlak San. ve Tic. A.Ş. bünyesinde bulunan (131) personel olmak üzere toplam (133) personelin görev yaptığı, personel sayısının hizmet gereklerini karşılama konusunda yetersiz olduğu,

Temizlik İşleri Müdürlüğünde (19) adet çöp toplama kamyonu, (3) adet vakumlu süpürge aracı, (3) adet kontrol aracı, (3) adet yıkama aracı olmak üzere toplam (28) adet araç bulunduğu, araç sayısının ilgili faaliyetlerin yürütülmesi konusunda yeterli olduğu,

Teftişe tabi dönemde belediyenin sorumluluk sahasında bulunan toplam (71) mahallenin çöp toplama hizmetlerinin iki vardiya şeklinde belediye personeli tarafından yerine getirildiği, Soma'ın üç bölgeye ayrıldığı, ana caddelerin süpürme araçlarıyla, mahallelerin ise (3) süpürme aracıyla temizliklerinin yapıldığı yeni mahalle statüsüne kavuşmuş kaldırımı olmayan mahallelerin ise ortalama haftada bir temizliklerinin yapıldığı, çalışma programlarının aylık olarak yapıldığı,

Soma Belediyesi tarafından toplanan evsel katı atıkların; Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin Kırkağaç'taki Katı Atık Aktarma İstasyonu'na döküldüğü, ifade edilmiş ve anlaşılmıştır.

Temizlik İşleri Müdürlüğü personel sayısın artırılması ayrıca 14.03.1991 tarih ve 20814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 22 ve 30'uncu maddeleri gereğince Belediye tarafından toplattırılan katı atıkların depolanması ve depo tesislerinin özellikleri konusunda , yönetmelik hükümleri doğrultusunda işlem yapılarak insan ve çevre sağlığının gerektirdiği önlemlerin alınmasının devamı sağlanmalıdır.

167-- Normal atıklardan ayrı bir yerde bertaraf edilmesi gereken atık piller ile akülerin ayrı toplandığı, pil toplama işi ile alakalı Tap Derneği ile protokol yapıldığı toplanan pillerin

Soma Belediyesi tarafından "Geçici Depolama Alanı"nda biriktirildiği imha ve geri dönüşümle alakalı faaliyetlerin devam ettiği,

Bu kapsamda; Soma Belediyesi'ne ait geçici depolama alanında halihazırda (110 kg) tondan fazla pil ve akünün depolandığı ifade edilmiş ve anlaşılmıştır.

Bundan böyle de, 14.03.1991 tarih ve 20814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 8'inci ve ilgili maddeleri gereğince, tüketicilerin kullanılmış akü ve piller ile ilaç atıklarını evsel katı atık ile birlikte karışık şekilde atmaları, belediyelerin de bu atıklarla evsel atıkları birbirine karıştıracak şekilde birlikte toplamaları ve bertaraf etmeleri yasak olduğundan belirtilen atıkların yetkilendirilmiş kurumlar tarafından ayrı olarak toplanmasına devam edlerek ilgili yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında titizlik gösterilmesi sağlanmalıdır.

168- Bitkisel atık yağların kontrolü konusunda Bakanlığın sahip olduğu denetim ve idari para cezası verme yetkisinin Belediye Başkanlığı'na devredildiği; bu hüküm doğrultusunda belediye tarafından lokanta ve yemek üreten işletmelerin mutfaklarında kullanılarak atık hale dönüşen kızartma yağlarının kanalizasyona dökülmesini önlemek amacıyla, Soma Belediyesi Mücavir alanları içeresinde mesken veya işletmelerden kaynaklanan bitkisel atık yağların toplanması taşınması ve bertarafının sağlanması işi ile alakalı Soma Belediyesi tarafından Kolza şirketiyle sözleşme imzalandığı, bitkisel atık yağların toplanması ve bertarafı ile alakalı özel firmaların toplama işini yürüttüğü beyan edilmiş ve incelenmiştir.

Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinin,

"Belediyeler;

a) Yetki sahasında bulunan lokantalar, sanayi mutfakları, oteller, tatil köyleri, motel ve yemekhaneler, hazır yemek üretimi yapan firmalar ile diğer yerlerde gerekli denetimleri yaparak kullanılmış kızartmalık yağların kanalizasyona dökülmesini önlemekle,

b) Sınırları dâhilinde kullanılmış kızartmalık yağ üreten işletmelerin lisanslı geri kazanım tesisleriyle veya valilikten geçici depolama izni almış toplayıcılarla yıllık sözleşme yapmalarını sağlamak, buna ilişkin kayıtları ilgili valiliğe bildirmek, sözleşme yapmayanlara gerekli cezai işlemi uygulamakla,

c) 2008 yılından itibaren kullanılmış kızartmalık yağların hanelerden toplanması için gerekli sistemi kurmak, halkı bu konuda bilgilendirerek atık yağ toplama faaliyetlerini 2008 yılı itibariyle başlatmakla ilgili hususlarda gerekli tedbirleri alır." hükmüne uygun işlem yapılarak denetimlerin yapılması, ayrıca denetimlerde mevzuata aykırı bir husus tespit edildiğinde aynı Yönetmeliğin 24. maddesinin, *"Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen cezai işlemler uygulanır."* hükmü uyarınca tedbirlerin alınıp, uygulamasına devam edilmelidir.

169- Daha az atık atılmasını ve atıkların geri dönüşümünü sağlamak üzere öğrenciler ve kamu kurumlarında çalışan personel ile vatandaşlara yönelik eğitim çalışmalarının yapılmadığı incelenmiştir.

14.03.1991 tarih ve 20814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesi gereğince, Belediyeler katı atık bertarafı ile ilgili olarak konut ve işyerlerinde daha az atık atılmasını temin etmek, atık içerisine zararlı maddelerin atılmasını önlemek, katı atıkların değerlendirme ve maddesel geri kazanma çalışmalarına katılımı sağlamak üzere ilgili kişilere yönelik olarak gerekli eğitim çalışmalarını yapmakla görevli olduklarından, bu konuda uzman kişilerden de yardım almak suretiyle vatandaşlara yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi sağlanmalıdır.

170- 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve konu ile ilgili diğer mevzuatın gereklerini yerine getirmek üzere Müdürlük bünyesinde, istihdam edilen Çevre Mühendisinin bulunmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve konu ile ilgili diğer mevzuatın gereklerini yerine getirmek üzere Belediyenin hacmine uygun olarak çevre ile ilgili birimin etkin olarak görev yapması sağlanmalı,

Sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda; hava, su ve toprak kalitesinin korunması amacıyla çevre kanunu ve ilgili ikincil mevzuat uyarınca yapılan ve yukarıdaki maddeler kapsamında değinilen kimi iş ve işlemlerin yanı sıra Belediyenin yasal sorumluluk alanındaki çevre politikalarının hayata geçirilebilmesinin ve devamlılığının sağlanabilmesi için sorunların doğru tespit edilmesi, böylece çözüm için kullanılacak araçlarında devletin genel politikaları ve hukuk kuralları çerçevesinde daha etkili sonuçlar alınmasını kolaylaştıracağı bilinmeli, böylece insanların ve diğer canlıların yaşamları üzerinde etkili olan tüm faktörleri içinde barındıran çevreyi ve beşeri sermayeyi dikkate alan, kaynakların optimum kullanımını amaçlayan uzun dönemli ulusal sürdürülebilir kalkınma modeline olumlu katkıların yapılması ihmal edilmemelidir.

171- Teftişe tabi dönemde; ambalaj atıklarının toplanması için 2022 yılında ihale yapıldığı, 583 sayılı karar ile Soma Belediye Encümeni'nin almış olduğu *"Soma BelediyesiMücavir Alan Sınırları Dahilinde Kullanılmayan Ambalaj Atıklarının Kaynağında Toplama İşi İhalesi"* kararı doğrultusunda yapılan ihale sonucunda "İleri1 Geri Dönüşüm San. ve Tic. Ltd. Şti" ile 30.12.2022 tarihinde 1 yıllık sözleşme imzalandığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin g fıkrası, Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği; 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8., 11. ve 12'nci maddeleri gereğince işlemler sürdürülmelidir.

XVI- GENEL DEĞERLENDİRME:

172- Bu raporun İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü başlığı altında da detaylı belirtildiği üzere, Soma Belediyesinde mevcut bulunan (23) müdürlük görevinin yalnızca (11)'inin asil müdürlerce yürütüldüğü, diğer müdürlüklerin ise vekaleten, geçici görevlendirme şeklinde olduğu;

Diğer yandan Soma Belediyesinde mevcut (386) personelden yalnızca (115) tanesinin memur kadrosunda olduğu, bu durumun memurlar eliyle görülmesi gereken kamu hizmetlerinin işçiler eliyle görülmesine sebebiyet verdiği, örneğin (23) zabıta memuru kadrosunun olmasına karşın yalnızca (11) zabıta memurunun olduğu, bu eksikliğin de işçilerin zabıta olarak görevlendirilmesiyle aşılmaya çalışıldığının anlaşıldığı; çok sayıda yüksek yargı kararında memurlar eliyle yürütülmesi gereken kamu hizmetinin, gene memurlarca yürütülmesinin aksi durumda mevzuata aykırılık oluşturduğunun ayrıca bu tür usulde verilen hizmetin de kalitesinin de istenilen düzeyde olmayacağı değerlendirildiğinden belirtilen esaslar dahilinde işlem yapılması tavsiyeye değer görülmüştür.

173- Belediye tarafından, ilçe nüfusunun 111.738 olmasına karşın kadın konukevinin ve çocuk konukevinin açılmadığı anlaşılmıştır

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesi (a) fıkrası ve 38/n. maddesinde yer alan *"Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak özürlülere yönelik hizmetleri yönetmek ve özürlüler merkezini oluşturmak... Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır"* hükümleri doğrultusunda işlem yapılması sağlanmalıdır.

174-Soma İlçesinde madencilik sektöründe kamuda çalışan 2.165, özel işletmelerde ise 12.019 işçi olduğu, çalışan işçilerin yaş aralığının genelde genç olması da şehirde hareketli bir nüfus oluşturduğu,

Soma ilçesi merkezinde kişi başına düşen yeşil alan oranının mevcutta 3,88 m^2 olduğu, Soma Belediyesinin arsa tahsisi ve T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ihale ettiği, 13.08.2020 tarihinde hizmete açılan Millet Bahçesinin ise 30.790,60 m^2 alanda kurulu olduğu ve şehrin merkezinde erişilebilir bir konumda bulunduğu ayrıca bu alanda ilçeyle özdeşleşen Maden Müzesi'de inşa edildiği görülmüş olup, bu tür şehrin sürdürebilir kalkınmasına hizmet edecek projelerin gerçekleştirilmesine devam olunmalıdır.

175- 09.04.2023 tarih ve 32158 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğe göre (EK:1); Soma Belediyesinin (C-11) grubunda yer aldığı, bu gruptaki belediyeler içinde "***Afet İşleri Müdürü***" kadrosu, kurulması zorunlu olan Müdürlük olarak Norm Kadro Cetvellerine eklendiği;

Bu doğrultuda, Soma Belediye Meclisinin 02.05.2023 tarih ve (64) sayılı kararıyla belediye bünyesinde Afet İşleri Müdürlüğü biriminin ihdas edildiği, ilgili müdürlüğe Belediye Personeli Ersin BÜLBÜL'ün vekaleten müdür olarak görevlendirildiği, müdürlükte başka personel olmadığı incelenmiştir.

Son yıllarda yaşanan afetlerde müdahale ve yardım işlerinin ne kadar önem taşıdığı değerlendirildiğinde, müdürlüğün teşkilatlanması konusunda gayret gösterilmelidir.

XVII-İNCELEMEYE ALINAN KONULAR:

176- Raporun 104'üncü maddesinde belirtilen konu incelemeye alınmıştır.

XVIII- GÖREV VE SONUÇ:

177- Teftişe tabi dönemde, Soma Belediye Başkanlığı görevinin Belediye Başkanı Ali TULUP tarafından yürütülmekte olduğu incelenmiştir.

Soma Belediye Başkanlığı Genel İş ve Yürütümünün tarafımdan teftişi sonucunda, (4) örnek olarak düzenlenen bu Teftiş Raporunun; (1) örneği Soma Belediye Başkanlığı'na, (1) örneği Manisa Valiliği'ne tevdi edilmiş, (2) örneği de İçişleri Bakanlığı'na (Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı) sunulmuştur.**15.09.2023**